

Toepassingsprofiel AMvB en MR

Versie 0.98-kern
Geonovum

Datum 10 september 2019

Colofon

Omgevingswet-besluit	AMvB en MR
Identificatie	am
Versie	0.98-kern
Projectnaam	STandaard Officiële Publicaties met specifieke ToepassingsProfielen voor OmgevingsDocumenten (STOP/TPOD)
Projectnummer	PR33
Contactpersoon	Sandra van Wijngaarden
Auteur(s)	DSO project 33

Versiehistorie

Versie	Datum	Wijziging
v0.98-kern	2019-09-05	Hele document: Tekstcorrecties en terminologie-harmonisatie (m.n. harmonisatie in terminologie van tekstelementen na feedback PR34).
v0.98-kern	2019-09-05	Paragraaf 1.1.2, 1.3 e.a.: verwezen naar overheid.nl ipv LVBB als publicatieportaal (feedback PR34).
v0.98-kern	2019-09-05	Hoofdstuk 2: - meerdere correcties wat betreft aanwijzen van gebieden in MR (feedback EB). - Procedurestatussen van metadata verhuisd naar juridische informatie (indirect feedback EB).
v0.98-kern	2019-09-05	Paragraaf 3.1: correcties in de beschrijving proces tot besluitvorming (feedback EB).
v0.98-kern	2019-09-05	Paragraaf 3.7: Tekst toegevoegd over muteren en consolideren
v0.98-kern	2019-09-05	Paragraaf 3.8: Tekst toegevoegd over Metadata
v0.98-kern	2019-09-05	Deel B: Verwijzing naar validatieregels waarin vermeld is welke normen mbt tekstructuur technisch/functionele impact hebben voor publicatie en welke slechts ter richtlijn dienen voor de opsteller (feedback PR34 en EB).
v0.98-kern	2019-09-05	Paragraaf 5.1: Beschrijving van Artikelstructuur aangepast aan STOP voor de onderdelen die niet tot het Lichaam van de Regeling behoren Paragraaf 5.2.3: Paragraaf toegevoegd met beschrijving van die onderdelen
v0.98-kern	2019-09-05	Paragraaf 5.6: Meet- en rekenbepalingen gekoppeld aan functionaliteit mbt gerelateerdeRegeltekst.

v0.98-kern	2019-09-05	IMOW en paragrafen 6.4.1.4 en 6.4.1.5: Aan Regeltekst voorwaarde toegevoegd: één type Juridische regel per Regeltekst
v0.98-kern	2019-09-05	IMOW en paragraaf 6.4.2: Juridische regel heeft nu 3 typen (Regel voor iedereen, Instructieregel en Omgevingswaarderegel), attribuut Regelkwalificatie is vervallen Per type Juridische regel is modelmatig bepaald welke inhoudelijke IMOW-objecten kunnen worden toegepast Het is nu mogelijk om Instructieregel te combineren met Omgevingsnorm
v0.98-kern	2019-09-05	IMOW en paragraaf 6.4.3: Het attribuut geometrie bij Locatie (de coördinaten zelf) is vervangen door het object Geometrie Bij Locatie is de relatierol geometrie toegevoegd: de verwijzing van de betreffende verschijningsvorm van Locatie naar het object Geometrie Bij Locatie is het attribuut bron vervallen
v0.98-kern	2019-09-05	IMOW en paragraaf 6.4.3: Het object Geometrie is toegevoegd, met bijbehorende specificaties
v0.98-kern	2019-09-05	Paragraaf 6.4.5.4: Toelichting op de attributen <i>bovenliggende activiteit</i> en <i>gerelateerde activiteit</i> uitgebreid
v0.98-kern	2019-09-05	IMOW en paragrafen 6.4.6 en 6.4.7: cardinaliteit voor Normwaarde bij Omgevingsnorm en Omgevingswaarde gewijzigd in 1..* (was 0..*)
v0.98-kern	2019-09-05	Paragraaf 6.4.11: Gebiedsaanwijzingtype Natuur toegevoegd
v0.98-kern	2019-09-05	Paragraaf 6.5: Beschrijving van het niveau van annoteren toegevoegd

Inhoud

A	Uitgangspunten voor de modellering	9
1	Inleiding	10
1.1	Aanleiding	10
1.1.1	Nieuw stelsel omgevingsrecht	10
1.1.2	LVBB, Overheid.nl en DSO-LV	10
1.2	STOP, IMOW en TPOD.....	11
1.3	Leeswijzer	12
2	Inhoudelijke aspecten van de AMvB en MR	14
2.1	Kenschets rechtsfiguur.....	14
2.2	Algemene kenmerken AMvB en MR.....	14
2.3	De inhoud van het de AMvB en MR	19
2.3.1	Regels en onderwerpen AMvB en MR	19
3	Uitgangspunten voor de toepassingsprofielen voor omgevingsdocumenten	23
3.1	Proces van totstandkoming en bekendmaking c.q. publicatie van omgevingsdocumenten ...	23
3.2	Omgevingsdocumenten met en zonder regels	23
3.3	Initieel besluit, wijzigingsbesluit en geconsolideerde versie.....	24
3.4	Annoteren	24
3.5	Waardelijsten	24
3.6	Presentatiemodel	25
3.7	Muteren en consolideren	25
3.8	Metadata.....	26
B	Modellering van de AMvB en MR.....	27
4	Besluit, besluitonderdelen en AMvB en MR.....	28
4.1	Besluit en besluitonderdelen	28
4.1.1	Toelichting	28
4.1.2	Norm	28
4.2	De actuele geldende versie van de AMvB en MR	29
4.3	De geconsolideerde versie van de AMvB en MR	29
5	Toepassing van het IMOP-tekstmodel op omgevingsdocumenten	30
5.1	Soorten tekststructuur	30
5.2	Specificatie van de Artikelstructuur voor de AMvB en MR.....	30
5.2.1	Tekstelementen	30
5.2.1.1	Toelichting	30
5.2.1.2	Norm	31
5.2.2	Opschrift en nummering van de tekstelementen.....	33
5.2.2.1	Toelichting	34
5.2.2.2	Norm	34
5.2.3	Tekstelementen voor de overige onderdelen van de AMvB en MR	36

5.2.3.1	Toelichting	36
5.2.3.2	Norm	36
5.3	De Vrijetekststructuur	36
5.4	Standaardindeling AMvB en MR	36
5.4.1	Toelichting	36
5.4.2	Norm	37
5.5	Begripsbepalingen	37
5.5.1	Toelichting	37
5.5.2	Norm	37
5.6	Meet- en rekenbepalingen	38
5.6.1	Toelichting	38
5.6.2	Norm	38
5.7	Verwijzing	38
5.7.1	Toelichting	38
5.7.2	Norm	39
6	Het Informatiemodel Omgevingswet.....	40
6.1	Inleiding	40
6.2	De hoofdlijnen van IMOW voor omgevingsdocumenten met Artikelstructuur	40
6.2.1	Regeltekst en Juridische regel	40
6.2.2	Informatieobject en Noemer	41
6.2.3	Locatie.....	42
6.2.4	Werkingsgebied	42
6.2.5	Annoteren met IMOW-objecten	43
6.3	Het IMOW-UML-diagram	43
6.4	Annoteren met IMOW-objecten: de objecten en hun attributen in detail beschouwd	45
6.4.1	Objecttype Regeltekst.....	45
6.4.1.1	Toelichting op de toepassing.....	45
6.4.1.2	Definitie	45
6.4.1.3	Norm	46
6.4.1.4	Toelichting op de attributen en de waardelijsten.....	46
6.4.1.5	Toepassing presentatiemodel.....	47
6.4.2	Objecttype Juridische regel.....	47
6.4.2.1	Toelichting op de toepassing.....	47
6.4.2.2	Definitie	48
6.4.2.3	Norm	48
6.4.2.4	Toelichting op de attributen en de waardelijsten.....	50
6.4.2.5	Toepassing presentatiemodel.....	51
6.4.3	Objecttype Locatie	52
6.4.3.1	Toelichting op de toepassing.....	52
6.4.3.2	Definitie	53
6.4.3.3	Norm	54
6.4.3.4	Toelichting op de attributen en de waardelijsten.....	55
6.4.3.5	Toepassing presentatiemodel.....	56
6.4.4	Objecttype Geometrie	56
6.4.4.1	Toelichting op de toepassing.....	56
6.4.4.2	Definitie	56

6.4.4.3	Norm	56
6.4.4.4	Toelichting op de attributen en de waardelijsten.....	57
6.4.4.5	Toepassing presentatiemodel.....	57
6.4.5	Objecttype Activiteit	57
6.4.5.1	Toelichting op de toepassing	57
6.4.5.2	Definitie	58
6.4.5.3	Norm	58
6.4.5.4	Toelichting op de attributen en de waardelijsten.....	59
6.4.5.5	Toepassing presentatiemodel.....	61
6.4.6	Objecttype Omgevingswaarde.....	61
6.4.6.1	Toelichting op de toepassing	61
6.4.6.2	Definitie	63
6.4.6.3	Norm	64
6.4.6.4	Toelichting op de attributen en de waardelijsten.....	65
6.4.6.5	Toepassing presentatiemodel.....	66
6.4.7	Objecttype Omgevingsnorm	67
6.4.7.1	Toelichting op de toepassing	67
6.4.7.2	Definitie	69
6.4.7.3	Norm	69
6.4.7.4	Toelichting op de attributen en de waardelijsten.....	70
6.4.7.5	Toepassing presentatiemodel.....	71
6.4.8	Objecttype Gebiedsaanwijzing	72
6.4.8.1	Toelichting op de toepassing	72
6.4.8.2	Definitie	72
6.4.8.3	Norm	72
6.4.8.4	Toelichting op de attributen en de waardelijsten.....	73
6.4.8.5	Toepassing presentatiemodel.....	74
6.4.9	Gebiedsaanwijzingtype Functie	74
6.4.10	Gebiedsaanwijzingtype Beperkingengebied	74
6.4.11	Gebiedsaanwijzingtype Natuur	74
6.4.11.1	Toelichting op de toepassing	74
6.4.11.2	Definitie	75
6.4.11.3	Norm	75
6.4.11.4	Toelichting op de attributen en waardelijsten	75
6.4.11.5	Toepassing presentatiemodel.....	76
6.5	Het niveau van annoteren	76
6.6	Standaardfrase als verbinding tussen regeltekst, werkingsgebied en waarden.....	76
6.7	Verplichte en onverplichte onderdelen van de standaard en hun juridische status.....	78
7	Van plan tot publicatie	80
7.1	Het aanleverproces.....	80
7.2	Raadplegen	80
7.2.1	Raadplegen in het officiële publicatieblad	80
7.2.2	Raadplegen in DSO-LV.....	80
C	Bijlagen	82
Bijlage 1	Begrippenlijst	83

Bijlage 2	Ontwerpkeuzen.....	84
-----------	--------------------	----

A Uitgangspunten voor de modellering

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het motto van de Omgevingswet is 'Ruimte voor ontwikkeling, waarborgen voor kwaliteit'. De Omgevingswet staat voor een goede balans tussen het benutten en beschermen van de fysieke leefomgeving. Met benutten wordt bedoeld het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving om maatschappelijke behoeften te vervullen. Bij beschermen gaat het over het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit.

1.1.1 Nieuw stelsel omgevingsrecht

De Omgevingswet bundelt de wetgeving en regels voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water. Met de Omgevingswet wordt het huidige stelsel van ruimtelijke regels volledig herzien en wordt het fundament van het nieuwe stelsel voor het omgevingsrecht gelegd. Met het vernieuwen van het omgevingsrecht wil de wetgever vier verbeteringen bereiken:

- Het omgevingsrecht is inzichtelijk, voorspelbaar en gemakkelijk in het gebruik.
- De leefomgeving staat op een samenhangende manier centraal in beleid, besluitvorming en regelgeving.
- Een actieve en flexibele aanpak biedt overheden meer afwegingsruimte om doelen voor de leefomgeving te bereiken.
- Besluitvorming over projecten in de leefomgeving gaat sneller en beter.

Voor de realisatie van deze doelen biedt de wetgever diverse juridische instrumenten, waaronder de omgevingsdocumenten die verschillende bevoegde gezagen in staat stellen besluiten te nemen die ingrijpen in de leefomgeving. De belangrijkste omgevingsdocumenten zijn:

- Algemene Maatregel van Bestuur (Rijk)
- Ministeriële Regeling (Rijk)
- Omgevingsvisie (Rijk, provincies en gemeenten)
- Omgevingsverordening (Provincies)
- Waterschapsverordening (Waterschappen)
- Omgevingsplan (Gemeenten)
- Projectbesluit (Rijk, provincies en waterschappen)
- Programma (Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen)

1.1.2 LVBB, Overheid.nl en DSO-LV

Omgevingsdocumenten moeten om werking te kunnen hebben, worden bekendgemaakt respectievelijk gepubliceerd. Daartoe moeten ze worden aangeleverd aan de Landelijke Voorziening Bekendmaken en Beschikbaarstellen (verder: LVBB). De LVBB verzorgt vervolgens de bekendmaking van de besluiten en de consolidatie van wijzigingsbesluiten in de (geconsolideerde) Regeling. Beide worden geplaatst op het internetportaal overheid.nl: de bekendmaking van de besluiten komt op officieelbekendmakingen.nl in het digitale publicatieblad van het bevoegde gezag en de geconsolideerde Regeling in de nationale respectievelijk lokale regelingenbank. De geconsolideerde Regeling (in IMOP-termen: de Toestand) wordt doorgeleverd aan de hierna te bespreken DSO-LV. Deze processen en de resultaten daarvan zijn nader beschreven in hoofdstuk B7.

Digitalisering is een ander belangrijk instrument voor het behalen van de vier verbeterdoelen. De Omgevingswet bevat de grondslagen voor de Landelijke Voorziening Digitaal Stelsel Omgevingswet (verder: DSO-LV). Daarmee is de juridische basis gelegd voor de ontwikkeling van DSO-LV en kunnen er regels worden gesteld over onder andere gemeenschappelijke definities in de standaarden en voorzieningen die onderdeel zijn van het stelsel.

DSO-LV zorgt voor samenhangende, eenduidige en toegankelijke informatie van goede kwaliteit en draagt bij aan de verbetering van het stelsel van het omgevingsrecht. Het stimuleert een snellere en integrale besluitvorming onder de Omgevingswet en vergroot het gebruikersgemak.

DSO-LV biedt het digitale loket waar initiatiefnemers, overheden en belanghebbenden snel kunnen zien wat kan en mag in de fysieke leefomgeving: het Omgevingsloket. Via het Omgevingsloket kunnen zij:

- informatie raadplegen over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving, zoals gegevens over water- of luchtkwaliteit en geluidbelasting;
- vergunningen aanvragen en meldingen doen;
- zien welke regels en beleid van toepassing zijn op een locatie. De basis hiervoor zijn de omgevingsdocumenten, waaronder omgevingsvisies, omgevingsverordeningen en omgevingsplannen, projectbesluiten, AMvBs, Mr en op termijn ook programma's.

Om aan deze doelstellingen van DSO-LV te kunnen voldoen, is het nodig om de omgevingsdocumenten *machineleesbaar* te maken en de gebruikte gegevens *onderling uitwisselbaar* te maken. Dat betekent dat de omgevingsdocumenten vanuit informatiekundig en technisch oogpunt moeten worden gestructureerd en gestandaardiseerd.

De Omgevingswet biedt daartoe de mogelijkheid door het stellen van regels over de inrichting en vormgeving van de omgevingsdocumenten, die worden vastgelegd in de Standaard Officiële Publicaties (STOP) en het onderhavige document. Bij ministeriële regeling zullen regels worden opgenomen rond het gebruik van deze standaard voor officiële overheidspublicaties.

De standaard legt vast hoe tekst moet worden ingedeeld en geannoteerd, hoe tekst aan locaties moet worden gekoppeld, welke waardelijsten van toepassing zijn en hoe het resultaat vervolgens uitgewisseld moet worden. Het is aan de bevoegde gezagen om de inhoud van de regels te bepalen.

1.2 STOP, IMOW en TPOD

De Standaard voor Officiële Publicaties (verder: STOP) omvat de beschrijving van de manier waarop digitale officiële bekendmakingen worden opgesteld, uitgewisseld en gepresenteerd. STOP ondersteunt het beschikbaar stellen van alle officiële bekendmakingen. Het algemene doel is interoperabiliteit in dat proces van uitwisselen en beschikbaar stellen. STOP gaat daarbij niet over de inhoud van officiële bekendmakingen maar beschrijft wel de mechanismen en bouwstenen om die inhoud digitaal vast te leggen.

Per domein kan een specificatie van STOP gemaakt worden. Voor de Omgevingswet is die specificatie gegeven in het Conceptueel InformatieModel Omgevingswet (verder: CIMOW) en

het InformatieModel Omgevingswet (verder: IMOW). CIMOW is het conceptuele model waarop informatiemodellen in de keten gebaseerd worden. IMOW is afgeleid van CIMOW en is het logische model dat is toegespitst op de keten 'Van plan tot publicatie'. IMOW richt zich met name op omgevingsdocumenten in DSO-LV. IMOW omvat implementatierichtlijnen en -afspraken voor de omgevingsdocumenten. Daarnaast omvat het per type omgevingsdocument een UML-klassediagram voor het coderen van dat omgevingsdocument.

Op welke wijze STOP en IMOW moeten worden toegepast is per omgevingsdocument beschreven in een Toepassingsprofiel. Een Toepassingsprofiel is een nadere invulling c.q. beperking van de (algemene) STOP en bevat domeinspecifieke afspraken. De toepassingsprofielen geven voor het specifieke domein aan welke specifieke regels er gelden voor inhoud en metadata (eigenschappen en waardelijsten).

Voor de Omgevingswet is het gebruik van ToepassingsProfielen voor OmgevingsDocumenten (TPOD) vereist en is er voor elk soort omgevingsdocument een apart toepassingsprofiel. Een TPOD beschrijft de informatiekundige specificaties conform STOP en IMOW voor de (inhoudelijke) onderwerpen, de regels en richtlijnen die gelden voor het betreffende omgevingsdocument. Het is in feite de schakel tussen de juridisch(-inhoudelijke) bepalingen in de Omgevingswet en de technische specificaties voor het ontwikkelen van software ten behoeve van het opstellen van de afzonderlijke omgevingsdocumenten. Het TPOD is primair bedoeld voor informatie-specialisten, beleidsmedewerkers en juristen van de bevoegde gezagen, die de omgevingsdocumenten volgens de standaard inhoud en vorm zullen geven. De praktijkrichtlijn voor het betreffende omgevingsdocument vult dit aan met aanwijzingen en voorbeelden voor de concrete toepassing van de standaard.

Dit TPOD geeft uitwerking aan de AMvB en MR en behoort bij een set van documenten die, als toepassing van STOP, ontwikkeld zijn voor het domein van de Omgevingswet:

- Het Conceptueel Informatiemodel voor de Omgevingswet (CIMOW);
- Het Informatiemodel Omgevingswet (IMOW);
- XSD's; schema's voor implementatie van IMOW in XML-formaat;
- Presentatiemodel;
- Berichtenmodel;
- Toepassingsprofielen (TPOD's) voor de omgevingsdocumenten;
- Waardelijsten behorende bij de TPOD's;
- Conformiteitsregels;
- Praktijkrichtlijnen op basis van de TPOD's.

1.3 Leeswijzer

Dit document is in twee delen verdeeld. Deel A beschrijft de uitgangspunten voor de modellering. In dit eerste hoofdstuk zijn de doelstellingen van de Omgevingswet en DSO-LV en de werking van LVBB en overheid.nl op hoofdlijnen toegelicht. Daarmee is het bredere kader en het doel van het TPOD geschetst. Hoofdstuk 2 beschrijft de juridische, inhoudelijke en procedurele aspecten van de AMvB en MR en andere instrumenten die op de AMvB en MR inwerken. Ook de overgangsfase na inwerkingtreden van de Omgevingswet komt aan de orde. Hoofdstuk 3 gaat in op de belangrijkste uitgangspunten voor de toepassingsprofielen. Ingegaan wordt op het proces van totstandkoming en bekendmaking, het verschil tussen

omgevingsdocumenten met en omgevingsdocumenten zonder regels, het verschil tussen een initieel besluit, een wijzigingsbesluit en de geconsolideerde Regeling van de AMvB en MR; daarna worden de hoofdlijnen van annoteren, waardelijsten en presentatiemodel toegelicht.

Deel B is volledig gewijd aan de modellering van de AMvB en MR. Hoofdstuk B4 beschrijft de besluitonderdelen waaruit een besluit tot vaststelling of wijziging van de AMvB en MR bestaat en het verschil tussen de actuele geldende versie van de AMvB en MR en de geconsolideerde Regeling daarvan. In hoofdstuk B5 wordt het tekstmodel beschreven en de toepassing daarvan op de AMvB en MR. Hoofdstuk B6 bevat een beschrijving IMOW. Na een inleiding op het model bevat het het IMOW-UML-klassediagram. Daarna worden de hoofdlijnen van het IMOW voor omgevingsdocumenten met artikelstructuur beschreven. In paragraaf B6.4 wordt gedetailleerd toegelicht hoe het annoteren van de AMvB en MR met IMOW-objecten wordt toegepast. In de laatste drie paragrafen van dit hoofdstuk worden het niveau van annoteren, het werken met standaardfrases en de verplichte en onverplichte onderdelen van de standaard en hun juridische status beschreven. In hoofdstuk B7 is een korte schets gegeven van het proces van plan tot publicatie: het aanleverproces en het raadplegen van omgevingsdocumenten.

De TPOD's voor alle omgevingsdocumenten volgen dezelfde structuur en indeling, om de vergelijkbaarheid van de tekstblokken en het beheer daarvan nu en in de toekomst zo eenvoudig mogelijk te maken. Het kan zijn dat een paragraaf niet van toepassing is voor een bepaalde TPOD. In dat geval wordt dat ook in de betreffende paragraaf aangegeven.

Dit toepassingsprofiel stelt een aantal (overwegend technische en structurerende) normen voor het opstellen van de AMvB en MR. Voorbeelden daarvan zijn het aantal besluitonderdelen waaruit een besluit tot wijziging van de AMvB en MR moet bestaan, de eigenschappen die nodig zijn om een bepaalde annotatie vast te leggen en de manier waarop de relatie tussen tekst en werkingsgebied wordt vormgegeven. Uiteraard bevat het toepassingsprofiel ook een toelichting op die normen. Om volstrekt helder te maken wat tot de norm behoort, wordt in de tekst een duidelijk onderscheid gemaakt tussen beide teksttypen. De toelichtende teksten staan steeds in de subparagraaf Toelichting, de normen staan in de subparagraaf Norm. Het gaat hier om de functionele normen uit de standaard, niet om juridische normen die regels stellen. Het onderdeel Norm beschrijft hoe bij het opstellen van de AMvB en MR voldaan moet worden aan de TPOD-standaard. Doelstelling hiervan is dat de omgevingsdocumenten van verschillende bevoegde gezagen op eenzelfde manier geraadpleegd en bevestigd kunnen worden en het combineren van informatie uit verschillende omgevingsdocumenten over eenzelfde onderwerp vereenvoudigd wordt. Hiermee hebben deze normen een functionele invalshoek. Validatieregels die bepalen of een AMvB en MR kan worden bekendgemaakt en/of in DSO-LV getoond kan worden, kennen een technische invalshoek: kan het geautomatiseerde systeem het document verwerken?

In de STOP/TPOD-standaard komen begrippen voor die specifiek zijn voor de standaard en eenduidig gebruikt en uitgelegd moeten worden. Daarom is een lijst opgesteld met die begrippen en hun definities, waar nodig aangevuld met een toelichting en/of voorbeelden. Deze lijst geldt voor alle onderdelen van de standaard en is daarom in een separaat document opgenomen. In bijlage CBijlage 1 staat een verwijzing naar deze lijst.

2 Inhoudelijke aspecten van de AMvB en MR

Dit hoofdstuk beschrijft de inhoud van de AMvB en MR en heeft als doel de functionele elementen in het toepassingsprofiel te kunnen identificeren.

Paragraaf 2.1 schetst het karakter van de AMvB en MR. Deze schets bevat informatie op hoofdlijnen, die van belang is voor de functionele elementen in het toepassingsprofiel. In paragraaf 2.2 staan algemene kenmerken van de AMvB en MR. Deze kenmerken geven de (juridische, procedurele, etc.) context weer van de AMvB en MR, maar beschrijven geen domein-specifieke zaken.

Paragraaf 2.3 beschrijft domein-specifieke kenmerken van de AMvB en MR.

2.1 Kenschets rechtsfiguur

Rijk, provincies, waterschappen en gemeenten stellen elk (integraal) beleid en regels vast over de ontwikkeling, het gebruik, de bescherming en het beheer en onderhoud van de fysieke leefomgeving voor hun grondgebied. Zij leggen dit vast in één of meerdere omgevingsdocumenten. Elk van deze bestuursorganen heeft in het stelsel voor het omgevingsrecht zijn eigen bevoegdheden en verantwoordelijkheden en daarmee samenhangende instrumenten, waaronder de omgevingsdocumenten.

Het Rijk werkt de hoofdregels over de fysieke leefomgeving in de Omgevingswet nader uit in Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB) en een ministeriele regeling (MR).

Dit toepassingsprofiel geldt alleen voor deze tot het omgevingsrecht behorende AMvB's en MR.

De AMvB's bevatten regels ter uitwerking van de instrumenten van de wet. Hierin zijn de inhoudelijke normen opgenomen voor bestuurlijk handelen en rechtstreeks werkende regels gericht op burgers, bedrijven en overheden over activiteiten in de fysieke leefomgeving. Bij AMvB kunnen onder andere instructieregels worden gesteld en omgevingswaarden worden vastgesteld.

Bij MR kunnen onder andere instructieregels worden gesteld en worden werkingsgebieden aangewezen en geometrisch begrensd.

2.2 Algemene kenmerken AMvB en MR

In Tabel 1 tot en met Tabel 3 zijn de algemene kenmerken van de AMvB en MR opgenomen. Deze kenmerken leggen de algemene eigenschappen vast, waarmee informatie over de AMvB en MR wordt bijgehouden. Doel van deze tabellen is het weergeven van de meest essentiële algemene kenmerken van het instrument zodat de lezer het beter kan plaatsen en vergelijken met bestaande instrumenten, niet om een volledig sluitende beschrijving te geven.

Tabel 1 Juridische kenmerken

Onderwerp	Specificatie AMvB	Specificatie MR
Grondslag rechtsfiguur	diverse artikelen Omgevingswet, of andere wetten of besluiten.	diverse artikelen Omgevingswet of andere wetten of besluiten
Vorbereidingsprocedure	Nee, afdeling 3.4 Awb niet van toepassing	Nee, afdeling 3.4 Awb niet van toepassing
Consultatie	Eenieder wordt langs elektronische weg in de gelegenheid gesteld gedurende een periode van ten minste vier weken opmerkingen te maken.	Eenieder wordt langs elektronische weg in de gelegenheid gesteld gedurende een periode van ten minste vier weken opmerkingen te maken.
Tijdstip bekendmaking vastgestelde AMvB/MR	PM	PM
Inwerkingtreding	Wordt geregeld in het omgevingsdocument zelf, of in een afzonderlijk besluit. Als het niet geregeld is de eerste dag van de tweede kalendermaand na de datum van uitgifte van het Staatsblad	Wordt geregeld in de MR zelf.
Rechtsbescherming	geen bezwaar en beroep mogelijk	geen bezwaar en beroep mogelijk
Geldt toepassingsprofiel ook voor ontwerpbesluit	Nee	Ja
Rechtsfiguur roept meldingsplicht of vergunningplicht in het leven.	Ja, bij AMvB kunnen activiteiten worden aangewezen waarvoor een vergunningplicht, al dan niet een meldingsplicht geldt.	Nee
Rechtsfiguur bevat bepalingen waaraan aanvragen om omgevingsvergunning rechtstreeks getoetst moeten worden	Ja, AMvB bevat rechtstreeks werkende regels waar vergunningaanvragen aan getoetst moeten worden.	Ja, MR bevat rechtstreeks werkende regels waar vergunningaanvragen aan getoetst moeten worden.
Rechtsfiguur bevat voor eenieder bindende regels	Ja, AMvB kan rechtstreeks werkende regels gericht op burgers en bedrijven bevatten	Ja, MR kan rechtstreeks werkende regels gericht op burgers en bedrijven bevatten

Onderwerp	Specificatie AMvB	Specificatie MR
Mogelijke statussen besluit tot vaststelling of wijziging (procedurestatus)	<ul style="list-style-type: none"> • Ontwerp • Vastgesteld • Deels in werking • Geheel in werking • Niet in werking • Ingetrokken 	<ul style="list-style-type: none"> • Ontwerp • Vastgesteld • Deels in werking • Geheel in werking • Niet in werking • Ingetrokken

Tabel 2 Kenmerken ten behoeve van metadata en annotaties

Onderwerp	Specificatie AMvB	Specificatie MR
Bevoegde bestuurslaag	Rijk	Rijk
Bestuursorgaan	Regering	Minister
Mogelijke documentversies besluit tot vaststelling of wijziging	PM	PM
Omgevingsdocument kan rechtstreeks ander omgevingsdocument wijzigen (meervoudig bronhouderschap)	Nee	Ja, in uitzonderlijke gevallen kan een regeling een ander omgevingsdocument wijzigen. Dit zal zich voordoen bij de overgangssituatie (de zgn. bruidsschat) voor omgevingsplannen en waterschapsverordeningen.
Ander omgevingsdocument kan rechtstreeks onderhavig omgevingsdocument wijzigen (meervoudig bronhouderschap)	Nee: er bestaan geen omgevingsdocumenten die hiërarchisch gezien hoger staan dan omgevingsdocumenten van het Rijk. Het is echter nog een open punt of <i>binnen</i> het Rijk -door meerdere departementen bijv.- meervoudig bronhouderschap voor zal komen.	Nee: er bestaan geen omgevingsdocumenten die hiërarchisch gezien hoger staan dan omgevingsdocumenten van het Rijk. Het is echter nog een open punt of <i>binnen</i> het Rijk -door meerdere departementen bijv.- meervoudig bronhouderschap voor zal komen.
Rechtsfiguur kan gewijzigd worden door wijzigingsbesluiten	Ja	Ja
Onderdelen	Besluitonderdelen: Deel 1: Regels en evt. bijlage Deel 2: Artikelsgewijze en algemene toelichting	
Tekststructuur besluitonderdelen	Voor de tekststructuur van de regeltekst (deel 1) wordt gebruik gemaakt van de Aanwijzingen voor de Regelgeving. Bijlagen binnen deel 1 worden opgemaakt volgens een vrije tekststructuur. Er kunnen verwijzingen worden gemaakt tussen de regeltekst en bijlagen. Deel 2 wordt opgemaakt volgens een vrije tekst structuur. Er kan een verwijzing worden gemaakt tussen de regeltekst en een onderdeel van de toelichting hierop.	
Bij het instrument vast te leggen procedure-informatie	<ul style="list-style-type: none"> Datum vaststelling Datum bekendmaking Datum inwerkingtreding 	

Onderwerp	Specificatie AMvB	Specificatie MR
Het moet mogelijk zijn vanuit de geconsolideerde regeling en een regel daarbinnen, de volledige historie van wijzigingsbesluiten (het eerste deel van het besluit tot vaststelling/wijziging in AMvB of MR) op te vragen in de LVBB / KOOP systemen.	Ja	Ja

Tabel 3 Vergelijking met huidige rechtsfiguren en RO Standaarden

Onderwerp	Specificatie AMvB	Specificatie MR
Vergelijkbaar met/ voortzetting van huidige rechtsfiguur	Algemene Maatregel van Bestuur op basis van Wro, Wabo, Woningwet, Wet milieubeheer.	Ministeriële Regeling op basis van Wro, Wabo, Woningwet, Wet milieubeheer.
Voortzetting van instrument in RO Standaarden	Ja, AMvB	Ja, Ministeriële Regeling
INSPIRE thema	Meerdere INSPIRE thema's	Meerdere INSPIRE thema's

2.3 De inhoud van het de AMvB en MR

In deze paragraaf wordt de inhoud van de AMvB en MR beschreven, met in subparagraaf 2.3.1 een overzicht van de belangrijkste onderwerpen waarover in de AMvB en MR regels moeten of kunnen worden gesteld.

2.3.1 Regels en onderwerpen AMvB en MR

Alhoewel de Omgevingswet overzicht geeft van onderwerpen waarover in de AMvB en MR regels gesteld moeten of kunnen worden, kunnen er in de toekomst onderwerpen binnen de reikwijdte vallen waar op dit moment geen rekening mee gehouden kan worden.

Onderstaande overzichten over de inhoud van de AMvB en MR zijn gebaseerd op de bestaande thema's met betrekking tot de fysieke leefomgeving. In de wet staan vervolgens specifiekere bepalingen over de inhoud van de AMvB en MR, zoals het aanwijzen van onderwerpen waarover regels alleen in een AMvB en MR mogen worden opgenomen.

Tabel 4 biedt een overzicht van een aantal onderwerpen die voorkomen in de huidige vier AMvB's en de MR behorend bij de Omgevingswet. In de kolom "Karakterisering/Toelichting" wordt, waar van toepassing, verwezen naar een subparagraaf van paragraaf B6.4.

Tabel 4 Inhoudelijke kenmerken AMvB en MR

Onderwerp	Bron	Karakterisering/Toelichting
Normadressaat	Ob, Bkl, Bal, Bbl, MR ¹	<p>Normadressaat staat voor het bestuursorgaan dat, of de organisatie die de taak of de bevoegdheid waarover de juridische regel gaat, moet uitvoeren. Normadressaat is alleen onder bepaalde condities van toepassing, waarbij er minimaal sprake moet zijn van een instructieregel. Of er sprake is van een instructieregel, is te zien aan het type juridische regel, zie hiervoor paragraaf B6.4.2.</p> <p>In het IMOW is de toewijzing van de instructieregel aan een bevoegd gezag vormgegeven als 'InstructieregelTaakuitoefening' bij het objecttype "Instructieregel". De waarde voor dit argument kan gekozen worden uit de gesloten waardelijst "Adressaat". Verdere toelichting hierop kan worden gevonden in paragraaf B6.4.2.</p>
Regelkwalificatie	Ob, Bkl, Bal, Bbl, MR	<p>Het soort regel waartoe de juridische regel behoort, en (indien van toepassing, namelijk bij instructieregels) op welk instrument en voor welk gezag de regel van toepassing is.</p> <p>De regelkwalificatie geeft aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • welke plicht een regel inhoudt (meldingsplicht, vergunningplicht, et cetera). • andere typering van regels, zoals instructieregel • indien van toepassing (bij een instructieregel): welk lager bevoegd gezag de taak of de bevoegdheid waar de regel over gaat, moet uitvoeren ("InstructieregelTaakuitoefening"). • indien van toepassing (bij een instructieregel): op welk instrument een instructieregel van toepassing is ("InstructieregelInstrument"). <p>Meer informatie over dit onderwerp in de context van het IMOW wordt gegeven in paragraaf B6.4.2.3.</p>

¹ Ob=Het Omgevingsbesluit, Bkl=Besluit kwaliteit leefomgeving, Bal=Besluit activiteiten leefomgeving, Bbl=Besluit bouwwerken leefomgeving, MR= Ministeriele regeling

Onderwerp	Bron	Karakterisering/Toelichting
Activiteiten	Bkl, Bal, Bbl, MR	Vooralsnog worden activiteiten opgenomen die letterlijk vermeld zijn in de AMvB en mogelijk ook in de MR zijn opgenomen als activiteit.
Oogmerken	Bkl, Bal, Bbl,	<p>Het oogmerk duidt het (abstractere) doel waar een regel aan moet bijdragen. Voorbeelden van oogmerken zijn veiligheid, gezondheid et cetera.</p> <p>In het IMOW kunnen oogmerken geannoteerd worden als "thema". Meer informatie over thema in de context van het IMOW wordt gegeven in paragraaf B6.4.2.4.</p>
Omgevingswaarden	Bkl	<p>De omgevingswaarden kunnen variëren; een omgevingswaarde kan een hoog detailniveau hebben (bijvoorbeeld meetbare omgevingswaarde). Meerdere omgevingswaarden kunnen ook gegroepeerd zijn in een abstractere omgevingswaarde (bijvoorbeeld kwaliteit buitenlucht).</p> <p>Omgevingswaarden kunnen betreffen geluid, waterkwaliteit, geur, externe veiligheid et cetera., en kunnen ook een kwalitatieve aanduiding hebben.</p>
Omgevingsnorm	Bal, Bbl, Bkl, MR	De in een waarde uit te drukken geldende normen, niet zijnde omgevingswaarden. Nb. Betreft enkel een annotatie; heeft geen juridische betekenis.
Gebiedsaanwijzingen	BAL, BKL, MR	<p>Wetten en amvb's benoemen en/of wijzen gebieden aan, die in de MR worden aangewezen en/of begrensd. Typen van gebieden hebben betrekking tot thematische zaken (bijv. water en watersystemen, landschap, externe veiligheid) of een typering dat een gebied een beperkingengebied is. Typen gebieden worden ook verder (gedetailleerder) verfijnd.</p> <p>Meer informatie over de gebiedsaanwijzing in de context van het IMOW wordt gegeven in paragraaf B6.4.8.</p>

Onderwerp	Bron	Karakterisering/Toelichting
Geometrisch begrenzen van locaties	Ob, BKL, MR	<p>In de AMvB's worden er gebieden genoemd en/of aangewezen. Het merendeel van deze gebieden wordt vervolgens aangewezen en begrensd in de MR.</p> <p>Meer informatie over geometrisch begrenzen van locaties in de context van het IMOW wordt gegeven in paragraaf B6.4.2.4.</p>

3 Uitgangspunten voor de toepassingsprofielen voor omgevingsdocumenten

In dit hoofdstuk worden de uitgangspunten voor de toepassingsprofielen voor omgevingsdocumenten beschreven. Deze uitgangspunten zijn mede gebruikt als bouwstenen voor de ontwikkeling van de TPOD's. Deze informatie is met name beschrijvend van aard en dient het doel achtergrond te bieden voor deel B, dat de modellering van de AMvB en MR beschrijft en voortbordurt op de uitgangspunten beschreven in dit hoofdstuk.

3.1 Proces van totstandkoming en bekendmaking c.q. publicatie van omgevingsdocumenten

Het proces voor de totstandkoming van een AMvB of een MR begint met een informeel deel dat bestaat uit participatie en (voor)overleg. Daarbij legt de verantwoordelijk minister(s) een voorstel, voornemen of een vraagstuk voor aan externe partijen, zoals andere bevoegde gezagen, Europese Commissie en maatschappelijke organisaties. Voor de participatie en/of overleg kan de minister zelf kiezen welke media worden ingezet: een document, een website, een film et cetera. In het geval van een AMvB of MR wordt ook gebruik gemaakt van internetconsultatie, waarbij een ontwerpversie van het omgevingsdocument gebruikt wordt. Als er bij de totstandkoming van het omgevingsdocument bijvoorbeeld een voorhangprocedure moet worden gevolgd of een advies bij de Raad van State moet worden aangevraagd, kan de verantwoordelijke minister(s) een concept van het omgevingsdocument genereren in bijv. PDF vorm.

Nadat het informele deel van participatie, (voor)overleg en internetconsultatie volgt het formele deel van het totstandkomingsproces met het opstellen van de AMvB of MR op basis van de standaarden STOP en TPOD. De standaarden ondersteunen ook dit opstelproces. Na het opstellen van de AMvB of de MR volgen publicatie en bekendmaking van het besluit in de Landelijke Voorziening Bekendmaken en Beschikbaarstellen (verder: LVBB). In de LVBB worden alleen vastgestelde besluiten van een AMvB of MR gepubliceerd respectievelijk bekendgemaakt. Op dit moment is nog niet bekend of, en zo ja waar, zal worden voorzien in een landelijk beschikbare omgeving waarin ook informele versies en ontwerpbesluiten van een AMvB of MR beschikbaar gesteld en geraadpleegd kunnen worden.

3.2 Omgevingsdocumenten met en zonder regels

Er is onderscheid tussen omgevingsdocumenten die regels bevatten, zoals de AMvB en MR, en omgevingsdocumenten die geen regels bevatten, zoals de omgevingsvisie. Omgevingsdocumenten die regels bevatten, zullen vanuit de gebruikerstoepassing van het DSO het meest bevroegd worden. Daarom worden aan die omgevingsdocumenten extra eisen gesteld ten behoeve van de bekendmaking en zijn er extra mogelijkheden aan toegevoegd voor bevraging en raadpleging. Om deze reden besteden de standaarden extra aandacht aan deze categorie als het gaat om tekststructuur, relatie met werkingsgebieden en weergave.

De omgevingsdocumenten zonder regels hebben een ander karakter. Ze hebben een vrijere opzet en kennen geen artikelsgewijze indeling. Hiervoor geldt dan ook een aantal eisen niet die wel voor de omgevingsdocumenten met regels gelden, zoals vaste tekststructuren. De specificaties voor de tekststructuur zijn opgenomen in hoofdstuk B5.

3.3 Initieel besluit, wijzigingsbesluit en geconsolideerde versie

Omgevingsdocumenten komen tot stand door het nemen van een initieel besluit (het eerste besluit waarbij een volledig omgevingsdocument wordt vastgesteld). Omgevingsdocumenten kunnen vervolgens door wijzigingsbesluiten gewijzigd worden. Omgevingsplannen, omgevingsverordeningen, waterschapsverordeningen, AMvB's, MR en omgevingsvisies moeten in geconsolideerde vorm beschikbaar gesteld worden. In de geconsolideerde versie worden alle achtereenvolgens genomen wijzigingsbesluiten verwerkt tot een doorlopende versie van het omgevingsdocument. In hoofdstuk B4 wordt dit nader beschreven.

Een groot deel van de bepalingen van dit toepassingsprofiel is met name van toepassing op de geconsolideerde versie van het omgevingsdocument en minder op wijzigingsbesluiten. Een wijzigingsbesluit zal namelijk vooral het verschil met de vorige geconsolideerde versie laten zien. Zie voor het muteren door middel van wijzigingsbesluiten en het consolideren van die besluiten tot een (Toestand van) de Regeling ook paragraaf

3.4 Annoteren

Onder annoteren verstaan we het toevoegen van gegevens aan (onderdelen van) besluiten en regelingen, gegevens die die besluiten en regelingen machineleesbaar maken. Dit zorgt er voor dat het besluit of de regeling gestructureerd bevraagbaar is en dat werkingsgebieden en andere gegevens op een kaart weergegeven worden. Het annoteren helpt ook bij het verbinden van toepasbare regels, oftewel vragenbomen, aan regels met werkingsgebieden. De gegevens die bij het annoteren worden toegevoegd worden niet in de voor de mens leesbare tekst weergegeven. Voor degene die dat wil zijn ze wel terug te vinden. Het annoteren van omgevingsdocumenten met IMOW-objecten is beschreven in hoofdstuk B6.

3.5 Waardelijsten

Een waardelijst is een collectie van waarden die gebruikt kunnen worden bij het annoteren. Bij veel attributen van annotaties hoort een waardelijst met vooraf gedefinieerde waarden. Waardelijsten zijn er in twee vormen: gesloten waardelijsten en open waardelijsten. In de toepassingsprofielen voor de omgevingsdocumenten bedoelen we daar het volgende mee:

- gesloten waardelijst: een lijst met vooraf gedefinieerde waarden waaruit gekozen moet worden. Deze waardelijst wordt centraal beheerd en kan alleen beheersmatig gewijzigd worden, aangezien een wijziging direct effect heeft op de werking van en functionaliteiten van de applicaties van DSO-LV en LVBB;
- open waardelijst: een lijst met vooraf gedefinieerde waarden. Wanneer de gewenste waarde op de waardelijst voorkomt, wordt die gebruikt. Als de gewenste waarde niet op

de waardelijst voorkomt, wordt door het bevoegd gezag een eigen waarde gedefinieerd. Deze waarde wordt niet aan de waardelijst toegevoegd.

In paragraaf B6.3 is aangegeven voor welke attributen een waardelijst geldt en of deze gesloten of open is.

3.6 Presentatiemodel

De inhoud van een omgevingsdocument dient kenbaar te zijn. Daarom moet een omgevingsdocument niet alleen machineleesbaar worden aangeboden, maar is ook een voor de mens te interpreteren presentatie noodzakelijk. Uitgangspunt is dat de tekst, de bijbehorende locaties en de waarden die normen op de verschillende locaties hebben zo overzichtelijk worden gepresenteerd dat de raadpleger ze kan interpreteren.

Het presentatiemodel richt zich op de mensleesbare vorm van het presenteren. Onder presenteren verstaan we het weergeven en visualiseren van de inhoud van een besluit of regeling in een voorgedefinieerde vorm (gebruik van symbolen, kleur, lijndikte, arcering, karakterset) conform een afgesproken standaard. Het presentatiemodel beschrijft daarbij de wijze van presenteren van tekst, locaties en waarden en het presenteren van wijzigingen in een wijzigingsbesluit.

De mensleesbare presentatie van tekst toont de hiërarchie van de structuurelementen van die tekst. De mensleesbare presentatie van locaties maakt gebruik van de annotaties met IMOW-objecten, waardelijsten en symbolisatietabellen. Een symbolisatietabel is de koppeling die gebruikt wordt bij de presentatie van een locatie en waarden op een kaartbeeld. In de symbolisatietabel zijn afspraken vastgelegd over de symboliek waarmee een annotatie wordt gepresenteerd. Het mechanisme koppelt de waarde uit een gesloten waardelijst aan de bijbehorende, afgesproken, symboolcode. De symbolisatietabel wordt gebruikt bij de standaard geharmoniseerde weergave. Het bevoegd gezag kan voor de officiële bekendmaking hiervan afwijken en een eigen symbolisatie kiezen.

Naast de presentatie van tekst, locaties en waarden legt het presentatiemodel ook vast hoe wijzigingen in een wijzigingsbesluit worden gepresenteerd. In een wijzigingsbesluit moet in mensleesbare, inzichtelijke en begrijpelijke vorm datgene getoond worden wat door het besluit verandert in de geconsolideerde Regeling; dit betreft zowel tekst, locatie als waarden.

3.7 Muteren en consolideren

In dit toepassingsprofiel zijn vooral de specificaties voor de geconsolideerde Regeling van de AMvB en MR beschreven. Er zullen echter ook vaak besluiten tot wijziging van de AMvB en MR genomen worden. Hoe wijzigingsbesluiten er voor de bekendmaking en consolidatie uit moeten zien en hoe ze moeten worden aangeleverd, is beschreven in de STOP-documentatie. Hoe het wijzigen van IMOW-objecten in zijn werk gaat is in het document 'IMOW Muteren – in de keten bevoegd gezag – LVBB – DSO-LV' beschreven.

3.8 Metadata

Informatie en specificaties voor de metadata bij omgevingsdocumenten is te vinden in de STOP-documentatie.

B Modellerings van de AMvB en MR

Dit deel beschrijft de modellering van de AMvB en MR en voorziet in de vertaling van (een deel van) de kenmerken van Tabel 1 tot en met Tabel 4 uit hoofdstuk A2 naar het model dat de kenmerken structureert en aan elkaar relateert. Het model legt uit hoe de AMvB en MR zodanig gestructureerd wordt, dat het machineleesbaar en op een gestandaardiseerde manier uitwisselbaar wordt.

Hoofdstuk 4 beschrijft het besluit, de besluitonderdelen en de geldende en geconsolideerde versie van de AMvB en MR. In hoofdstuk 5 wordt het tekstmodel beschreven en de toepassing daarvan op de AMvB en MR. Hoofdstuk 6 beschrijft IMOW. Hoofdstuk 7 tot slot beschrijft het proces van planmaken tot publicatie: het aanleveren aan LVBB en het raadplegen in LVBB en het raadplegen op overheid.nl en in DSO-LV.

IMOW en de toepassing daarvan vormen een domeinspecifieke toepassing van STOP. Om een omgevingsdocument op te stellen en juridisch juist te kunnen bekendmaken is het uiteraard ook nodig om te voldoen aan de specificaties van STOP. Hoe dat moet is beschreven in de STOP-standaard. Welke normen mbt het tekstmodel in hoofdstuk 5 technisch / functioneel gevalideerd worden vóór publicatie en welke slechts als richtlijn dienen voor de opsteller van de AMvB en MR, wordt vermeld in de validatieregels dat als apart document bij de IMOW-standaard is bijgeleverd.

4 Besluit, besluitonderdelen en AMvB en MR

Deze paragraaf geeft een beschrijving van de onderdelen waaruit het besluit waarbij een AMvB en MR of een wijziging daarvan wordt vastgesteld, bestaat.

4.1 Besluit en besluitonderdelen

Dit hoofdstuk geeft een beschrijving van de onderdelen waaruit het besluit waarbij een AMvB en MR of een wijziging daarvan wordt vastgesteld, bestaat.

4.1.1 Toelichting

Het besluit waarbij een AMvB en MR of een wijziging daarvan wordt vastgesteld, bestaat uit twee onderdelen.

Deel een: regels

Het eerste deel van het besluit bestaat uit de regels die deel gaan uitmaken van de AMvB of MR. De regels bestaan uit Regelteksten en de werkingsgebieden: de gebieden waar de afzonderlijke regels gelden en die worden begrensd door coördinaten. Het werkingsgebied op algeheel AMvB-niveau is hierbij heel Nederland inclusief EEZ. Het werkingsgebied van individuele tekstelementen of tekstfragmenten kan zijn Nederland exclusief EEZ. Bij dit eerste deel kunnen bijlagen worden gevoegd. Hier kunnen tabellen, afbeeldingen en/of plaatjes aan toegevoegd worden.

In het geval van een wijzigingsbesluit wordt in dit deel concreet aangegeven op welke wijze de AMvB of MR wordt aangepast. Aangegeven wordt welke regels worden toegevoegd, geschrapt, gewijzigd of vervangen door andere regels. Dit deel van het vaststellings- of wijzigingsbesluit is vergelijkbaar met de wijziging van een wet of een verordening. Dit deel wordt weergegeven in 'renvooiweergave'; een weergave waarin met visuele middelen wordt duidelijk gemaakt wat wordt toegevoegd of geschrapt.

Deel twee: algemene en artikelsgewijze toelichting

Het tweede deel van de AMvB of MR is de toelichting². De toelichting bestaat uit een algemene of artikelsgewijze toelichting die bij wetten gebruikelijk is³. Indien gewenst kunnen bij zowel de algemene als de artikelsgewijze toelichting bijlagen worden gevoegd. Zowel de toelichting als de bijlagen kunnen tabellen, afbeeldingen en/of plaatjes bevatten.

4.1.2 Norm

Het besluit tot vaststelling of wijziging van de AMvB en MR bestaat uit twee onderdelen, met de volgende inhoud:

- Deel een: AMvB en MR, verplicht onderdeel
- Deel twee: artikelsgewijze toelichting óf algemene toelichting óf beide.

Aan ieder van deze twee onderdelen kunnen bijlagen worden toegevoegd.

² Een toelichting is verplicht op grond van aanwijzing 4.42

³ Onderscheid tussen algemene en artikelsgewijze toelichting is verplicht wanneer dat de toegankelijkheid bevordert op grond van aanwijzing 4.48

4.2 De actuele geldende versie van de AMvB en MR

De AMvB en MR-delen van alle opeenvolgende besluiten tot vaststelling of wijziging van de AMvB en MR vormen samen de actuele geldende versie van de AMvB en MR waaraan rechten en plichten kunnen worden ontleend.

De artikelsgewijze en algemene toelichting maken geen deel uit van de AMvB en MR. Dit onderdeel van het besluit is niet juridisch bindend. Wel kan dit deel uiteraard een rol spelen bij de interpretatie van de regels van de AMvB en MR.

4.3 De geconsolideerde versie van de AMvB en MR

Naast de verzameling van alle regeltekst-delen (delen één) van alle besluiten tot vaststelling of wijziging van de AMvB en MR die samen de juridisch geldende versie van de AMvB en MR vormen, is er ook een geconsolideerde Regeling van de AMvB en MR. Een geconsolideerde Regeling bevat de inhoud van een regeling zoals die geldt op een bepaald moment. De geconsolideerde versie wordt afgeleid uit het initiële besluit waarin steeds de (in werking getreden) wijzigingen uit de wijzigingsbesluiten zijn verwerkt tot een doorlopende versie van de AMvB en MR.

De geconsolideerde Regeling vormt de basis voor de weergave van de regeling op overheid.nl van de AMvB en MR dat in DSO-LV te raadplegen is. Wanneer bij het regel-deel bijlagen zijn bijgevoegd worden die in de geconsolideerde Regeling opgenomen; wijzigingen die door het besluit in bestaande bijlagen worden aangebracht (aanpassingen in bestaande bijlagen of het geheel verwijderen van één of meer bijlagen) worden in de geconsolideerde Regeling verwerkt.

Naast de geconsolideerde versie van de AMvB en MR zijn ook alle opeenvolgende besluiten tot wijziging van de AMvB en MR volledig langs digitale weg beschikbaar. Bij het raadplegen van de geconsolideerde versie van de AMvB en MR op Wetten.nl kunnen per regel alle volledige achterliggende besluiten worden opgevraagd en geraadpleegd. Hierbij geldt het volgende:

- De renvooiweergave is standaard in de LVBB.
- Een renvooiweergave vergelijkt altijd een oude en een nieuwe versie; de nieuwe “geworden” versie is dus ook beschikbaar. Die wordt pas onderdeel van de geconsolideerde regeling als de datum inwerkingtreding verstreken is (ook al is deze onbekend).
- In DSO-LV zijn niet de wijzigingsbesluiten beschikbaar, wel de geconsolideerde regeling.
- Op overheid.nl worden de relaties tussen besluit en geconsolideerde Regeling uitgebreid gebruikt inzage in de ontstaansgeschiedenis van een regel binnen een Regeling, zoals nu ook het geval is op wetten.nl.

5 Toepassing van het IMOP-tekstmodel op omgevingsdocumenten

In het IMOP is een volledige beschrijving van het IMOP-tekstmodel opgenomen. Het IMOP-tekstmodel benoemt tekstobjecten en beschrijft de structuur waarin die tekstobjecten toegepast kunnen worden. Het tekstmodel geldt voor alle officiële overheidspublicaties. Specifieke typen publicaties hebben een specifiek profiel op het IMOP-tekstmodel.

In dit document wordt beschreven hoe het IMOP-tekstmodel op de AMvB en MR moet worden toegepast.

5.1 Soorten tekststructuur

IMOP onderscheidt voor inhoudelijke tekst twee soorten tekststructuren:

- Artikelstructuur: de structuur voor teksten waarnij het lichaam van een formele regeling is opgebouwd uit één of meer artikelen;
- Vrijetekststructuur: een tekststructuur die wordt gebruikt voor juridisch authentieke documenten waarvan het lichaam van de regeling geen artikelen bevat, zoals visiedocumenten en projectbesluiten.

De geconsolideerde Regeling van de AMvB en MR en besluiten tot wijzigingen van de AMvB en MR bevatten artikelen en kennen derhalve een Artikelstructuur.

5.2 Specificatie van de Artikelstructuur voor de AMvB en MR

5.2.1 Tekstelementen

5.2.1.1 Toelichting

De tekststructuren van IMOP kennen structuurelementen, elementen met inhoud, de inhoud zelf en een overkoepelend element. Structuurelementen zijn die elementen die de tekst structureren maar geen inhoud bevatten; voorbeelden zijn Hoofdstuk en Paragraaf. Elementen met inhoud zijn, zoals de term al zegt, die elementen die inhoud bevatten: Artikel en Lid. Voorbeelden van de inhoud zelf zijn Alinea, Tabel en Figuur. Het overkoepelende element van het Lichaam is Regelin. In de navolgende tekst gebruiken we 'tekstelement' als term voor de vier element-soorten tezamen.

De tekstelementen die kunnen worden gebruikt voor de structurering van (het lichaam van⁴) de regeltekst van de AMvB en MR zijn Regeling, Hoofdstuk, Titel, Afdeling, Paragraaf, Subparagraaf, Subsubparagraaf, Artikel en Lid. Deze tekstelementen zijn ontleend aan de Aanwijzingen voor de regelgeving (aanwijzingen 3.54, 3.56, 3.57, 3.58, 3.59), met enige nadere specificaties en toevoegingen.

De indeling werkt als volgt:

- 1 Regeling is het overkoepelende element, de kapstok waar alle regels van de AMvB en MR onder hangen.
- 2 Artikel komt altijd voor.

⁴ Lichaam van de regeling als bedoeld in Aanwijzing 3.53 van de Aanwijzingen voor de regelgeving en in IMOP

- 3 Als er behoefte is om in een Hoofdstuk Artikelen te groeperen wordt Afdeling gebruikt.
- 4 In hoofdstukken waarin een onderverdeling in Afdelingen niet volstaat (bijvoorbeeld vanwege de omvang van het hoofdstuk of de verscheidenheid aan onderwerpen in het hoofdstuk) wordt Paragraaf gebruikt; dit tekstonderdeel komt tussen Afdeling en Artikel.
- 5 Een volgende onderverdeling ontstaat door Subparagraaf te gebruiken; dit tekstelement komt tussen Paragraaf en Artikel.
- 6 Bij behoefte aan nog verder gaande onderverdeling wordt Subsubparagraaf gebruikt; dit tekstelement komt tussen Subparagraaf en Artikel. Een nog verder gaande onderverdeling kan vervolgens bereikt worden door gebruik te maken van Titel; dit tekstonderdeel komt dan tussen Hoofdstuk en Afdeling.
- 7 Artikelen kunnen worden onderverdeeld in Leden.
- 8 Leden kunnen niet worden onderverdeeld in Subleden, in het model komt Sublid namelijk niet voor.
- 9 Concrete regeltekst kan alleen voorkomen onder Artikel en Lid: de Inhoud.
- 10 Inhoud bestaat uit Alinea, Figuur, Lijst en Tabel; deze kunnen alleen voorkomen onder Artikel en Lid.
- 11 Lijsten kunnen in meerdere niveaus gebruikt worden, zogenaamde geneste lijsten. Een lijst, ook een geneste lijst, kan in een lid voorkomen. Er zit geen maximum aan het aantal niveaus van geneste lijsten. Een Lijst wordt altijd voorafgegaan door een inleidende tekst, ook wel: lijstaanhef.
- 12 Voet- en eindnoten zijn niet toegestaan⁵.

Vanwege de noodzaak van zelfstandige interpreteerbaarheid van artikelen, en delen van artikelen, bestaat de opsomningsstructuur eruit dat binnen één artikel, óf alinea's, óf lijsten gebruikt mogen worden, waarbij het geldt dat voordat de opsommingen beginnen er een lijst aanhef voorkomt. Een artikel dat een lid bevat, dient te beginnen met het eerste lid. Hier tussen kan geen losse alinea gezet worden. Ieder lid dient zelfstandig leesbaar te zijn.

5.2.1.2 Norm

Voor tekstelementen gelden de regels uit Tabel 5. De onderstaande tabel geeft weer wat is toegestaan in de structurering van de tekst van besluitonderdeel één, met uitzondering van bijlagen hierbinnen.

Er gelden geen structuureisen of structuurbepkeringen voor bijlagen (ongeacht waar deze in voorkomen; in besluitonderdeel één of besluitonderdeel twee). Er gelden ook geen structuureisen of structuurbepkeringen voor besluitonderdeel twee (algemene toelichting, artikelsgewijze toelichting). De artikelsgewijze toelichting kan uiteraard per artikel ingedeeld worden. Middels een verwijzing tussen een artikel en de toelichting ervan worden beide aan elkaar gekoppeld.

Tabel 5 Regels voor tekstelementen en hun invulling

Type tekstelement	Aantal	Mag voorkomen onder	Mag bevatten	Mag niet bevatten
Regeling	1	n.v.t.		
Boek	0	-	-	

⁵ Behoudens in bijlagen en toepassingsteksten. Daarin zijn voet-en eindnoten wel toegestaan.

Type tekstelement	Aantal	Mag voorkomen onder	Mag bevatten	Mag niet bevatten
Deel	0	-	-	
Hoofdstuk	0..n	Document	Titel, Afdeling, Artikel	Boek, Deel, Hoofdstuk, Paragraaf, Subparagraaf, Subsubparagraaf
Titel	0..n	Hoofdstuk	Afdeling	Boek, Deel, Titel, Hoofdstuk, Paragraaf, Subparagraaf, Subsubparagraaf, Artikel
Afdeling	0..n	Hoofdstuk, Titel	Paragraaf, Artikel	Boek, Deel, Hoofdstuk, Titel, Afdeling, Subparagraaf, Subsubparagraaf
Paragraaf	0..n	Afdeling	Subparagraaf, Artikel	Boek, Deel, Hoofdstuk, Titel, Afdeling, Paragraaf
Subparagraaf	0..n	Paragraaf	Subsubparagraaf, Artikel	Boek, Deel, Hoofdstuk, Titel, Afdeling, Paragraaf, Subparagraaf
Subsubparagraaf	0..n	Subparagraaf	Artikel	Boek, Deel, Hoofdstuk, Titel, Afdeling, Paragraaf, Subparagraaf, Subsubparagraaf
Artikel	1..n	Hoofdstuk, Afdeling, Paragraaf, Subparagraaf, Subsubparagraaf	Lid, Alinea, Figuur, Lijst, Tabel	Boek, Deel, Hoofdstuk, Titel, Afdeling, Paragraaf, Subparagraaf, Subsubparagraaf, Artikel
Lid	0..n	Artikel	Alinea, Figuur, Lijst, Tabel	Boek, Deel, Hoofdstuk, Titel, Afdeling, Paragraaf, Artikel, Subparagraaf, Subsubparagraaf, Artikel, Lid

Type tekstelement	Aantal	Mag voorkomen onder	Mag bevatten	Mag niet bevatten
Alinea	1..n	Artikel, Lid	-	Boek, Deel, Hoofdstuk, Titel, Afdeling, Paragraaf, Artikel, Subparagraaf, Subsubparagraaf, Artikel, Lid
Figuur	0..n	Artikel, Lid	-	Boek, Deel, Hoofdstuk, Titel, Afdeling, Paragraaf, Artikel, Subparagraaf, Subsubparagraaf, Artikel, Lid
Lijst	0..n	Artikel, Lid	-	Boek, Deel, Hoofdstuk, Titel, Afdeling, Paragraaf, Artikel, Subparagraaf, Subsubparagraaf, Artikel, Lid
Tabel	0..n	Artikel, Lid	-	Boek, Deel, Hoofdstuk, Titel, Afdeling, Paragraaf, Artikel, Subparagraaf, Subsubparagraaf, Artikel, Lid

NB. Het gebruik van speciale tekens of symbolen is voor de invulling van structuur- en tekstelementen toegestaan. Dat betekent dat tekstaanduidingen ook in de vorm van bijvoorbeeld Romeinse cijfers mogelijk zijn (alles uit het unicode tekenset is toegestaan). De standaard laat dit vrij voor eigen invulling.

Het is (in STOP) mogelijk opmaak van tekens te combineren (bepaalde combinaties van zgn nesting van inline elementen). Hiermee wordt het concreet mogelijk om bijvoorbeeld tekens in **subscript een vette opmaak te geven**. Deze opmaak kan ook worden toegepast op verwijzingen (zie par 5.7). De concrete mogelijkheden worden beschreven in de STOP documentatie.

Het is mogelijk om bij alle tekstelementen behalve Lijst aan te geven dat de inhoud nog gereserveerd is.

5.2.2 Opschrift en nummering van de tekstelementen

Ten behoeve van de leesbaarheid en een goede oriëntatie in de tekst krijgen de tekstelementen van de AMvB en MR een Kop die bestaat uit een aantal Kopelementen.

5.2.2.1 Toelichting

Kopelementen bestaan uit een Label (de naam van het type tekstelement, zoals Hoofdstuk en Artikel), een Nummer en een Opschrift

Een opschrift is niet verplicht. Indien het bevoegd gezag een Opschrift wil toevoegen, kan deze het Opschrift zelf kiezen. In Artikelen en Leden kunnen Lijsten voorkomen.

5.2.2.2 Norm

Koppen

De verschillende tekstelementen moeten worden voorzien van een Kop. Een Kop bevat de volgende Kop-elementen:

- Label: de tekstuele aanduiding van het type van het tekstelement. Hier kan ook een paragraafteken in voorkomen
- Nummer: de unieke aanduiding van het tekstelement
- Opschrift: de tekstuele aanduiding van het tekstelement, waarmee de inhoud van het onderdeel beknopt wordt aangeduid⁶ is niet verplicht.

Toegepast op de tekstelementen die in de AMvB en MR zijn toegestaan gelden voor de Kop de onderstaande regels, waarbij geldt dat alle onderdelen verplicht zijn, tenzij expliciet anders is vermeld.

- Hoofdstuk:
 - Label: Hoofdstuk
 - Nummer: Het teken voor een hoofdstuk mag zelf bepaald worden door het bevoegd gezag. Tussen Label en Nummer komt een spatie.
 - Opschrift:
 - Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van het Opschrift van hoofdstukken.
- Titel:
 - Label: Titel
 - Nummer: Het teken voor een titel mag zelf bepaald worden door het bevoegd gezag. Tussen Label en Nummer komt een spatie.
 - Opschrift: Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van het Opschrift van Titels.
- Afdeling:
 - Label: Afdeling
 - Nummer:
 - Het teken voor een afdeling mag zelf bepaald worden door het bevoegd gezag. Tussen Label en Nummer komt een spatie.
 - Opschrift: Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van het Opschrift van Afdelingen.
- Paragraaf:
 - Label: Paragraaf (het symbool van het paragraafteken (§) is hier ook toegestaan).
 - Nummer: Het teken voor een paragraaf mag zelf bepaald worden door het bevoegd gezag. Tussen Label en Nummer komt een spatie.
 - Opschrift: Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van het Opschrift van Paragrafen.
- Subparagraaf:
 - Label: Subparagraaf (het symbool van het paragraafteken (§) is hier ook toegestaan).

⁶ Aanwijzing 3.57 van de Aanwijzingen voor de regelgeving

- Nummer: Het teken voor een subparagraaf mag zelf bepaald worden door het bevoegd gezag. Tussen Label en Nummer komt een spatie.
- Opschrift: Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van het Opschrift van Subparagrafen.
- Subsubparagraaf:
 - Label: Subsubparagraaf (het symbool van het paragraafteken (§) is hier ook toegestaan).
 - Nummer: Het teken voor een subsubparagraaf mag zelf bepaald worden door het bevoegd gezag. Tussen Label en Nummer komt een spatie.
 - Opschrift: Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van het Opschrift van Subsubparagrafen.
- Artikel:
 - Label: Artikel
 - Nummer: Het teken voor een artikel mag zelf bepaald worden door het bevoegd gezag.
 - Opschrift: Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van het Opschrift van Artikelen.
- Lid:
 - Label: n.v.t.
 - Nummer: Leden worden per artikel oplopend genummerd in Arabische cijfers, waarbij het eerste lid van ieder artikel het nummer 1 krijgt. Achter het cijfer komt een punt.
 - Opschrift: Bij Lid kan een Opschrift worden toegevoegd maar dat is niet verplicht. Wanneer gebruik gemaakt wordt van een Opschrift is het bevoegd gezag vrij in de keuze van het Opschrift van Leden.

Lijsten:

Voor Lijsten gelden de volgende regels:

- Voorkomen: Lijsten mogen voorkomen onder Artikel en Lid.
- Een Lijst wordt altijd voorafgegaan door een inleidende tekst, ook wel: Lijstaanhef
- Niveaus: Er geldt geen maximum aan het aantal niveaus van geneste Lijsten.
- Nummer: Het teken voor een Lijstitem mag zelf bepaald worden door het bevoegd gezag, ook als een Lijst binnen een Lid wordt gebruikt.
- Lijstitems: Het aantal Lijstitems per niveau is onbeperkt.
- Opschrift: n.v.t.

De standaard kent verschillende mogelijkheden om een tekst te structureren.

- Artikelen en leden

Als dit wordt gebruikt, mag er voorafgaand aan de leden in een artikel géén aanhef voorkomen
- Lijsten

Als er met een aanhef wordt gewerkt, dan kan de Lijst-methode worden gebruikt.

 - Een Lijst begint altijd met een Lijstaanhef
 - Gevolgd door een ongelimiteerde rij Lijstitems
 - Deze Lijstitems mogen subitems bevatten
 - Deze Lijstitems kunnen opsommingstekens krijgen die vrij te kiezen zijn

Als in de letterlijk leesbare juridische tekst, het artikel begint met een aanhef / voorloop tekst, en daarin wordt letterlijk het woord "lid" of "leden" gebruikt, dan nog laat STOP het toe een lijst met lijstitems te gebruiken in hetzelfde artikel, of te verwijzen naar een lijstitem

binnen lijst in een ander artikel.

5.2.3 Tekstelementen voor de overige onderdelen van de AMvB en MR

5.2.3.1 Toelichting

De overige onderdelen van de AMvB en MR zijn de bijlagen en de artikelsgewijze en algemene toelichting. Voor deze onderdelen zijn de tekstelementen Divisie en Inhoud beschikbaar. Het structuurelement Divisie zorgt voor de structurering van de tekst. Er gelden enige specificaties, die tot een minimum beperkt zijn opdat bestuursorganen flexibel zijn om deze onderdelen zoveel mogelijk naar eigen inzicht vorm te geven.

5.2.3.2 Norm

Voor de structuur van deze onderdelen gelden de volgende specificaties:

- Er zijn twee elementen beschikbaar: Divisie en Inhoud.
- Divisie is het structuurelement dat gebruikt wordt voor de structurering van de overige onderdelen.
- De opsteller kan de tekst naar eigen inzicht hiërarchisch indelen in Divisies.
- Een Divisie kan alleen Divisie en Inhoud bevatten.
- Inhoud bestaat uit onder andere Alinea, Figuur, Lijst en Tabel. Een compleet overzicht van alle inhoud-elementen is te vinden in het IMOP-tekstschemata met de bijbehorende documentatie.
- Iedere Divisie moet worden voorzien van een Kop. Een Kop kan alleen bestaan uit de Kop-elementen Nummer, Label (zoals hoofdstuk, paragraaf, etc.) en Opschrift. De opsteller is vrij in het gebruik van de Kop-elementen, zolang er maar een Kop is.

5.3 De Vrijetekststructuur

Zoals in paragraaf 5.1 is beschreven is de Vrijetekststructuur de tekststructuur voor juridisch authentieke documenten waarvan het lichaam van de regeling geen artikelen bevat. Deze zijn niet relevant voor de AMvB en MR en worden niet verder toegelicht in dit TPOD.

5.4 Standaardindeling AMvB en MR

Het AMvB en MR kent in beperkte mate een voorgeschreven inhoudsopgave. In de navolgende subparagrafen wordt dat toegelicht en wordt de norm geformuleerd die dit toepassingsprofiel op dit punt stelt.

5.4.1 Toelichting

Om het bestuursorgaan de mogelijkheid te bieden de AMvB en MR naar eigen inzicht in te delen schrijft dit toepassingsprofiel slechts een zeer beperkte vorm van standaardinhoudsopgave voor.

De eerste verplichting is dat ieder AMvB en MR een bijlage bevat waarin de nummers en identificatiecodes van de informatieobjecten (waarin de Locaties zijn vastgelegd) zijn opgenomen. Als in een AMvB geen informatieobjecten voorkomen, vervalt deze verplichting.

5.4.2 Norm

Ieder AMvB en MR kent in ieder geval het volgende onderdeel:

- een bijlage waarin de noemers en identificatiecodes van de informatieobjecten (waarin de Locaties zijn vastgelegd) zijn opgenomen, indien deze voorkomen.

5.5 Begripsbepalingen

5.5.1 Toelichting

Het doel van begripsbepalingen is om eenduidig vast te leggen wat wordt bedoeld met een term die in een regeling wordt gebruikt. Een begripsbepaling bestaat uit een term en de definitie van die term.

In de AMvB en MR is het toegestaan om op elke plek in de regeling begripsbepalingen op te nemen. Begripsbepalingen kunnen dus allemaal in één artikel worden opgesomd, of allemaal in een bijlage, maar ook in verschillende artikelen verspreid over de tekst van de regeling. Ook combinaties daarvan zijn toegestaan. Op deze manier is het bijvoorbeeld mogelijk om de algemene begrippen bij elkaar te zetten in een specifiek daarvoor bestemde bijlage en contextgebonden begrippen, oftewel begrippen die betrekking hebben op slechts een bepaald onderwerp in de regeling, op te nemen in een artikel in het regelingonderdeel dat over dat onderwerp gaat. Wanneer begrippen in een bijlage worden opgenomen, is het noodzakelijk om in een artikel in de regeling (tekstueel) te verwijzen naar die bijlage. In het geval van contextgebonden begrippen moet in de regeltekst duidelijk worden gemaakt dat de betreffende begrippen alleen voor dat regelingonderdeel of dat onderwerp gelden.

Het is mogelijk om met de systematiek voor Verwijzingen die in paragraaf 5.7 is beschreven, een verwijzing te maken van een term die in een regeltekst voorkomt naar een begrip in de begripsbepalingen waar die term wordt gedefinieerd. Die verwijzing maakt het, bijvoorbeeld in de LVBB en het DSO-LV, mogelijk dat de raadpleger de definitie van een term te zien krijgt als die term in de regeltekst voorkomt. Voor het maken van zo'n verwijzing is een menselijke handeling nodig, het gebeurt niet automatisch. Het maken van zo'n verwijzing gebeurt in de software waarmee het omgevingsdocument wordt opgesteld en/of geannoteerd en vergt een menselijke handeling. Het gebeurt dus niet automatisch in bijvoorbeeld LVBB of DSO-LV en ook niet onbedoeld.

Om machineleesbaar vast te leggen dat een stuk regeltekst een begrip is, wordt gebruik gemaakt van de IMOP-systematiek Begrippenlijst. Dit is een specifieke vorm van een Lijst die gericht is op het coderen van een lijst met termen en hun definities. Deze systematiek maakt geen onderscheid tussen algemene begrippen en contextgebonden begrippen. Dat onderscheid wordt door de opsteller aangebracht door de plaatsing van begrippen in de regeling en door de formulering.

Begrippen worden in alfabetische volgorde geplaatst zonder gebruik te maken van nummering.

5.5.2 Norm

Voor de begripsbepalingen gelden de volgende regels:

- begripsbepalingen kunnen op iedere gewenste plaats in de regeling en/of een bijlage bij die regeling worden opgenomen;

- wanneer alle begrippen bij elkaar worden geplaatst in één artikel Begripsbepalingen begint dit artikel met een introducerende zin;
- wanneer begrippen bij elkaar worden geplaatst in een bijlage bij de regeling begint deze bijlage met een introducerende zin;
- iedere begripsbepaling bestaat uit een term en een definitie;
- de begrippen worden in alfabetische volgorde opgenomen en krijgen geen nummer.

Op de begrippen wordt de IMOP-systematiek Begrippenlijst toegepast: een specifieke vorm van een Lijst die gericht is op het coderen van een lijst met definities.

5.6 Meet- en rekenbepalingen

5.6.1 Toelichting

In de AMvB en MR zullen regels voorkomen waarvan duidelijk moet zijn hoe er bij de toepassing ervan gemeten en/of gerekend moet worden. Dit zal onder andere het geval zijn bij omgevingswaarden (zie paragraaf 6.4.6) en omgevingsnormen (zie paragraaf 6.4.7). Hoe gemeten en/of gerekend moet worden, wordt vastgelegd in meet- en rekenbepalingen.

Meet- en rekenregels kunnen overal in het besluit voorkomen. Welke meet- en rekenregels bij welke andere regels (mbt bijv een omgevingswaarde en/of omgevingsnorm) hoort, wordt met een relatie tussen Regelteksten (attribuut `gerelateerdeRegeltekst`, zie paragraaf 6.4.1.3) aangegeven. Dit is een generieke relatie; er wordt niet machineleesbaar gemaakt dat de relatie meet- en rekenbepalingen betreffen.

5.6.2 Norm

Voor de meet- en rekenbepalingen geldt de volgende regel:

- Met behulp van het attribuut `gerelateerdeRegeltekst` kan worden aangegeven welke artikelen en/of leden bij elkaar horen omdat in enkele daarvan bijbehorende meet- en rekenbepalingen bevatten.

5.7 Verwijzing

5.7.1 Toelichting

Een stuk tekst kan een verwijzing naar een ander tekstelement of ander document bevatten. Voorbeelden hiervan zijn:

- de verwijzing vanuit een begrip in een regel naar de begripsbepaling waarin dat begrip wordt gedefinieerd;
- de verwijzing vanuit een regel met een open norm naar de beleidsregel waarin algemene regels zijn opgenomen over de toepassing van die open norm;
- de verwijzing vanuit een artikel naar de artikelsgewijze toelichting op dat artikel (en vice versa);
- de verwijzing vanuit een regel naar een wettelijke bepaling.

Het gaat hier om een simpele verwijzing; de verhouding tussen het ene tekstelement en het andere tekstelement of document is niet gekwalificeerd. Met de hier beschreven verwijzing

wordt ook uitdrukkelijk niet de verwijzing vanuit een regel naar een informatieobject bedoeld.

Het model maakt het mogelijk de hier bedoelde verwijzing te maken. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de generieke xml-elementen IntRef (voor verwijzingen tussen tekstelementen binnen een omgevingsdocument) en ExtRef (voor verwijzingen vanuit een omgevingsdocument naar (tekstelementen in) andere documenten; dat kunnen omgevingsdocumenten maar ook andere typen documenten zijn). Een verwijzing kan gemaakt worden naar een tekstelement in de AMvB en MR zelf, maar ook naar (tekstelement in) een ander document. Bij een verwijzing naar een ander document is aandacht nodig voor de formulering van de verwijzing. Wanneer een algemene verwijzing naar het andere document wordt gemaakt, dus zonder te verwijzen naar een specifieke versie daarvan, zou een wijziging in het andere document onbedoeld kunnen leiden tot wijziging van de AMvB en MR zonder dat daar een besluit van het bevoegd gezag aan ten grondslag ligt. Zo'n algemene verwijzing zonder specifieke versie noemen we een dynamische verwijzing. Wanneer het ongewenst is dat een wijziging in het andere document doorwerkt in de AMvB en MR kan een statische verwijzing worden gemaakt. Er wordt dan expliciet verwezen naar een specifieke versie van dat andere document, of meer algemeen naar de versie die geldig is op het moment van terinzageleggen van het ontwerpbesluit tot vaststelling of wijziging van de AMvB en MR dan wel het moment van inwerkingtreden van dat besluit.

Ten behoeve van de goede raadpleegbaarheid van de AMvB en MR wordt sterk aanbevolen om in ieder geval gebruik te maken van de verwijzing vanuit een begrip in een regel naar de begripsbepaling waarin dat begrip wordt gedefinieerd.

5.7.2 Norm

Voor het maken van de verwijzing wordt gebruik gemaakt van de generieke xml-elementen IntRef (voor de verwijzing naar een ander tekstelement in hetzelfde document) en ExtRef (voor de verwijzing naar (tekstelementen in) een ander document).

6 Het Informatiemodel Omgevingswet

6.1 Inleiding

IMOW beschrijft vanuit een informatiekundige blik de aspecten die van belang zijn voor het annoteren van omgevingsdocumenten bij het opstellen van omgevingsdocumenten en ten behoeve van de informatieverschaffing in DSO-LV.

In dit hoofdstuk wordt de toepassing van IMOW voor de AMvB en MR toegelicht. Paragraaf 6.2 beschrijft de hoofdlijnen van IMOW die voor alle omgevingsdocumenten met regels van toepassing zijn. Paragraaf 6.3 bevat het IMOW-UML-klassediagram voor de AMvB en MR met een korte toelichting op het diagram. Paragraaf 6.4 beschrijft in detail de toepassing van het annoteren met IMOW-objecten op de AMvB en MR. In de laatste drie paragrafen van dit hoofdstuk worden het niveau van annoteren (paragraaf 6.5), het werken met standaardfrases (paragraaf 6.6) en de verplichte en onverplichte onderdelen van de standaard en hun juridische status (paragraaf 6.7) beschreven.

6.2 De hoofdlijnen van IMOW voor omgevingsdocumenten met Artikelstructuur

6.2.1 Regeltekst en Juridische regel

Regeltekst is de STOP/TPOD-term voor de kleinste *zelfstandige* eenheid van (een of meer) bij elkaar horende Juridische regels in een tekst met Artikelstructuur: artikel en lid. De Regeltekst is in een tekst concreet aan te wijzen.

Juridische regel is een conceptuele constructie die, zoals we hierna in paragraaf 6.4.2 zullen zien, noodzakelijk is om verschillende onderdelen van een Regeltekst een eigen Locatie te kunnen geven.

Regeltekst bevat altijd ten minste één Juridische regel; wanneer dat gewenst is kan Regeltekst meerdere Juridische regels bevatten. In een Regeltekst met meerdere Juridische regels zijn de individuele Juridische regels minder makkelijk als zelfstandige eenheden te identificeren. Bij bevraging in bijvoorbeeld DSO-LV zal altijd de volledige Regeltekst als resultaat worden weergegeven en niet de individuele Juridische regel.

Een voorbeeld waarin een Regeltekst één Juridische regel bevat:

Artikel 3.15 (aanwezigheid afscheiding)

1. Een voor personen bestemde vloer heeft bij een rand een afscheiding als die rand meer dan 1,5 m hoger ligt dan een aansluitende vloer, het aansluitende terrein of het aansluitende water.

Een voorbeeld waarin een Regeltekst meerdere Juridische regels bevat:

Artikel 7.10 (sloopmelding)

1. Het is verboden een bouwwerk of gedeelte daarvan te slopen als daarbij asbest wordt verwijderd of de hoeveelheid sloopafval naar redelijke inschatting meer dan 10 m³ bedraagt, zonder dit ten minste vier weken voor het begin van de sloopwerkzaamheden te melden.

6.2.2 Informatieobject en Noemer

In besluiten kan informatie worden opgenomen die niet in tekstuele vorm op een voor de mens leesbare manier weergegeven kan worden. De geometrische begrenzing van een werkingsgebied is daar een voorbeeld van; gedacht kan ook worden aan een geluidsfragment. STOP gebruikt het informatieobject als bedoeld in Aanwijzing 3.50 van de Aanwijzingen voor de regelgeving om dergelijke informatie op een juridisch juiste manier vast te leggen en er vanuit een besluit naar te verwijzen. Een informatieobject dat de geometrische begrenzing van een werkingsgebied vastlegt (oftewel de coördinaten van de grens van een werkingsgebied bevat), wordt een geografisch informatieobject genoemd.

Een informatieobject is een op zichzelf staand object voor het opslaan en via internet ontsluiten van informatie die niet op een voor de mens leesbare manier in de tekst van het besluit kan worden weergegeven. In de tekst van het besluit wordt een verwijzing opgenomen naar het informatieobject waardoor de inhoud ervan onderdeel wordt van het besluit. De systematiek waarmee informatieobjecten machineleesbaar worden vastgelegd en de manier waarop in het besluit naar het informatieobject wordt verwezen zorgen ervoor dat:

- 1 de informatie permanent via de verwijzing is terug te vinden;
- 2 de informatie met algemeen beschikbare software op een voor de mens begrijpelijke manier gepresenteerd kan worden;
- 3 de onveranderlijkheid van het informatieobject voldoende is gewaarborgd.

Het informatieobject is geen onderdeel of bijlage bij de tekst van het besluit, maar is een zelfstandige entiteit. Het wordt wel tegelijk met het besluit in het publicatieblad van het betreffende bevoegd gezag op officiële bekendmakingen.nl gepubliceerd. Door in de tekst van het besluit naar het informatieobject te verwijzen krijgt het informatieobject juridische status.

De Locatie of Locaties die het werkingsgebied van Juridische regel in omgevingsdocumenten betreft, moet worden vastgelegd in een geografisch informatieobject. Het in de tekst van omgevingsdocumenten (juridisch juist) verwijzen naar het geografisch informatieobject gebeurt als volgt:

- In de Juridische regel wordt de Noemer van het geografisch informatieobject (en dus ook van de Locatie(s)) opgenomen: een tekstuele aanduiding van de gegevensset, waaruit een lezer kan begrijpen waar het geografisch informatieobject betrekking op heeft.
- In de besluitbijlage Informatieobjecten wordt de Noemer opgenomen op een manier vergelijkbaar met een begrip en zijn definitie: bij wijze van definitie komt achter de Noemer de volledige identificatie van het geografisch informatieobject.
- In of bij het geografisch informatieobject wordt de Noemer opgenomen.

Het is praktisch wanneer de Noemer in de Regeltekst of Juridische regel wordt vormgegeven als link naar de betreffende Noemer in de bijlage en de identificatie van het geografisch informatieobject in de bijlage als link naar het geografisch informatieobject.

Een voorbeeld van deze verwijzing is weergegeven in de volgende figuur. Let op: de tabel in de bijlage verwijst naar een .html pagina. In de uiteindelijke publicatie zal hier het ID van het geo-informatieobject worden gebruikt.

Regeltekst wordt vastgelegd door middel van een verwijzing naar de Locatie van de Regeltekst dan wel de Locaties van de Juridische regels in de Regeltekst.

Wanneer een Regeltekst geen Juridische regels met eigen Locaties heeft, dan geldt het Werkingsgebied van de hele regeling. Voor omgevingsdocumenten moet dat Werkingsgebied expliciet worden aangegeven. Het wordt niet door LVBB of DSO-LV afgeleid.

Als het Werkingsgebied in de Regeltekst in woorden wordt beschreven, bijvoorbeeld met een geografische of vergelijkbare term (in het Stadspark, op de Veluwe, in ieder hoekpand) kunnen LVBB en DSO-LV de exacte ligging van het Werkingsgebied niet afleiden (zij weten immers niet waar het Stadspark is of waar de hoekpanden zijn). Het Werkingsgebied van zo'n regel is dan het specifieke Werkingsgebied van de volledige Regeltekst dan wel het Werkingsgebied van de hele regeling. Het is dan aan de lezer van de Regeltekst om te interpreteren waar de Regeltekst wel en niet werking heeft.

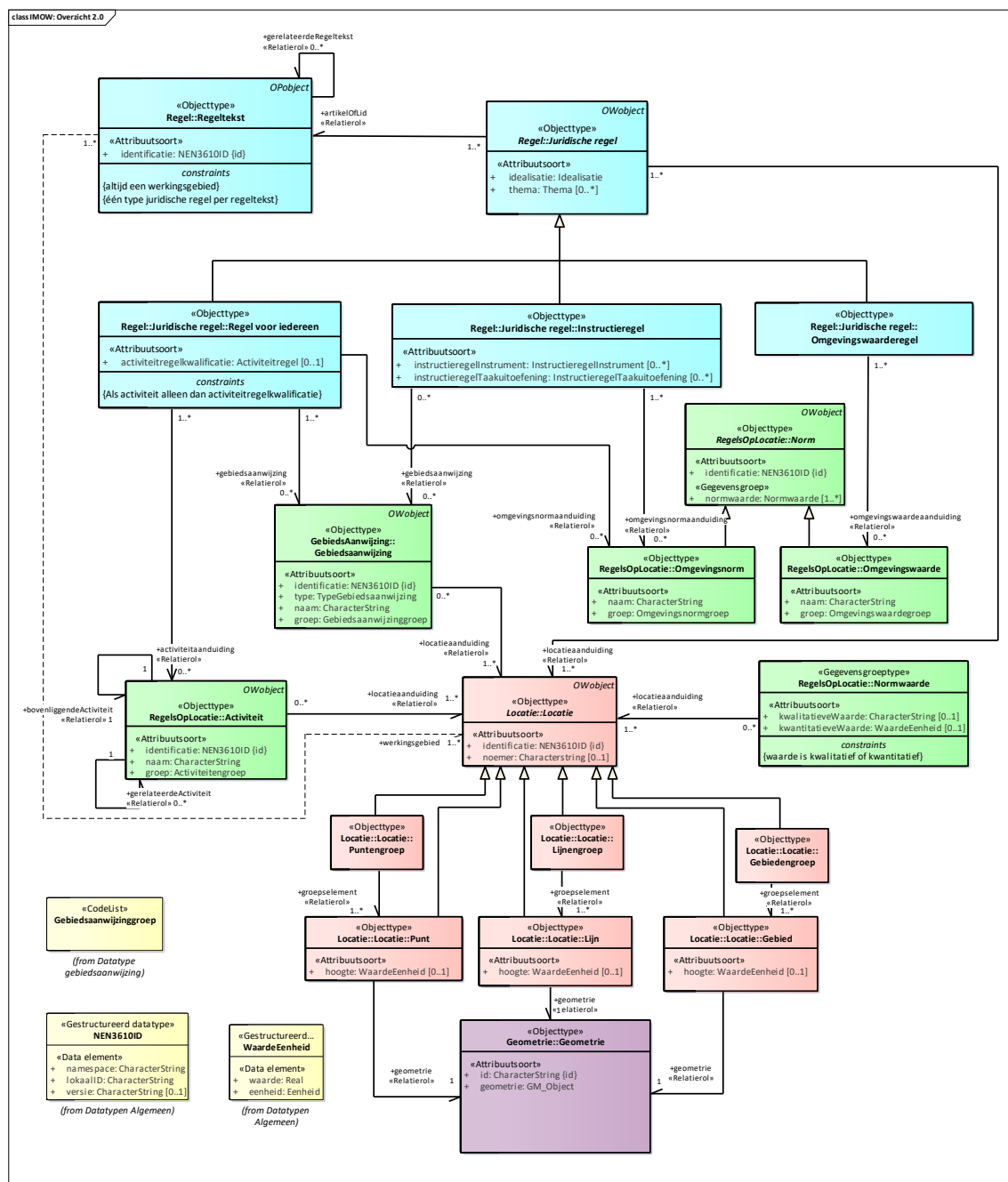
6.2.5 Annoteren met IMOW-objecten

STOP en IMOW maken het mogelijk om een Regeltekst een Werkingsgebied te geven door een verwijzing naar de Locatie van de Regeltekst op te nemen. Een computer weet dan dat beide bij elkaar horen maar kan geen verdere betekenis aan die relatie geven en kan het Werkingsgebied ook niet voor een mens betekenisvol op een kaart weergeven.

Dat kan wel met het in paragraaf A3.4 beschreven mechanisme annoteren: het toevoegen van gegevens aan (onderdelen van) besluiten en regelingen die die besluiten en regelingen machineleesbaar maken. Annoteren zorgt er voor dat het besluit of de regeling gestructureerd bevroegbaar is en dat werkingsgebieden en andere gegevens op een kaart weergegeven worden. Het annoteren kan ook helpen bij het verbinden van toepasbare regels, oftewel vragenbomen, aan regels met werkingsgebieden. In de volgende paragrafen wordt het annoteren van omgevingsdocumenten met IMOW-objecten toegelicht. Daarnaast gelden specificaties vanuit STOP. Die worden in de STOP-documentatie beschreven.

6.3 Het IMOW-UML-diagram

Figuur 13 toont het volledige IMOW-diagram in UML van de AMvB en MR.

Figuur 13 UML-klassediagram van IMOW toegepast op de AMVB en MR

In het diagram zijn in blauw de tekstobjecten weergegeven. Regeltekst en Juridische regel staan daarin centraal. In roze is Locatie met zijn verschijningsvormen weergegeven. Dit zijn de hoofdlijnen van IMOW die in paragraaf 6.2 al zijn beschreven. De groene blokjes staan voor de inhoudelijke annotatie-objecten Activiteit, Omgevingswaarde, Omgevingsnorm en Gebiedsaanwijzing. In de gele blokjes staan nadere specificaties. In het model is aangegeven welke waardelijsten van toepassing zijn. Het model bevat ook de attributen die het Presentatiemodel gebruikt om inhoudelijke annotaties te kunnen presenteren op een kaart. In de volgende paragraaf worden de objecten in detail beschreven.

6.4 Annoteren met IMOW-objecten: de objecten en hun attributen in detail beschouwd

Deze paragraaf beschrijft hoe het annoteren met IMOW-objecten in zijn werk gaat. De objecten, de bijbehorende attributen en waardelijsten worden gedetailleerd toegelicht. Ook wordt de toepassing van het presentatiemodel voor de verschillende objecten beschreven en getoond.

Ieder onderdeel wordt volgens een vast stramien beschreven. Het begint met een toelichting op de toepassing: waarvoor en wanneer wordt het object of attribuut gebruikt. Daarna volgt een definitie van het object, om precies aan te geven waar het over gaat. Vervolgens wordt de functionele norm gesteld. Deze subparagraaf begint steeds met een uitsnede van het IMOW-diagram met daarin die objecten en relaties die relevant zijn. De norm somt op welke attributen vereist zijn om correct te kunnen annoteren met dit IMOW-object, of het attribuut verplicht of optioneel is, hoe vaak het attribuut kan of moet voorkomen en of er een waarde-lijst voor het attribuut bestaat. De daarop volgende subparagraaf geeft een toelichting op de attributen en de waardelijsten. De laatste subparagraaf toont, indien aan de orde, hoe de toepassing van het presentatiemodel op het object er uit ziet.

6.4.1 Objecttype Regeltekst

6.4.1.1 Toelichting op de toepassing

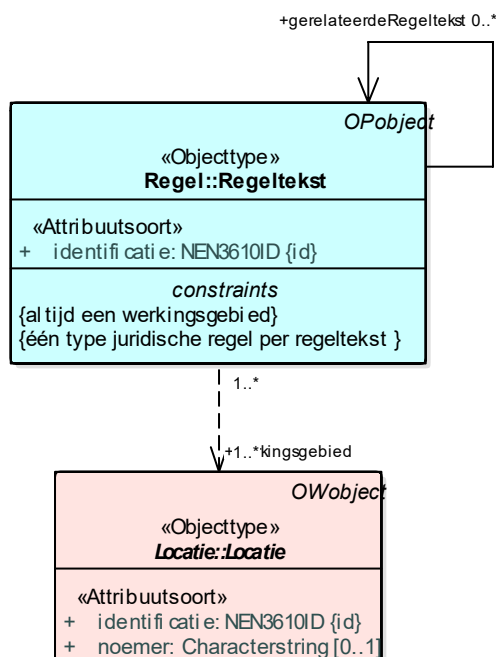
Regeltekst is de STOP/TPOD-term voor de kleinste *zelfstandige* eenheid van ordening en informatie in een tekst met Artikelstructuur: artikel en lid. Regeltekst bevat altijd ten minste één Juridische regel; wanneer dat nodig is kan Regeltekst meerdere Juridische regels bevatten. Iedere Regeltekst heeft een Werkingsgebied: het gebied waar een Regeltekst zijn werking heeft.

Bij de Regeltekst kan als extra informatie worden aangegeven of de Regeltekst een bijzondere relatie met een andere Regeltekst heeft.

6.4.1.2 Definitie

Regeltekst is de kleinste zelfstandige eenheid van (een of meer) bij elkaar horende Juridische regels in (het lichaam van) een tekst met Artikelstructuur, te weten een artikel of een lid.

6.4.1.3 Norm

Figuur 14 IMOW-afbeelding objecttype Regeltekst

Regeltekst kent de volgende attributen:

- *identificatie*: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Identificatie conform datatype NEN3610-ID. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *gerelateerdeRegeltekst*: de verwijzing van een specifieke Regeltekst naar een andere Regeltekst die aangeeft dat er een bijzondere relatie bestaat tussen die twee Regelteksten. Optioneel attribuut. Komt zo vaak voor als gewenst.

6.4.1.4 Toelichting op de attributen en de waardelijsten

gerelateerdeRegeltekst: een regel kan in een bijzondere relatie tot een andere regel staan waardoor het van belang is dat de gebruiker ook de andere regel leest of althans daarop wordt geattendeerd. Een Regeltekst kan een afwijking, aanvulling of uitzondering vormen op een andere Regeltekst. Een ander voorbeeld is de situatie waarin in een omgevingsdocument met regels algemene regels staan waarvan voor een bepaalde locatie of een bepaald onderwerp met een specifieke regel kan worden afgeweken of waarop een bepaalde uitzondering wordt gemaakt.

Regeltekst kent geen waardelijsten.

Voor Regeltekst geldt de voorwaarde 'één type Juridische regel per Regeltekst'. Dit wordt toegelicht bij Juridische regel in paragraaf 6.4.2.4. Let op dat dat in dit geval geldt op het niveau van Artikel: alle Juridische regels in een Artikel en alle Juridische regels in alle Leden van een Artikel moeten van hetzelfde type zijn.

In de uitsnede van het diagram is ook het attribuut *werkingsgebied* te zien. Dit attribuut is de verwijzing van een specifieke Regeltekst naar (de identificatie van) de bijbehorende Locatie(s). De relatie is in een onderbroken lijn weergegeven omdat *werkingsgebied* een IMOP-

attribuut is dat in IMOW niet voorkomt. Daarom wordt dit attribuut in dit toepassingsprofiel niet besproken; voor een toelichting wordt verwezen naar de STOP-documentatie.

6.4.1.5 *Toepassing presentatiemodel*

Het presentatiemodel geeft regels voor de presentatie van tekst in omgevingsdocumenten. Die regels gelden ook voor Regeltekst.

6.4.2 **Objecttype Juridische regel**

6.4.2.1 *Toelichting op de toepassing*

Juridische regel is een conceptuele constructie, die in het Informatiemodel Omgevingswet wordt gebruikt om verschillende onderdelen van een Regeltekst, bijvoorbeeld de onderdelen van een Lijst of de verschillende activiteiten die in een Regeltekst worden genoemd, een eigen Locatie te kunnen geven. Juridische regel is altijd onderdeel van een Regeltekst en, zoals eerder toegelicht in paragrafen 6.2.1 en 6.4.1, kan Regeltekst meerdere Juridische regels bevatten. In een Regeltekst met meerdere Juridische regels is een individuele Juridische regel minder makkelijk als zelfstandige eenheid te identificeren.

Bij de Juridische regel kan worden aangegeven hoe nauwkeurig het bevoegd gezag de Locatie van die Juridische regel bedoeld heeft en hoe Locatie geïnterpreteerd moet worden. Een Locatie kan exact bedoeld zijn, maar ook indicatief. Een voorbeeld van dat laatste is als een grens met een formule berekend is; de grens houdt dan geen rekening met de situering van objecten als woningen e.d. terwijl dat in de interpretatie wel zou moeten. Ook kan een Locatie in een omgevingsdocument bedoeld zijn als indicatie of zoekzone voor de plek voor een toekomstige ontwikkeling: pas later wordt de daadwerkelijke plek bepaald.

Met het IMOW-object Juridische regel kan extra informatie aan de Juridische regel worden gekoppeld: tot welke regelsoort de Juridische regel behoort, wat het thema is waarover de Juridische regel gaat en met welk IMOW-object de Juridische regel geannoteerd is.

Juridische regel heeft drie typen: Regel voor iedereen, Instructieregel en Omgevingswaarde-regel. Doel van deze typen is het eenvoudig kunnen selecteren van regeltekst voor een specifieke gebruikersgroep, waardoor iedere gebruikersgroep als uitgangssituatie alleen die regels krijgt voorgelegd die voor die groep van belang zijn. Daartoe wordt onderscheid gemaakt tussen instructieregels, die alleen voor andere overheden zijn bedoeld, omgevingswaarderegels, die op zichzelf alleen werking hebben voor de bestuursorganen van het bevoegd gezag dat de omgevingswaarde heeft vastgesteld, en regels die voor iedereen van belang zijn. Uiteraard wordt alleen dat type gekozen die in het betreffende omgevingsdocument kan voorkomen. Instructieregels kunnen alleen voorkomen in AMvB, ministeriële regeling en omgevingsverordening. Omgevingswaarden kunnen alleen in AMvB, omgevingsverordening en omgevingsplan voorkomen. Regels voor iedereen tot slot kunnen voorkomen in alle omgevingsdocumenten met regels. Het type Juridische regel geeft dus aan tot welke soort een Juridische regel behoort en voor wie de Juridische regel bedoeld is.

Bij regels die voor iedereen van belang zijn én die geannoteerd zijn met het IMOW-object Activiteit, is het voor de raadpleger van het Omgevingsloket en bij het opstellen en gebruiken van vragenbomen behulpzaam wanneer extra informatie wordt vastgelegd, bijvoorbeeld of een regel over een vergunningplicht, een verbod of een meldingsplicht gaat. Instructieregels kunnen worden gesteld over de uitoefening van een bevoegdheid of een taak. Ze richten zich dus tot een bepaald instrument of een taakuitoefening. Om met behulp van een computer snel te kunnen selecteren welke instructieregels relevant zijn, wordt aan Instructieregel

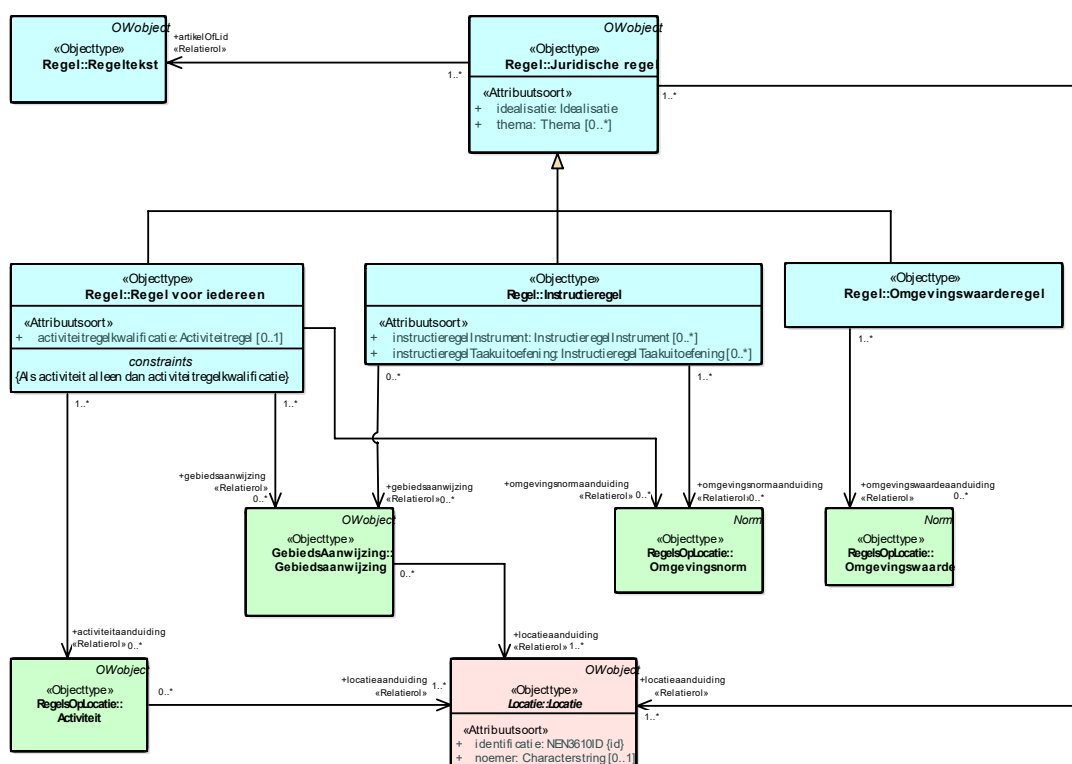
extra informatie toegevoegd: richt de instructieregel zich tot een instrument, en zo ja tot welk instrument, of gaat het over de uitoefening van een taak en zo ja wie moet die taak uitoefenen.

Bij Regeltekst is de voorwaarde opgenomen dat alle Juridische regels binnen één Regeltekst van hetzelfde type moeten zijn. Op deze manier wordt voorkomen dat verschillende typen juridische regels bij elkaar in één lid respectievelijk artikel worden geplaatst. Dit komt het tonen van regels per doelgroep ten goede.

6.4.2.2 Definitie

Juridische regel is een conceptuele constructie die een regel met juridische werkingkracht beschrijft.

6.4.2.3 Norm

Figuur 15 IMOW-afbeelding objecttype Juridische regel

Juridische regel kent de volgende attributen:

- *idealisatie*: attribuut dat vastlegt op welke manier de begrenzing van Locatie voor deze Juridische regel geïnterpreteerd moet kunnen worden en door het bevoegd gezag bedoeld is. *idealisatie* wordt gekozen uit de gesloten waardelijst 'Idealisatie'. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor. De idealisatie is ook aan te geven aan een locatie die gekoppeld is aan een annotatie. Er kunnen bijv. activiteiten zijn die -vanwege de aard van de activiteit- niet op 1 plek blijven staan (bijv. drijvende installaties).
- *thema*: de naam van het thema van de Juridische regel. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de naam van het thema, waarbij gebruik gemaakt kan worden van de open waardelijst 'Thema'. Optioneel attribuut. Komt zo vaak voor als gewenst.

- *locatieaanduiding*: de verwijzing van een specifieke Juridische regel naar (de identificatie van) de bijbehorende Locatie(s); attribuut dat een of meer specifieke Locatie(s) aanduidt waar deze Juridische regel van toepassing is. Verplicht attribuut. Komt ten minste 1 keer voor.
- *artikelOfLid*: de verwijzing van een specifieke Juridische regel naar de Regeltekst oftewel het artikel of lid waar de Juridische regel onderdeel van is. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.

Juridische regel kent drie typen:

- Regel voor iedereen: een Juridische regel die voor een ieder relevant is of relevant kan zijn en geen Instructieregel of Omgevingswaarderegel is. Regel voor iedereen heeft alle attributen van Juridische regel, aangevuld met:
 - activiteitrege kwalificatie: de naam van de kwalificatie van de Juridische regel over een activiteit. Alleen te gebruiken wanneer de regel is geannoteerd met het IMOW-object Activiteit. Te kiezen uit de gesloten waardelijst 'Activiteitrege'. Optioneel attribuut. Komt 0 of 1 keer voor.
 - activiteitaanduiding: de verwijzing van een specifieke Juridische regel naar (de identificatie van) een Activiteit; attribuut dat vastlegt dat de Juridische regel met het object Activiteit geannoteerd is. Optioneel attribuut. Komt zo vaak voor als gewenst.
 - gebiedsaanwijzing: de verwijzing van een specifieke Juridische regel naar (de identificatie van) een Gebiedsaanwijzing; attribuut dat vastlegt dat de Juridische regel met (één van de typen van) het object Gebiedsaanwijzing geannoteerd is. Optioneel attribuut. Komt zo vaak voor als gewenst.
 - omgevingsnormaanduiding: de verwijzing van een specifieke Juridische regel naar (de identificatie van) een Omgevingsnorm; attribuut dat vastlegt dat de Juridische regel met het object Omgevingsnorm geannoteerd is. Optioneel attribuut. Komt zo vaak voor als gewenst.
- Instructieregel: regel als bedoeld in paragraaf 2.5.1 Omgevingswet, gericht tot een ander bestuursorgaan of bestuurlijke organisatie. Instructieregel heeft alle attributen van Juridische regel, aangevuld met:
 - instructieregelInstrument: de naam van het instrument waartoe de instructieregel zich richt. Onder voorwaarde verplicht attribuut: alleen te gebruiken wanneer de instructieregel zich richt tot een instrument; dan verplicht. Te kiezen uit de gesloten waardelijst 'InstructieregelInstrument'. Optioneel attribuut. Komt zo vaak voor als gewenst.
 - instructieregelTaakuitoefening: het type bestuurslaag of organisatie dat de taak waarover de instructieregel gaat, moet uitvoeren. Onder voorwaarde verplicht attribuut: alleen te gebruiken wanneer de instructieregel gaat over de uitoefening van een taak; dan verplicht. Te kiezen uit de gesloten waardelijst 'Adressaat'. Optioneel attribuut. Komt zo vaak voor als gewenst.
 - gebiedsaanwijzing: de verwijzing van een specifieke Juridische regel naar (de identificatie van) een Gebiedsaanwijzing; attribuut dat vastlegt dat de Juridische regel met (één van de typen van) het object Gebiedsaanwijzing geannoteerd is. Optioneel attribuut. Komt zo vaak voor als gewenst.
 - omgevingsnormaanduiding: de verwijzing van een specifieke Juridische regel naar (de identificatie van) een Omgevingsnorm; attribuut dat vastlegt dat de Juridische regel met het object Omgevingsnorm geannoteerd is. Optioneel attribuut. Komt zo vaak voor als gewenst.

- Omgevingswaarderegel: regel over een omgevingswaarde als bedoeld in afdeling 2.3 Omgevingswet, die op zichzelf alleen gericht is tot de bestuursorganen van het bevoegd gezag dat de omgevingswaarde heeft vastgesteld. Omgevingswaarderegel heeft alle attributen van Juridische regel, aangevuld met:
 - omgevingswaardeaanduiding: de verwijzing van een specifieke Juridische regel naar (de identificatie van) een Omgevingswaarde; attriboot dat vastlegt dat de Juridische regel met het object Omgevingswaarde geannoteerd is. Optioneel attriboot. Komt zo vaak voor als gewenst.

Alle Juridische regels in een Regeltekst moeten van het zelfde type zijn. Dit is als voorwaarde bij het objecttype Regeltekst vastgelegd.

6.4.2.4 Toelichting op de attributen en de waardelijsten

- *idealisatie*: attriboot voor de manier waarop de begrenzing van Locatie voor een Juridische regel door het bevoegd gezag bedoeld is: is het een exacte of een indicatieve afbakening? Het attriboot *idealisatie* is in IMOW gepositioneerd als attriboot van Juridische regel. Dat lijkt misschien vreemd omdat het informatie geeft over de gewenste interpretatie van Locatie. Toch hoort Idealisatie bij Juridische regel omdat het vertelt hoe de Locatie voor deze Juridische regel geïnterpreteerd moet worden. Op deze manier is het mogelijk om dezelfde Locatie ook voor een andere Juridische regel te (her)gebruiken en voor die Juridische regel een andere Idealisatie te geven. De *waardelijst* 'Idealisatie' kent twee waarden: exact en indicatief. Hiermee kan worden aangegeven of de begrenzing van Locatie exact of indicatief bedoeld is.
- *thema*: attriboot dat kernachtig de grondgedachte van de tekst weergeeft. Vaak aanduiding van het sectorale aspect waar de Juridische regel over gaat. Het bevoegd gezag kan zelf een naam voor *thema* kiezen. Om harmonisatie tussen bevoegde gezagen en tussen instrumenten te bevorderen is er een open waardelijst voor *thema*. *thema* is een attriboot en geen object. Het kent daardoor geen eigen weergave.
- *locatieaanduiding*: attriboot dat de verwijzing bevat naar de identificatie van de Locatie(s) die bij de Juridische regel horen én aangeeft wat de betekenis van die Locatie(s) is voor het object waar het bijhoort; in dit geval voor Juridische regel. Dit attriboot legt dus vast dat deze Locatie(s) de locatie(s) is (zijn) waar deze Juridische regel van toepassing is.
- *artikelOfLid*: attriboot voor de verwijzing van een Juridische regel naar de identificatie van de Regeltekst oftewel het artikel of lid waarin de Juridische regel voorkomt.
- *activiteitaanduiding, gebiedsaanwijzing, omgevingswaardeaanduiding en omgevingsnormaanduiding*: de attributen die de verwijzing bevatten van de Juridische regel naar de identificatie van de specifieke inhoudelijke annotatie. Samen met die inhoudelijke annotatie duidt dit attriboot aan waar de Juridische regel over gaat: over een activiteit, over een van de typen gebiedsaanwijzing, over een omgevingswaarde of een omgevingsnorm.

De drie typen van Juridische regel geven aan tot welke soort een Juridische regel behoort en geven daarvan indien nodig een nadere specificatie.

Daartoe wordt onderscheid gemaakt tussen instructieregels, die alleen voor andere overheden zijn bedoeld, omgevingswaarderegels, die op zichzelf alleen werking hebben voor de bestuursorganen van het bevoegd gezag dat de omgevingswaarde heeft vastgesteld, en regels die voor iedereen van belang zijn.

Wanneer de Juridische regel een instructieregel is, wordt gekozen voor het type 'Instructieregel'. Instructieregels zijn regels die door provincie of Rijk bij omgevingsverordening of AMvB

worden gesteld over de uitoefening van taken of bevoegdheden door bestuursorganen om te voldoen aan in de omgevingsverordening of AMvB vastgestelde omgevingswaarden of voor het bereiken van andere doelstellingen voor de fysieke leefomgeving. Ze zijn dus in principe alleen voor andere overheden bedoeld. Bij een instructieregel moet worden gekozen tussen de attributen *instructieregelInstrument* en *instructieregelTaakuitoefening*. Met het attribuut *instructieregelInstrument* wordt gespecificeerd in welk instrument (of welke instrumenten) de instructieregel moet worden uitgewerkt. Bij dit attribuut hoort de (gesloten) waardelijst 'InstructieregelInstrument', waarop alle instrumenten voorkomen waarvoor instructieregels gesteld kunnen worden. Het attribuut *instructieregelTaakuitoefening* wordt gebruikt als de instructieregel gaat over de uitoefening van taken. Dit attribuut kent de gesloten waardelijst 'Adressaat'. Op deze waardelijst staan de bestuurslagen en organisaties aan wie de uitoefening van taken door middel van een instructieregel kan worden opgedragen.

Het type 'Omgevingswaarderegel' is voor de Juridische regels die gaan over een omgevingswaarde. Dit type wordt gekozen voor die Juridische regels over omgevingswaarden die alleen werking hebben voor de bestuursorganen van het bevoegd gezag dat de omgevingswaarde heeft vastgesteld. Voor regels die omgevingswaarden concreet maken, bijvoorbeeld regels met een vergunningplicht die bijdraagt aan het bereiken van de omgevingswaarde, is dit type niet bedoeld, dan wordt gekozen voor het type 'Regel voor iedereen'. Het type 'Omgevingswaarderegel' kent geen nadere specificatie of waardelijst.

Wanneer de Juridische regel geen instructieregel is en ook geen omgevingswaarderegel, wordt het type 'Regel voor iedereen' gekozen. Als de Juridische regel over een activiteit gaat en met het IMOW-object Activiteit wordt geannoteerd, kan de regel met het attribuut *activiteitsregelkwalificatie* nog verder worden gespecificeerd. Dat kan in de gevallen waarin het soort regel voorkomt op de waardelijst 'Activiteitsregel'. Voorbeelden van waarden van deze waardelijst zijn verbod, gebod en vergunningplicht. Deze waardelijst kent een beperkt aantal waarden, die allen zijn gericht op een zinvolle, snelle selectie in het Omgevingsloket. Alle andere soorten regels, zoals begripsbepalingen, indieningsvereisten et cetera, kunnen worden gesteld maar krijgen geen nadere specificatie: daarvoor wordt alleen het type 'Regel voor iedereen' gekozen.

In AMvB, MR en omgevingsverordening kunnen alle drie de typen Juridische regel voorkomen.

Alle Juridische regels in een Regeltekst moeten van het zelfde type zijn. Dit vloeit voort uit de voorwaarde 'één type Juridische regel per Regeltekst' bij het objecttype Regeltekst. Deze voorwaarde dient het doel van het onderscheid in de verschillende typen Juridische regel, namelijk het als uitgangssituatie alleen tonen van die regels die op die groep gericht zijn. Let op dat dat in dit geval geldt op het niveau van Artikel: alle Juridische regels in een Artikel en alle Juridische regels in alle Leden van een Artikel moeten van hetzelfde type zijn.

6.4.2.5 Toepassing presentatiemodel

Het presentatiemodel geeft regels voor de presentatie van tekst in omgevingsdocumenten. Die regels gelden ook voor Juridische regel.

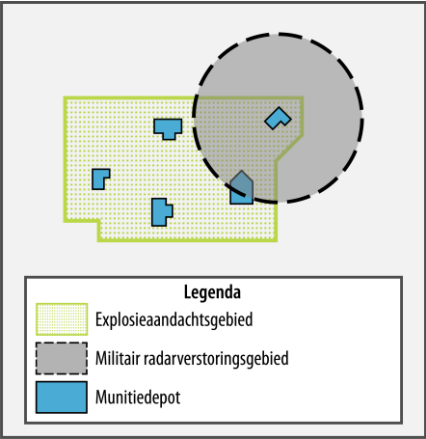
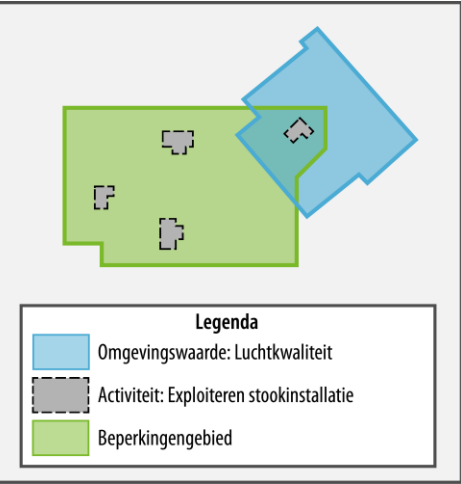
6.4.3 Objecttype Locatie

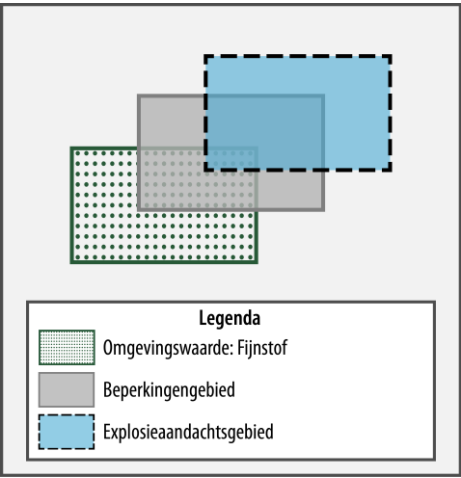
6.4.3.1 Toelichting op de toepassing

Het IMOW-object Locatie legt vast wat het werkingsgebied van een Regeltekst is en geeft aan waar een Juridische regel en de inhoudelijke annotaties Activiteit, Gebiedsaanwijzing, Omgevingswaarde en Omgevingsnorm van toepassing zijn.

Locatie heeft 6 verschijningsvormen: Gebied, Gebiedengroep, Lijn, Lijnengroep, Punt en Puntengroep. Optioneel kan de hoogteligging van het gebied, de lijn of de punt worden vastgelegd. Toegestane geometrieën bij een Gebied zijn Vlak en Multivlak. Bij Multivlak worden meerdere Vlakken samengevoegd tot één onlosmakelijk geheel. Wanneer slechts een onderdeel gewijzigd moet worden, leidt dat toch tot een wijziging van het hele Multivlak. Een andere manier van groepering is het samenvoegen van twee of meer Gebieden, Lijnen of Punten tot een Gebiedengroep, Lijnengroep respectievelijk Puntengroep. Iedere Locatie heeft een eigen Noemer, waardoor ook ieder van de zes verschijningsvormen van Locatie een eigen Noemer heeft. Op deze manier is het mogelijk om één van de Gebieden van een Gebiedengroep, één van de Lijnen van een Lijnengroep of één van de Punten van een Puntengroep te wijzigen en kan alleen beroep worden ingesteld tegen de wijziging van het Gebied, Lijn of Punt. Punt is noodzakelijk voor het als omgevingswaarde vaststellen van geluidproductieplafonds; die hebben de vorm van een puntlocatie. Voor het overige is het aan te bevelen om Punt en Lijn als Geometrie zoveel mogelijk te vermijden omdat bij raadplegen een punt en een lijn lastig te vinden zijn.

Locaties kunnen onbeperkt gestapeld worden, dat wil zeggen dat Locaties elkaar geheel of gedeeltelijk kunnen overlappen. Dat geldt zowel voor Locaties voor eenzelfde als voor verschillende annotaties c.q. IMOW-objecten. Het is dus mogelijk om op exact dezelfde plek bijvoorbeeld de Locaties van verschillende Juridische regels, van een aantal Activiteiten, van een Omgevingswaarde, van een aantal Omgevingsnormen en diverse Functies neer te leggen. Ook kunnen die Locaties elkaar gedeeltelijk overlappen. De navolgende figuren laten daarvan voor de AMvB en MR voorbeelden zien.

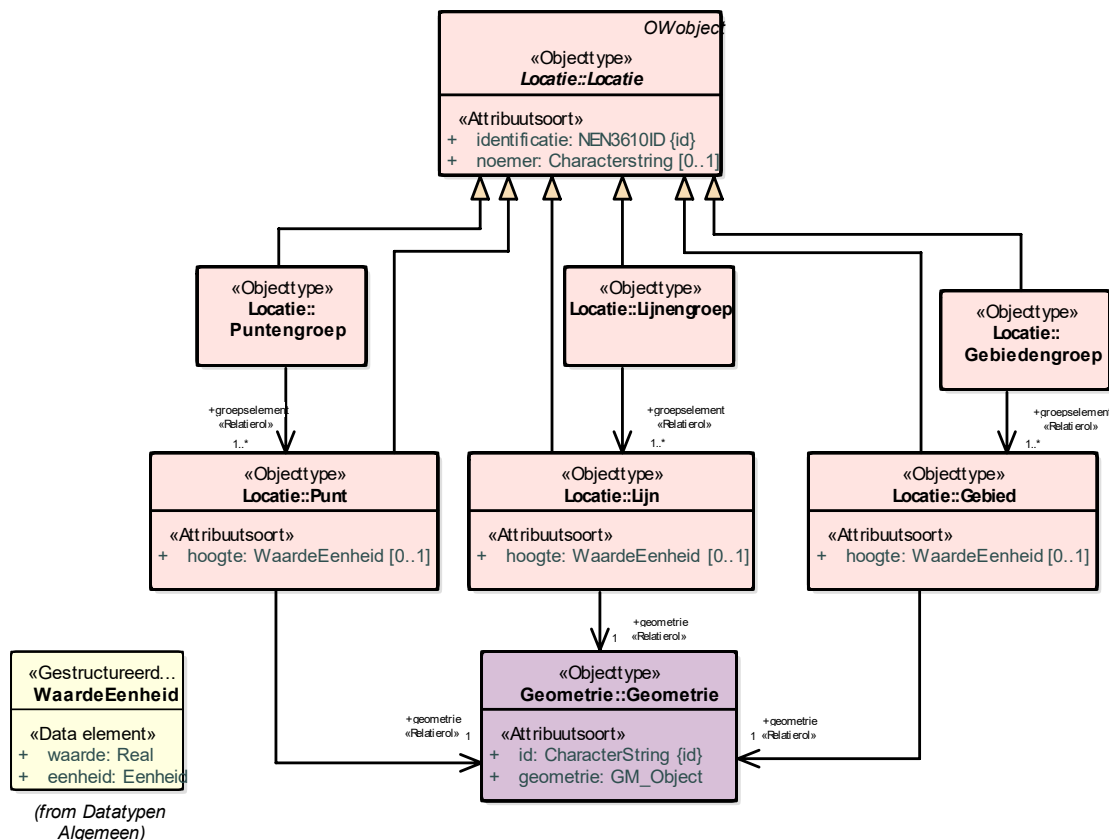
 <p>Legenda</p> <ul style="list-style-type: none"> Explosieaandachtsgebied Militair radarverstoringengebied Munitiedepot 	 <p>Legenda</p> <ul style="list-style-type: none"> Omgevingswaarde: Luchtkwaliteit Activiteit: Exploiteren stookinstallatie Beperkingengebied
<p>Gedeeltelijke stapeling van Locaties van hetzelfde IMOW-object: de Locaties van 3</p>	<p>Gedeeltelijke stapeling van Locaties van verschillende IMOW-objecten: de locaties van Omgevingswaarde, Activiteit en</p>

verschillende Gebiedsaanwijzingen die gedeeltelijk op dezelfde plek liggen	Gebiedsaanwijzing die gedeeltelijk op dezelfde plek liggen
 <p>Legenda</p> <ul style="list-style-type: none"> Omgevingswaarde: Fijnstof Beperkingengebied Explosieaandachtsgebied 	
<p>Volledige stapeling van Locaties van verschillende IMOW-objecten: de Locaties van Omgevingswaarde en Gebiedsaanwijzing die precies op dezelfde plek liggen</p>	

6.4.3.2 Definitie

Locatie legt vast wat het werkingsgebied van een Regeltekst is en geeft aan waar een Juridische regel en inhoudelijke annotaties van toepassing zijn.

6.4.3.3 Norm

Figuur 6 IMOW-afbeelding objecttype Locatie

Locatie kent de volgende attributen:

- *identificatie*: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Identificatie conform datatype NEN3610-ID. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *noemer*: de mensleesbare beschrijving waarmee een Locatie wordt aangeduid. Optioneel attribuut. Komt 0 of 1 keer voor.

Locatie kent zes verschijningsvormen:

- **Gebied**: op zichzelf staande geometrisch afgebakende 'ruimte' in een virtuele weergave van de fysieke leefomgeving. De geometrische afbakening is juridisch van aard. Voor de Geometrie van het Gebied moet een keuze gemaakt worden tussen Vlak en Multivlak. Gebied heeft alle attributen van Locatie, aangevuld met:
 - *hoogte*: de hoogte waarop het Gebied ligt, in meters. Optioneel attribuut. Komt 0 of 1 keer voor. Wordt vastgelegd met WaardeEenheid, dat bestaat uit de volgende elementen:
 - *waarde*: de numerieke waarde van de hoogte. Verplicht element.
 - *eenheid*: de grootte waarin de hoogte wordt uitgedrukt. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de eenheid, waarbij gebruik gemaakt kan worden van de open waardelijst 'Eenheid'. Verplicht element.
 - *geometrie*: de verwijzing van een specifiek Gebied naar (de identificatie van) de bijbehorende Geometrie. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.

- **Gebiedengroep:** een groep of verzameling van bij elkaar behorende Gebieden, die samen de Locatie vormen. Gebiedengroep heeft alle attributen van Locatie, aangevuld met:
 - *groepselement:* de verwijzing van een Gebiedengroep naar de Gebieden die samen de Gebiedengroep vormen. Verplicht attribuut. Komt ten minste 1 keer voor.
- **Lijn:** op zichzelf staande geometrisch afgebakende lijnlocatie in een virtuele weergave van de fysieke leefomgeving. De geometrische afbakening is juridisch van aard. Lijn heeft alle attributen van Locatie, aangevuld met:
 - *hoogte:* de hoogte waarop de Lijn ligt, in meters. Optioneel attribuut. Komt 0 of 1 keer voor. Wordt vastgelegd met WaardeEenheid, dat bestaat uit de volgende elementen:
 - *waarde:* de numerieke waarde van de hoogte. Verplicht element.
 - *eenheid:* de grootheid waarin de hoogte wordt uitgedrukt. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de eenheid, waarbij gebruik gemaakt kan worden van de open waardelijst 'Eenheid'. Verplicht element.
 - *geometrie:* de verwijzing van een specifieke Lijn naar (de identificatie van) de bijbehorende Geometrie. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- **Lijnengroep:** een groep of verzameling van bij elkaar behorende Lijnen, die samen de Locatie vormen. Lijnengroep heeft alle attributen van Locatie, aangevuld met:
 - *groepselement:* de verwijzing van een Lijnengroep naar de Lijnen die samen de Lijnengroep vormen. Verplicht attribuut. Komt ten minste 1 keer voor.
- **Punt:** op zichzelf staande geometrisch afgebakende puntlocatie in een virtuele weergave van de fysieke leefomgeving. De geometrische afbakening is juridisch van aard. Punt heeft alle attributen van Locatie, aangevuld met:
 - *hoogte:* de hoogte waarop de Punt ligt, in meters. Optioneel attribuut. Komt 0 of 1 keer voor. Wordt vastgelegd met WaardeEenheid, dat bestaat uit de volgende elementen:
 - *waarde:* de numerieke waarde van de hoogte. Verplicht element.
 - *eenheid:* de grootheid waarin de hoogte wordt uitgedrukt. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de eenheid, waarbij gebruik gemaakt kan worden van de open waardelijst 'Eenheid'. Verplicht element.
 - *geometrie:* de verwijzing van een specifieke Punt naar (de identificatie van) de bijbehorende Geometrie. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- **Puntengroep:** een groep of verzameling van bij elkaar behorende Punten, die samen de Locatie vormen. Puntengroep heeft alle attributen van Locatie, aangevuld met:
 - *groepselement:* de verwijzing van een Puntengroep naar de Punten die samen de Puntengroep vormen. Verplicht attribuut. Komt ten minste 1 keer voor.

6.4.3.4 Toelichting op de attributen en de waardelijsten

- *noemer* is de mensleesbare naam die de tekst verbindt met de locatie (vastgelegd in een juridisch vastgesteld geografisch informatieobject), waaruit de lezer kan begrijpen waar de locatie betrekking op heeft. De noemer komt voor in de Juridische regel en is een attribuut van Locatie. Hierdoor is duidelijk dat Locatie en Juridische regel bij elkaar horen.

Voorbeelden van noemer voor de AMvB en MR, waarbij de noemer in cursieve tekst is weergegeven, zijn:

Het kustfundament is de locatie die is weergegeven op de kaarten in bijlage XI en waarvan de geometrische begrenzing bij ministeriële regeling is vastgelegd.

Een *rijkswater*, uitgezonderd de Noordzee, de Waddenzee, de Wester-schelde en het IJsselmeer, *dat een vaarweg is*, heeft aan weerszijden van die vaarweg een vrijwaringsgebied met een breedte die afhankelijk is van de afmetingen van het scheepvaartverkeer op de vaarweg, maar die ten hoogste 50 m bedraagt en waarvan de geometrische begrenzing bij ministeriële regeling is vastgelegd.

Zie voor een beschrijving van noemer ook paragraaf 6.2.2.

- hoogte: optioneel attribuut waarmee voor Gebied, Lijn en Punt de hoogteligging kan worden vastgelegd. hoogte wordt vastgelegd met WaardeEenheid, dat bestaat uit de elementen Waarde en Eenheid. Waarde legt de hoogte in een getal vast, Eenheid geeft aan in welke grootte de hoogte moet worden gemeten. Voor de hand liggende eenheden zijn 'meter t.o.v. NAP', 'meter t.o.v. maaiveld' en 'meter t.o.v. peil'. Om een ligging onder NAP, maaiveld of peil aan te geven moet het getal een negatieve waarde krijgen.
- geometrie: attribuut dat de verwijzing bevat van een specifiek Gebied, Lijn of Punt naar de identificatie van de bijbehorende Geometrie. Dit attribuut legt dus vast dat deze Geometrie bij het betreffende Gebied, Lijn of Punt hoort.

6.4.3.5 Toepassing presentatiemodel

Het presentatiemodel kent geen specifieke presentatie van Locatie, althans niet zonder annoteren met de hierna beschreven inhoudelijke IMOW-objecten.

6.4.4 Objecttype Geometrie

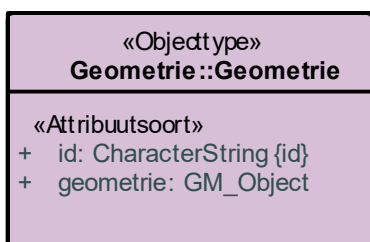
6.4.4.1 Toelichting op de toepassing

De verschillende typen van Locatie, die in de vorige paragraaf zijn besproken, worden vastgelegd met Geometrie. Het object Geometrie legt de positie en vorm van een Gebied, Lijn of Punt vast door middel van coördinaten om het te kunnen begrenzen en op een kaart op de juiste positie te kunnen weergeven. Geometrie wordt door zowel IMOW als IMOP gebruikt. Het bevoegd gezag hoeft daardoor Geometrie maar één keer aan te leveren. Vanwege dat gezamenlijk gebruik is Geometrie in een zelfstandig bestand geplaatst waar vanuit IMOP en IMOW apart naar wordt verwezen.

6.4.4.2 Definitie

Geometrie is het object dat de geometrie bevat: de geometrische bepaling van een gebied, lijn of punt door middel van coördinaten.

6.4.4.3 Norm

Figuur 12 IMOW-afbeelding objecttype Geometrie

Geometrie kent de volgende attributen:

- id: het identificerend attribuut dat gebruikt wordt om naar de Geometrie te verwijzen. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- geometrie: het attribuut dat de coördinaten van de Geometrie bevat. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.

6.4.4.4 *Toelichting op de attributen en de waardelijsten*

- geometrie: dit attribuut bevat de coördinaten van de Geometrie. De geometrische typen die gebruikt worden binnen dit attribuut dient overeen te komen met de gekozen verschijningsvorm van Locatie. Bij Gebied dient dit polygon of multipolygon te zijn, bij Lijn curve en bij Punt point.

6.4.4.5 *Toepassing presentatiemodel*

Het presentatiemodel kent geen specifieke presentatie voor Geometrie.

6.4.5 **Objecttype Activiteit**

6.4.5.1 *Toelichting op de toepassing*

In het domein van de Omgevingswet is een activiteit ieder menselijk handelen waarbij, of ieder menselijk nalaten waardoor een verandering of effect in de fysieke leefomgeving wordt of kan worden bewerkstelligd. In de omgevingsdocumenten met regels zullen regels gesteld worden over veel verschillende activiteiten.

Een activiteitgerichte bevraging van regels in DSO-LV wordt mogelijk wanneer de regels over activiteiten goed machineleesbaar worden gemaakt door middel van het annoteren van Activiteit. Deze bevraging wordt nog verder vergemakkelijkt wanneer in ieder omgevingsdocument met regels dezelfde benaming wordt gebruikt voor die activiteiten die veel gebruikt en dus ook veel geraadpleegd zullen worden. Er is geen symboliek (kleur, arcering, lijnstijl) voorhanden die een grote hoeveelheid activiteiten kan weergeven op een manier waarbij voor het menselijk oog voldoende onderscheid is tussen de verschillende activiteiten.

Daarom is er ten behoeve van de weergave voor gekozen om activiteiten in activiteitengroepen in te delen. Iedere activiteitengroep heeft een eigen symboliek. Door te annoteren met het IMOW-object Activiteit met de eigenschap Activiteitengroep kunnen de locaties van alle activiteiten in een (interactieve) viewer worden weergegeven op een kaart, bijvoorbeeld viewers van overheid.nl en DSO-LV. Het is dan mogelijk om een integraal beeld van de locaties van alle activiteiten weer te geven, maar ook om de locaties van alle activiteiten van een bepaalde activiteitengroep weer te geven.

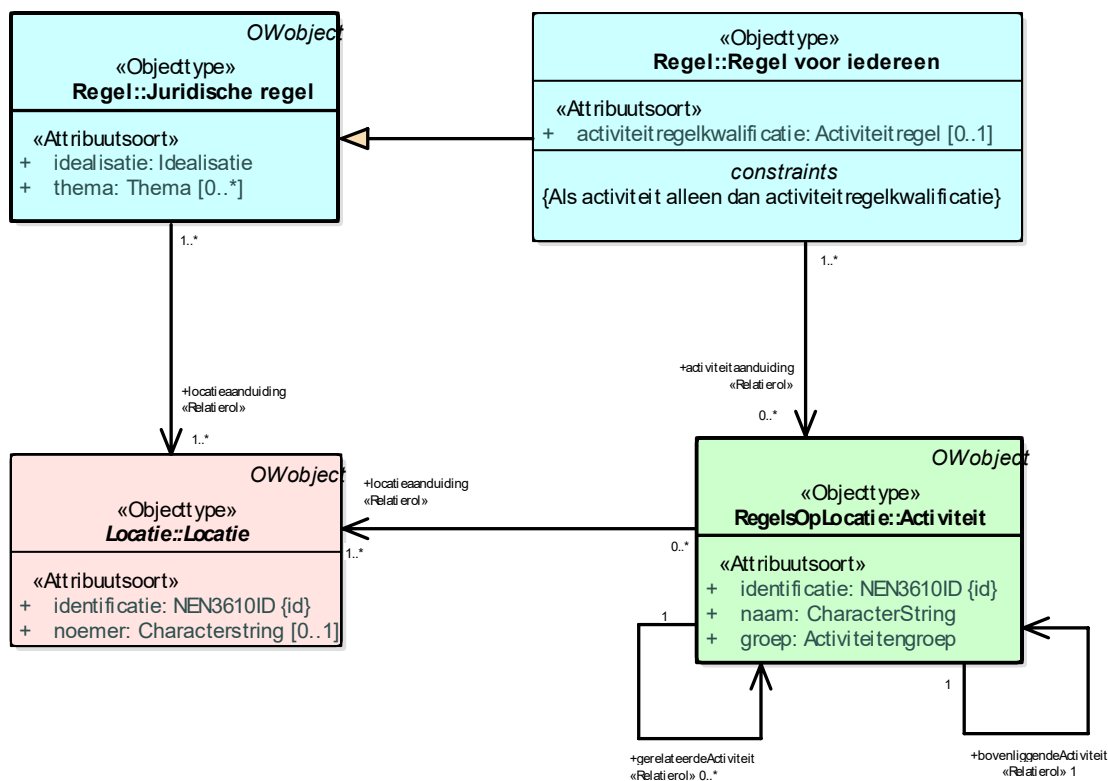
In paragraaf 6.4.2 is beschreven dat door de keuze voor het type regel aan een Juridische regel extra informatie kan worden toegevoegd. Met behulp van het attribuut activiteitsregelkwalificatie kan aan een Juridische regel van het type 'Regel voor iedereen' die met het IMOW-object Activiteit is geannoteerd, bijvoorbeeld toegevoegd worden dat de Juridische regel een vergunningplicht instelt.

Zoals uit het IMOW-UML-diagram en uit de beschrijving in paragraaf 6.4.2 blijkt kan de annotatie met het IMOW-object Activiteit alleen worden gebruikt bij een Juridische regel van het type Regel voor iedereen. Activiteit kan dus alleen voorkomen bij rechtstreeks werkende regels over activiteiten en niet voor instructieregels die bepalen dat in de AMvB en MR regels over een bepaalde activiteit moeten worden opgenomen.

6.4.5.2 Definitie

Een activiteit is ieder menselijk handelen waarbij, of ieder menselijk nalaten waardoor een verandering of effect in de fysieke leefomgeving wordt of kan worden bewerkstelligd.

6.4.5.3 Norm

Figuur 8 IMOW-afbeelding objecttype Activiteit

Activiteit kent de volgende attributen:

- *identificatie*: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Identificatie conform datatype NEN3610-ID. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *naam*: de naam van de activiteit. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de naam van de activiteit., Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *groep*: de categorie waartoe de activiteit behoort. Te kiezen uit de gesloten waardelijst 'Activiteitengroep'. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *locatieaanduiding*: de verwijzing van een specifieke Activiteit naar (de identificatie van) de bijbehorende Locatie(s); attribuut dat de specifieke Locatie(s) aanduidt waar deze annotatie Activiteit van toepassing is. Verplicht attribuut. Komt ten minste 1 keer voor.
- *bovenliggendeActiviteit*: de verwijzing van een specifieke activiteit naar een andere activiteit, die in de de functionele structuur inhoudelijk generieker is dan de activiteit die wordt geannoteerd. De bovenliggende activiteit bepaalt waar in de functionele structuur de Activiteit zal worden toegevoegd. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *gerelateerdeActiviteit*: de verwijzing van een specifieke activiteit naar een andere activiteit in het geval de regels voor die andere activiteit contextueel relevant zijn voor de specifieke activiteit. Optioneel attribuut. Komt 0 of meerdere keren voor.

6.4.5.4 Toelichting op de attributen en de waardelijsten

- *naam*: het aantal activiteiten die in omgevingsdocumenten gereguleerd zullen worden, zal nagenoeg onuitputtelijk zijn. Er geldt daarom geen waardelijst voor de naam van de activiteit; het staat een bevoegd gezag vrij een nieuwe naam te creëren als dat nodig blijkt te zijn. Elke activiteit die gecreëerd wordt dient primair het doel om te voldoen aan de wettelijke vereiste om regels te stellen over activiteiten in de fysieke leefomgeving én heeft mede het doel een activiteitgerichte bevraging in verschillende componenten van de DSO-LV mogelijk te maken.

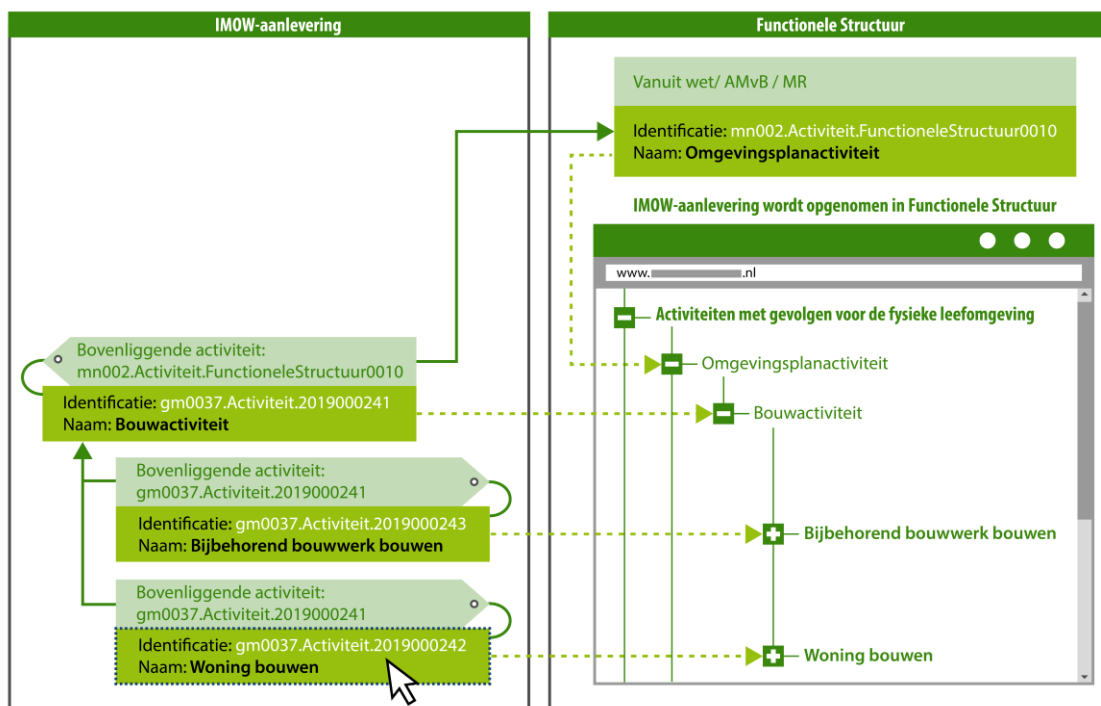
Enerzijds wordt de activiteit gebruikt voor de oriëntatie-functie binnen DSO-LV. Anderzijds wordt de activiteit (en diens identificatie) opgeslagen in de functionele structuur, zijnde de taxonomie van activiteiten in het register toepasbare regels. De functionele structuur voedt onder andere digitale voorzieningen voor het opstellen van vragenbomen. De naam van de activiteit mag dezelfde zijn als de naam van de hierna genoemde activiteitengroep.

- *groep*: om een nagenoeg onuitputtelijk aantal activiteiten op een kaartbeeld binnen de oriëntatie-functie van DSO-LV te kunnen weergeven op een manier die voor het menselijk oog voldoende onderscheidend is, worden activiteiten gebundeld in groepen. De groep vormt dus het kenmerk waarop de symboliek (kleur, arcering, lijnstijl) van de weergave wordt georganiseerd. De groepen die gebruikt kunnen worden zijn opgenomen in de gesloten waardelijst 'Activiteitengroep'. Om het mogelijk te maken ook activiteiten te annoteren die nu nog niet voorzien zijn, is de groep 'overig' aan de waardelijst toegevoegd.
- *locatieaanduiding*: het attribuut dat de verwijzing bevat naar de identificatie van de specifieke Locatie(s) die bij deze Activiteit horen én aangeeft wat de betekenis van die Locatie(s) is voor het object waar het bijhoort; in dit geval voor Activiteit. Dit attribuut legt dus vast dat deze Locatie de locatie is waar de Activiteit van toepassing is.
- *bovenliggende activiteit*: met dit attribuut wordt aangegeven hoe een specifieke activiteit die door een bevoegd gezag is gecreëerd, zich verhoudt tot een meer generieke activiteit. Met dit verplichte attribuut wordt aangegeven dat regels over een bovenliggende activiteit contextueel ook van toepassing zijn op deze activiteit. De specifieke activiteit die door een bevoegd gezag is gecreëerd, mag een relatie hebben naar een bovenliggende activiteit die al bestaat in de functionele structuur en een identificatie heeft. De bovenliggende activiteit mag ook zelf door het bevoegd gezag gecreëerd worden in hetzelfde omgevingsdocument.

De activiteit waarnaar wordt verwezen is de bovenliggende activiteit. Het attribuut bovenliggende activiteit is ingesteld ten behoeve van het opstellen en gebruiken van vragenbomen. Activiteiten en de relatie naar bovenliggende activiteiten, die middels IMOW worden aangebracht, komen terecht in de functionele structuur waarvan vragenbomen gebruik maken. De bovenliggende activiteit kan een activiteit zijn die door een ander besluit (van zelfs een andere bestuurslaag) is vastgesteld. Een voorbeeld is de activiteit 'het opslaan van motorbrandstoffen' die een specificatie is van de generieke, in de Omgevingswet benoemde, activiteit 'milieubelastende activiteit'.

Elke nieuwe bovenliggende activiteit moet worden voorzien van een naam. De hoogste activiteit in de hiërarchie moet verwijzen naar een bovenliggende activiteit die reeds bestaat in de functionele structuur. Deze verwijzing is altijd een verwijzing naar de identificatie van de activiteit én niet naar diens naam. Elke bovenliggende relatie die tussen activiteiten wordt aangebracht, wordt ook opgenomen in de functionele structuur. Het mag niet voorkomen dat een bovenliggende activiteit naar een activiteit verwijst die lager in de

hiërarchie ligt. Figuur 9 geeft een overzicht over hoe de IMOW-aanlevering zich verhoudt tot de functionele structuur.

Figuur 9 IMOW-aanlevering van activiteit en de functionele structuur

- *gerelateerde activiteit*: attribuut dat aangeeft dat een specifieke activiteit een sterke relatie heeft met een andere activiteit. Met dit attribuut kan een bevoegd gezag aangeven dat voor een raadpleger de regels over de andere activiteit wellicht ook van belang zijn. Dit attribuut is optioneel, hoeft dus niet toegevoegd te worden. Het attribuut heeft geen juridische betekenis voor de inhoud van de AMvB en MR. Een voorbeeld is de activiteit 'tanken van brandstof' die een sterke relatie heeft met de activiteit 'opslaan van brandstof' omdat ze altijd samen zullen voorkomen. De gerelateerde activiteit mag een activiteit zijn die door een ander besluit (van zelfs een andere bestuurslaag) is vastgesteld. De gerelateerde activiteit wordt gelegd naar de identificatie van de activiteit. De activiteit waarnaar gerefereerd wordt, mag een nieuwe activiteit zijn die nog niet voorkomt in de functionele structuur of mag een activiteit zijn die reeds voorkomt in de functionele structuur. Wanneer gerefereerd wordt naar een activiteit die nog niet voorkomt in de functionele structuur, dan moet de activiteit waarnaar gerefereerd wordt al wel zijn geannoteerd als Activiteit binnen het omgevingsdocument dat wordt aangeboden.

De eerste keer dat een specifieke activiteit (bij voorbeeld het exploiteren van een horeca-inrichting) in een omgevingsdocument in een Juridische regel voorkomt, wordt deze met het IMOW-object Activiteit geannoteerd, met een verwijzing naar de Locatie die bij die Juridische regel hoort. Als vervolgens in een nieuwe Juridische regel diezelfde activiteit wordt gebruikt, wordt in die Juridische regel volstaan met een verwijzing naar het betreffende al bestaande Activiteit-object, en wordt verwezen naar de Locatie die bij de nieuwe Juridische regel hoort. Op deze manier is van iedere afzonderlijke Juridische regel over die activiteit te zien welke

Locatie er bij hoort en is ook zichtbaar welke Locaties horen bij de specifieke Activiteit. Een Activiteit heeft dus altijd met 1 of meer Juridische regels een relatie.

6.4.5.5 Toepassing presentatiemodel

Zoals hiervoor is toegelicht zorgt het attribuut *groep* er voor dat de Locaties van een bepaalde groep activiteiten worden gepresenteerd op een kaart.

Een voorbeeld van een activiteit is Winning van delfstoffen. De activiteit Winning van delfstoffen behoort tot de groep Milieubelastende activiteit, één van de waarden van de waarde-lijst Activiteitengroep. Wanneer regels over de activiteit Winning van delfstoffen worden ge-annoteerd met de groep Milieubelastende activiteit zorgt de symboolcode van deze groep voor presentatie van een transparant vlak begrensd met een middeldikke onderbroken lijn. Door deze methodiek worden de Locaties van activiteiten die behoren tot de groep Milieubelastende activiteit door middel van het attribuut *groep* en de waarde Milieubelastende activiteit met een transparant vlak en een begrenzing bestaande uit een middeldikke onderbroken lijn op het kaartbeeld gepresenteerd, zie Figuur 10.

Figuur 10 Voorbeeld weergave Activiteit Winning van delfstoffen op kaartbeeld d.m.v. attribuut groep en waarde Milieubelastende activiteit

6.4.6 Objecttype Omgevingswaarde

6.4.6.1 Toelichting op de toepassing

In de Omgevingswet zijn diverse bepalingen opgenomen die duidelijk maken wat omgevingswaarden zijn. Omgevingswaarden zijn normen die voor (een onderdeel van) de fysieke leef-omgeving de gewenste staat of kwaliteit, de toelaatbare belasting door activiteiten en/of de toelaatbare concentratie of depositie van stoffen als beleidsdoel vastleggen. De

omgevingswaarden worden uitgedrukt in meetbare of berekenbare eenheden of anderszins in objectieve termen. Bij de vaststelling van een omgevingswaarde moet worden bepaald of de waarde een resultaatsverplichting, een inspanningsverplichting of een andere, daarbij te omschrijven verplichting met zich meebrengt. Ook moet vastgelegd worden op welke locaties de omgevingswaarde van toepassing is. Bij de vaststelling van een omgevingswaarde kan een termijn worden gesteld waarbinnen aan die verplichting moet zijn voldaan.

De Omgevingswet verbindt twee gevolgen aan het vaststellen van een omgevingswaarde:

- Vastgestelde omgevingswaarden moeten door middel van een systeem van monitoring worden bewaakt en er moet worden beoordeeld of aan die omgevingswaarde wordt voldaan.
- Wanneer niet wordt voldaan of naar verwachting niet zal worden voldaan aan een omgevingswaarde moet het bevoegd gezag een programma vaststellen: een pakket met beleids- of beheersmaatregelen om alsnog aan die waarde te voldoen.

Een omgevingswaarde leidt dus alleen tot verplichtingen voor de overheid en heeft geen rechtstreekse werking voor anderen. Omgevingswaarden kunnen in de AMvB en MR worden opgenomen voor zover provincie of Rijk voor dat specifieke beleidsveld geen omgevingswaarden hebben vastgesteld dan wel als zij bij het vaststellen van die omgevingswaarden hebben bepaald dat de gemeente aanvullende of afwijkende omgevingswaarden kan vaststellen.

Wanneer er in het omgevingsdocument slechts een beperkt aantal omgevingswaarden wordt vastgesteld, die omgevingswaarden voor het hele grondgebied van het bevoegd gezag gelden en iedere omgevingswaarde niet voor verschillende locaties verschillende waarden heeft, kan worden volstaan met voor de regels over omgevingswaarden te kiezen voor het type Juridische regel 'Omgevingswaarderegels' en te verwijzen naar het grondgebied van het bevoegd gezag als Werkingsgebied. Dan is wel machineleesbaar dat de Juridische regels over omgevingswaarden gaan, maar wordt er geen verdere informatie aan toegevoegd en kunnen de omgevingswaarden niet betekenisvol op een kaart worden weergegeven.

Het bevoegd gezag kan er echter ook voor kiezen om in een omgevingsdocument omgevingswaarden op verschillende locaties verschillende waarden te geven en die bevraagbaar en inzichtelijk weer te geven op een kaartbeeld. Dit is mogelijk door de Juridische regel te annoteren met het IMOW-object Omgevingswaarde.

Naar verwachting zullen er in omgevingsdocumenten veel verschillende omgevingswaarden worden vastgesteld. Vanwege de verwachte verscheidenheid van die omgevingswaarden is er voor de standaard geen waardelijst Omgevingswaarde gemaakt. Het bevoegd gezag kan dus de naam van iedere omgevingswaarde zelf bepalen. Er is geen symboliek (kleur, arcering, lijnstijl) voorhanden die een grote hoeveelheid omgevingswaarden kan weergeven op een manier waarbij voor het menselijk oog voldoende onderscheid is tussen de verschillende omgevingswaarden. Daarom is er ten behoeve van de weergave voor gekozen om omgevingswaarden in omgevingswaardegroepen in te delen. De groepen die gebruikt kunnen worden, zijn opgenomen in een gesloten waardelijst. Iedere (omgevingswaarde)groep heeft een eigen symboliek. Door te annoteren met het IMOW-object Omgevingswaarde met het attribuut Groep en de juiste waarde van de waardelijst Omgevingswaardegroep kunnen de locaties van alle omgevingswaarden in een (interactieve) viewer worden weergegeven op een

kaart. Het is dan mogelijk om een integraal beeld van de locaties van alle omgevingswaarden weer te geven, maar ook om de locaties van alle omgevingswaarden van een bepaalde omgevingswaardegroep weer te geven.

De waarden (oftewel de meetbare of berekenbare eenheden dan wel de anderszins objectieve termen waarin een omgevingswaarde volgens de wet moet worden uitgedrukt) die een omgevingswaarde kan aannemen, kunnen numeriek zijn, maar ook in woorden worden beschreven.

Welke verplichting een omgevingswaarde met zich meebrengt en de eventuele termijn waarbinnen aan die verplichting moet zijn voldaan worden in de tekst van de Juridische regel vastgelegd. IMOW kent daar geen attributen voor.

In paragraaf 6.4.2 is beschreven dat Juridische regel drie typen kent waarmee extra informatie kan worden toegevoegd over het soort regel. Zoals daar beschreven wordt voor een Juridische regel over een omgevingswaarde het type Omgevingswaarderegel gekozen. Dit kan zowel als de regel is geannoteerd met het IMOW-object Omgevingswaarde als wanneer die annotatie niet is gebruikt.

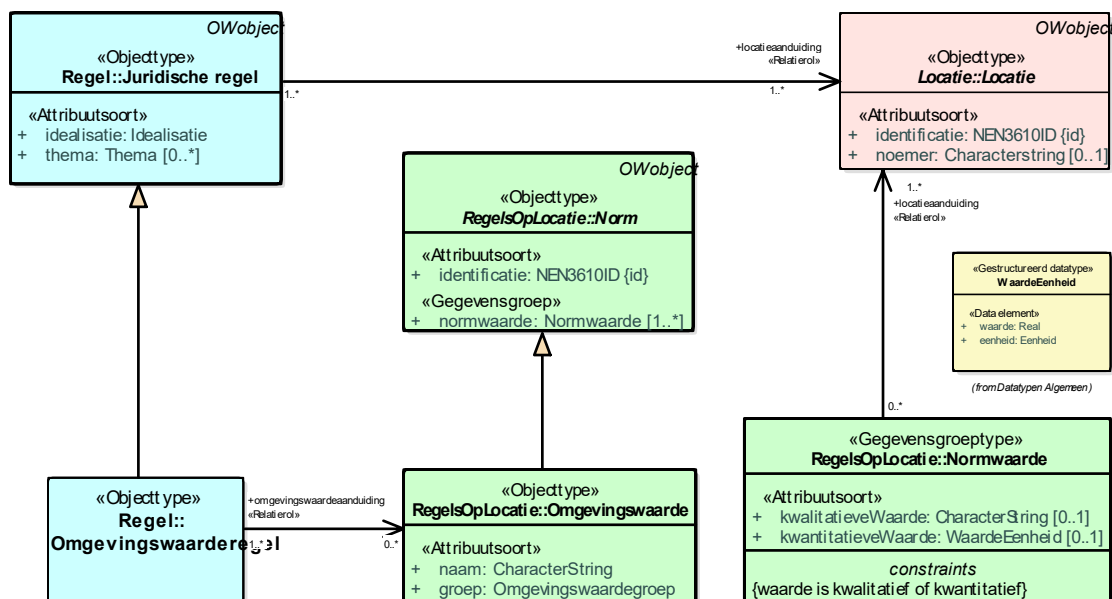
Zoals uit het IMOW-UML-diagram en uit de beschrijving in paragraaf 6.4.2 blijkt kan de annotatie met het IMOW-object Omgevingswaarde alleen worden gebruikt bij Juridische regels van het type Omgevingswaarderegel. Omgevingswaarde kan dus alleen voorkomen bij regels die daadwerkelijk een omgevingswaarde vaststellen en daar nadere bepalingen over geven en niet voor instructieregels die bepalen dat in de AMvB en MR een bepaalde omgevingswaarde moet worden vastgesteld.

Let op: het IMOW-object Omgevingswaarde is alleen bedoeld voor gevallen die voldoen aan de beschrijving van omgevingswaarde in afdeling 2.3 van de Omgevingswet.

6.4.6.2 *Definitie*

Omgevingswaarde is een norm die voor (een onderdeel van) de fysieke leefomgeving de gewenste staat of kwaliteit, de toelaatbare belasting door activiteiten en/of de toelaatbare concentratie of depositie van stoffen als beleidsdoel vastlegt.

6.4.6.3 Norm

Figuur 11 IMOW-afbeelding objecttype Omgevingswaarde

Omgevingswaarde kent de volgende attributen:

- *identificatie*: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Identificatie conform datatype NEN3610-ID. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *naam*: de naam van de omgevingswaarde zoals deze in de Juridische regel voorkomt. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de naam. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *groep*: de categorie waartoe de omgevingswaarde behoort. Te kiezen uit de gesloten waardelijst 'Omgevingswaardegroep'. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *normwaarde*: attribuut waarmee kan worden vastgelegd welke waarde een omgevingswaarde op een bepaalde locatie heeft. *normwaarde* kan kwantitatief (oftewel numeriek) of kwalitatief (oftewel in woorden) worden uitgedrukt. Verplicht attribuut. Komt zo vaak voor als gewenst. Voor *normwaarde* moet gekozen worden voor het attribuut *kwalitatieveWaarde* óf het attribuut *kwantitatieveWaarde*:
 - *kwalitatieveWaarde*: de kwalitatief oftewel in woorden beschreven waarde van de omgevingswaarde. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de beschrijving van de waarde. Optioneel attribuut. Komt 0 of 1 keer voor.
 - *kwantitatieveWaarde*: de kwantitatief oftewel numeriek vastgelegde waarde van de omgevingswaarde. Optioneel attribuut. Komt 0 of 1 keer voor. Wordt vastgelegd met *WaardeEenheid*, dat bestaat uit de volgende elementen:
 - *waarde*: de numerieke waarde van de omgevingswaarde. Verplicht attribuut.
 - *eenheid*: de grootheid waarin de numerieke waarde wordt uitgedrukt. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de eenheid, waarbij gebruik gemaakt kan worden van de open waardelijst 'Eenheid'. Verplicht attribuut.
- *locatieaanduiding*: de verwijzing van een specifieke Omgevingswaarde naar (de identificatie van) de bijbehorende Locatie(s); attribuut dat de specifieke Locatie(s) aanduidt waar deze annotatie Omgevingswaarde van toepassing is. Verplicht attribuut. Komt ten minste 1 keer voor.

6.4.6.4 Toelichting op de attributen en de waardelijsten

- *naam*: door het bevoegd gezag zelf te kiezen, er is geen waardelijst voor de naam van de omgevingswaarde.
- *groep*: om een groot aantal verschillende omgevingswaarden op een kaartbeeld te kunnen weergeven op een manier die voor het menselijk oog voldoende onderscheidend is, worden omgevingswaarden gebundeld in groepen. De groep vormt dus het kenmerk waarop de symboliek (kleur, arcering, lijnstijl) van de weergave wordt georganiseerd. De groepen die gebruikt kunnen worden zijn opgenomen in de gesloten waardelijst 'Omgevingswaardegroep'. Om het mogelijk te maken ook omgevingswaarden te annoteren die nu nog niet voorzien zijn, is de groep 'overig' aan de waardelijst toegevoegd.
- *locatieaanduiding* is het attribuut dat de verwijzing bevat naar de identificatie van de specifieke Locatie die bij deze Omgevingswaarde hoort én aangeeft wat de betekenis van Locatie is voor het object waar het bij hoort; in dit geval voor Omgevingswaarde. Dit attribuut legt dus vast dat deze Locatie de locatie is waar de Omgevingswaarde van toepassing is.
- *normwaarde*: Omgevingswaarden moeten worden uitgedrukt in meetbare of berekenbare eenheden of anderszins in objectieve termen. Daarvoor dient het attribuut *normwaarde*. Dit attribuut geeft aan wat de specifieke kwantitatieve (numeriek) of kwalitatieve (omschrijving in woorden) waarden zijn van een norm. De normwaarde wordt toegewezen aan de locatie(s) waar deze voor geldt. Wanneer de waarde kwalitatief wordt vastgelegd, wordt de beschrijving in woorden met het attribuut *kwalitatieveWaarde* vastgelegd. Een (fictief) voorbeeld voor de omgevingswaarde duurzame energie: 'voldoende om in de energiebehoefte van alle inwoners te voorzien'. Bij een kwantitatieve vastlegging van de omgevingswaarde wordt gekozen voor het attribuut *kwantitatieveWaarde*. Dit wordt vastgelegd met het (samengestelde) attribuut *WaardeEenheid* gebruikt. Het attribuut *waarde* legt de numerieke waarde van de omgevingswaarde vast, bijvoorbeeld 200, en met *eenheid* wordt aangegeven in welke grootte die numerieke waarde is uitgedrukt, bijvoorbeeld $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Samen wordt dit 200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Voor *eenheid* kan gebruik gemaakt worden van de waardelijst 'Eenheid'. De waardelijst is open: wanneer de gewenste eenheid op de waardelijst voorkomt, wordt die gebruikt. Wanneer de gewenste eenheid niet voorkomt op de waardelijst wordt een eigen eenheid gekozen. Normwaarde is een optioneel attribuut. Het is denkbaar dat het bevoegd gezag het wel wenselijk vindt om een omgevingswaarde als Omgevingswaarde te annoteren, waardoor deze in het Omgevingsloket als omgevingswaarde bevroegbaar is en op een kaart wordt weergegeven, maar niet de waarden van de omgevingswaarde aan de annotatie wil toevoegen en in een geografisch informatieobject wil vastleggen. Dit zou het geval kunnen zijn wanneer een omgevingswaarde overal waar hij voorkomt dezelfde waarde heeft, en/of bij heel complexe waarden. De standaard maakt dat mogelijk. In dat geval wordt gekozen voor het attribuut *kwalitatieveWaarde* en wordt daar als waarde ingevuld: zie Regeltekst. De volgende figuur laat een voorbeeld zien uit het BKL waarin dit zou kunnen worden toegepast:

Artikel 2.3 (omgevingswaarden zwaveldioxide)

1. Voor zwaveldioxide gelden de volgende ten hoogste toelaatbare concentraties:
 - a. 350 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ als uurgemiddelde, dat ten hoogste 24 maal per kalenderjaar wordt overschreden;
 - b. 125 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ als 24-uurgemiddelde, dat ten hoogste drie maal per kalenderjaar wordt overschreden;
 - c. 20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ als kalenderjaargemiddelde; en
 - d. 20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ als winterhalfjaargemiddelde, over de periode van 1 oktober tot en met 31 maart.

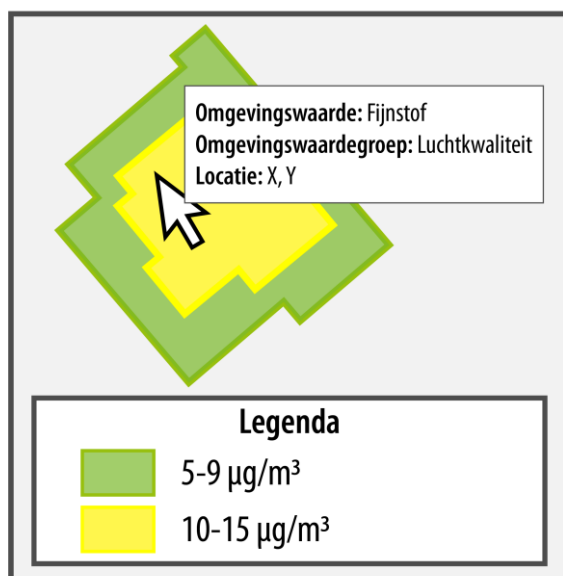
De eerste keer dat een specifieke omgevingswaarde (bij voorbeeld de omgevingswaarde 'veiligheid primaire waterkeringen') in een omgevingsdocument in een Juridische regel voorkomt, wordt deze met het IMOW-object Omgevingswaarde geannoteerd, met een verwijzing naar de Locatie die bij die Juridische regel hoort. Als vervolgens in een nieuwe Juridische regel diezelfde omgevingswaarde wordt gebruikt, wordt in die Juridische regel volstaan met een verwijzing naar het betreffende al bestaande Omgevingswaarde-object, en wordt verwezen naar de Locatie die bij de nieuwe Juridische regel hoort. Op deze manier is van iedere afzonderlijke Juridische regel over die omgevingswaarde te zien welke Locatie er bij hoort en is ook zichtbaar welke Locaties horen bij de specifieke Omgevingswaarde. Een Omgevingswaarde heeft dus altijd met 1 of meer Juridische regels een relatie.

6.4.6.5 *Toepassing presentatiemodel*

Zoals hiervoor is toegelicht zorgt het attribuut *groep* er voor dat de Locaties van een bepaalde groep omgevingswaarden worden gepresenteerd op een kaart.

Een voorbeeld van een omgevingswaarde is Fijnstof. De omgevingswaarde Fijnstof behoort tot de groep Luchtkwaliteit, één van de waarden van de waardelijst Omgevingswaardegroep. Wanneer regels over de omgevingswaarde Fijnstof worden geannoteerd met de groep Luchtkwaliteit zorgt de symboolcode van deze groep voor presentatie van een lichtgroene lijnarcering van linksonder naar rechtsboven.

Door deze methodiek worden de Locaties van omgevingswaarden die behoren tot de Omgevingswaardegroep Luchtkwaliteit door middel van het attribuut *groep* en de waarde Luchtkwaliteit met de kleuren groen en geel op het kaartbeeld gepresenteerd, zie Figuur 12. Door de attributen *waarde* en *eenheid* worden de waarden die de omgevingswaarde heeft, geclassificeerd gepresenteerd. Een voorbeeld daarvan is dat waarden van 5 tot en met 9 door een groene kleur worden gerepresenteerd en de waarden van 10 tot en met 15 door een gele kleur. Voor beide waardebereiken wordt de eenheid ' $\mu\text{g}/\text{m}^3$ ' weergegeven. De daadwerkelijke waarde per gebied wordt na interactie met het kaartbeeld getoond.

Figuur 12 Voorbeeldpresentatie Omgevingswaarde Fijnstof op kaartbeeld d.m.v. attribuut groep, waarde Luchtkwaliteit en de attributen waarde en eenheid

6.4.7 Objecttype Omgevingsnorm

6.4.7.1 Toelichting op de toepassing

Het bevoegd gezag kan ervoor kiezen om in een AMvB en MR normen, niet zijnde omgevingswaarden, die in een waarde worden uitgedrukt, inzichtelijk weer te geven, bijvoorbeeld op een kaartbeeld. Dit wordt mogelijk gemaakt door de norm te annoteren als Omgevingsnorm.

Figuur 13 laat zien dat er verschillende normen voor emissiegrenswaarden en ondergrenzen voor verschillende stofklassen gelden. In dit geval wordt gebruik gemaakt van de annotatie Omgevingsnorm.

Artikel 5.29 (emissiegrenswaarden)

1. Voor de emissie in de lucht zijn de emissiegrenswaarden vanuit alle puntbronnen per stofklasse de waarden, bedoeld in tabel 5.29, gemeten in een eenmalige meting, periodieke meting of continue meting.
2. Het eerste lid is niet van toepassing als de emissie de ondergrens, bedoeld in tabel 5.29, niet overschrijdt.

Tabel 5.29 Emissiegrenswaarden

Stofklasse	Emissiegrenswaarde in ng/Nm ³ of mg/Nm ³	Ondergrens per puntbron in mg/jaar of kg/jaar
ERS	0,1 ng toxische equivalentiefactor/Nm ³	20 mg toxische equivalentiefactor/jaar
MVP1	0,05 mg/Nm ³	0,075 kg/jaar
MVP2	1 mg/Nm ³	1,25 kg/jaar
S/sO	5 mg/Nm	100 kg/jaar
sA.1	0,05 mg/Nm ³	0,125 kg/jaar
sA.2	0,5 mg/Nm ³	1,25 kg/jaar
sA.3	5 mg/Nm ³	5 kg/jaar
gA.1	0,5 mg/Nm ³	1,25 kg/jaar
gA.2	3 mg/Nm ³	7,5 kg/jaar
gA.3	30 mg/Nm ³	75 kg/jaar
gA.4	50 mg/Nm ³	1.000 kg/jaar
gA.5	200 mg/Nm ³	1.000 kg/jaar
gO.1	20 mg/Nm ³	50 kg/jaar
gO.2	50 mg/Nm ³	250 kg/jaar
gO.3	100 mg/Nm ³	250 kg/jaar

Figuur 13 Weergave emissiegrenswaarden vanuit alle puntbronnen

Vanuit het uitgangspunt dat iedere Regeltekst een werkingsgebied heeft, moet aan zo'n Regeltekst als Locatie het hele grondgebied van het bevoegd gezag worden gekoppeld. Dan is alleen voor machineleesbaar gemaakt dat Regeltekst en Locatie bij elkaar horen, maar niet dat het hier gaat om een norm met bijbehorende waarde en welke dat dan zijn.

Het bevoegd gezag kan er echter ook voor kiezen om in een omgevingsdocument dergelijke normen die in een waarde worden uitgedrukt, op verschillende locaties verschillende waarden te geven en die inzichtelijk op een kaart weer te geven. Dit is mogelijk door de Juridische regel te annoteren met het IMOW-object Omgevingsnorm. De term omgevingsnorm is door de standaard geïntroduceerd en wordt alleen als annotatie gebruikt. De term heeft geen juridische betekenis en zal niet in de regeltekst van de AMvB en MR voorkomen. Omgevingsnorm is bedoeld voor norm-waarde-combinaties die niet bedoeld zijn als omgevingswaarde, dus niet voldoen aan de beschrijving van omgevingswaarde in afdeling 2.3 van de Omgevingswet.

Naar verwachting zullen er in omgevingsdocumenten veel verschillende omgevingsnormen worden vastgesteld. Vanwege de verwachte verscheidenheid van die omgevingsnormen is er voor de standaard geen waardelijst Omgevingsnorm gemaakt. Het bevoegd gezag kan dus de naam van iedere omgevingsnorm zelf bepalen. Er is geen symboliek (kleur, arcering, lijnstijl) voorhanden die een grote hoeveelheid omgevingsnormen kan weergeven op een manier waarbij voor het menselijk oog voldoende onderscheid is tussen de verschillende omgevingsnormen. Daarom is er ten behoeve van de weergave voor gekozen om omgevingsnormen in groepen in te delen. De groepen die gebruikt kunnen worden zijn opgenomen in een gesloten waardelijst. Iedere (omgevingsnorm)groep heeft een eigen symboliek. Door te annoteren

met het IMOW-object Omgevingsnorm met het attribuut Groep en de juiste waarde van de waardelijst Omgevingsnormgroep kunnen de locaties van alle omgevingsnormen in een (interactieve) viewer worden weergegeven op een kaart. Het is dan mogelijk om een integraal beeld van de locaties van alle omgevingsnormen weer te geven, maar ook om de locaties van alle omgevingsnormen van een bepaalde omgevingsnormgroep weer te geven.

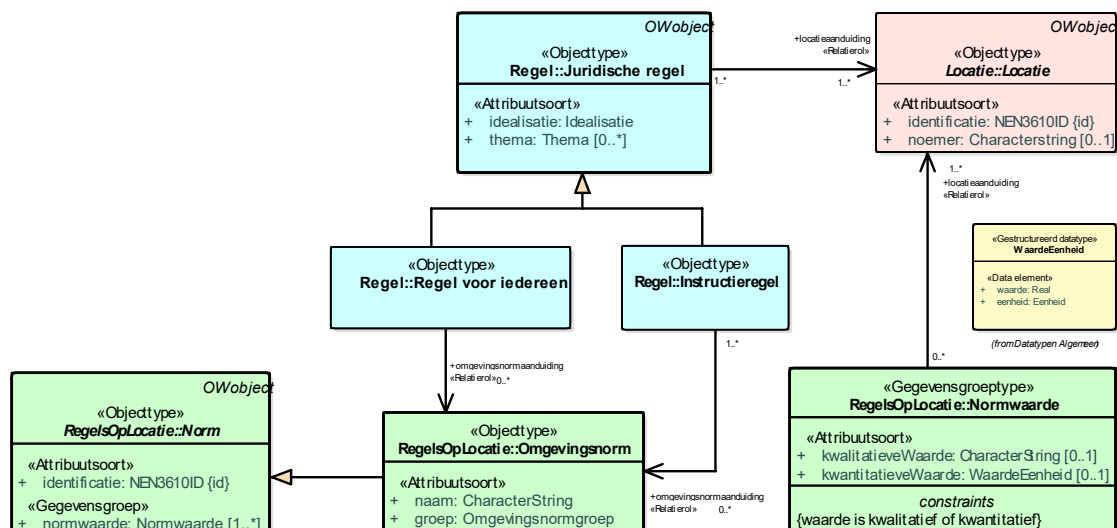
De waarden die een omgevingsnorm kan aannemen, kunnen numeriek zijn, maar ook in woorden worden beschreven.

Zoals uit het IMOW-UML-diagram en uit de beschrijving in paragraaf 6.4.2 blijkt kan de annotatie met het IMOW-object Omgevingsnorm worden gebruikt bij Juridische regels van het type Regel voor iedereen. Omgevingsnorm kan dus voorkomen bij rechtstreeks werkende regels die daadwerkelijk een omgevingsnorm vaststellen en/of daar nadere bepalingen over geven. Omgevingsnorm kan ook voorkomen bij regels van het type Instructieregel. Met deze mogelijkheid kan het betreffende bevoegde gezag met behulp van Omgevingsnorm de waarden van omgevingsnormen die op grond van een instructieregel in een AMvB en MR moeten worden opgenomen, voor verschillende Locaties te differentiëren. Op die manier kunnen die waarden door interactie met het kaartbeeld worden getoond en bevroegd.

6.4.7.2 Definitie

Omgevingsnorm is een norm over de fysieke leefomgeving die in een kwantitatieve of kwalitatieve waarde wordt uitgedrukt en geen omgevingswaarde is.

6.4.7.3 Norm

Figuur 14 IMOW-afbeelding objecttype Omgevingsnorm

Omgevingsnorm kent de volgende attributen:

- *identificatie*: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Identificatie conform datatype NEN3610-ID. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *naam*: de naam van de omgevingsnorm zoals deze in de Juridische regel voorkomt. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de naam. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.

- *groep*: de categorie waartoe de omgevingsnorm behoort. Te kiezen uit de gesloten waardelijst 'Omgevingsnormgroep'. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *normwaarde*: attribuut waarmee kan worden vastgelegd welke waarde een omgevingsnorm op een bepaalde locatie heeft. *normwaarde* kan kwantitatief (oftewel numeriek) of kwalitatief (oftewel in woorden) worden uitgedrukt. Verplicht attribuut. Komt zo vaak voor als gewenst. Voor *normwaarde* moet gekozen worden voor het attribuut kwalitatieve-Waarde óf het attribuut kwantitatieveWaarde:
 - *kwalitatieveWaarde*: de kwalitatief oftewel in woorden beschreven waarde van de omgevingsnorm. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de beschrijving van de waarde. Optioneel attribuut. Komt 0 of 1 keer voor.
 - *kwantitatieveWaarde*: de kwantitatief oftewel numeriek vastgelegde waarde van de omgevingsnorm. Optioneel attribuut. Komt 0 of 1 keer voor. Wordt vastgelegd met WaardeEenheid, dat bestaat uit de volgende elementen:
 - *waarde*: de numerieke waarde van de omgevingsnorm. Verplicht attribuut.
 - *eenheid*: de grootheid waarin de numerieke waarde wordt uitgedrukt. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de eenheid, waarbij gebruik gemaakt kan worden van de open waardelijst 'Eenheid'. Verplicht attribuut.
- *locatieaanduiding*: de verwijzing van een specifieke Omgevingsnorm naar (de identificatie van) de bijbehorende Locatie; attribuut dat de specifieke Locatie aanduidt waar deze annotatie Omgevingsnorm van toepassing is. Verplicht attribuut. Komt ten minste 1 keer voor.

6.4.7.4 Toelichting op de attributen en de waardelijsten

- *naam*: door het bevoegd gezag zelf te kiezen, er is geen waardelijst voor de naam van de omgevingsnorm.
- *groep*: om een groot aantal verschillende omgevingsnormen op een kaartbeeld te kunnen weergeven op een manier die voor het menselijk oog voldoende onderscheidend is, worden omgevingsnormen gebundeld in groepen. De groep vormt dus het kenmerk waarop de symboliek (kleur, arcering, lijnstijl) van de weergave wordt georganiseerd. De groepen die gebruikt kunnen worden zijn opgenomen in de gesloten waardelijst 'Omgevingsnormgroep'. Om het mogelijk te maken ook omgevingsnormen te annoteren die nu nog niet voorzien zijn, is de groep 'overig' aan de waardelijst toegevoegd.
- *locatieaanduiding*: het attribuut dat de verwijzing bevat naar de identificatie van de specifieke Locatie die bij deze Omgevingsnorm hoort én aangeeft wat de betekenis van Locatie is voor het object waar het bijhoort; in dit geval voor Omgevingsnorm. Dit attribuut legt dus vast dat deze Locatie de locatie is waar de Omgevingsnorm van toepassing is.
- *normwaarde*: attribuut dat aangeeft wat de specifieke kwantitatieve (numeriek) of kwalitatieve (omschrijving in woorden) waarden zijn van een norm. De normwaarde wordt toegewezen aan de locatie(s) waar deze voor geldt. Wanneer de waarde kwalitatief wordt vastgelegd, wordt de beschrijving in woorden met het attribuut *kwalitatieveWaarde* vastgelegd. Een (fictief) voorbeeld voor de omgevingsnorm maximum bouwhoogte: 'passend in het straatbeeld'. Bij een kwantitatieve vastlegging van de omgevingsnorm wordt gekozen voor het attribuut kwantitatieveWaarde. Dit wordt vastgelegd met het (samengestelde) attribuut *WaardeEenheid*. Het attribuut *waarde* legt de numerieke waarde van de omgevingsnorm vast, bijvoorbeeld 200, en met *eenheid* wordt aangegeven in welke grootheid die numerieke waarde is uitgedrukt, bijvoorbeeld $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Samen wordt dit $200 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Voor *eenheid* kan gebruik gemaakt worden van de waardelijst 'Eenheid'. De

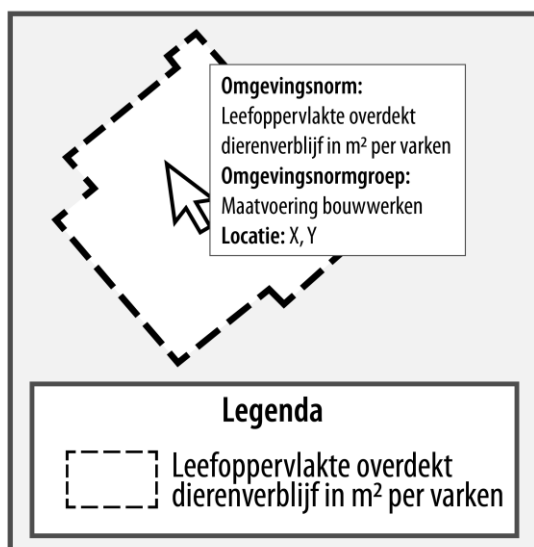
waardelijst is open: wanneer de gewenste eenheid op de waardelijst voorkomt, wordt die gebruikt. Wanneer de gewenste eenheid niet voorkomt op de waardelijst wordt een eigen eenheid gekozen. Normwaarde is een verplicht attribuut. Het is denkbaar dat het bevoegd gezag het wel wenselijk vindt om een omgevingsnorm als Omgevingsnorm te annoteren, waardoor deze in het Omgevingsloket als omgevingsnorm bevroegbaar is en op een kaart wordt weergegeven, maar niet de waarden van de omgevingsnorm aan de annotatie wil toevoegen en in een geografisch informatieobject wil vastleggen. Dit zou het geval kunnen zijn wanneer een omgevingsnorm overal waar hij voorkomt dezelfde waarde heeft, en/of bij heel complexe waarden. De standaard maakt dat mogelijk. In dat geval wordt gekozen voor het attribuut kwalitatieveWaarde en wordt daar een door het bevoegd gezag te bepalen waarde ingevuld, zoals 'zie Regeltekst', 'zie artikel 16.21'.

De eerste keer dat een specifieke omgevingsnorm (bij voorbeeld de omgevingsnorm 'maximum aantal parkeerplaatsen') in een omgevingsdocument in een Juridische regel voorkomt, wordt deze met het IMOW-object Omgevingsnorm geannoteerd, met een verwijzing naar de Locatie die bij die Juridische regel hoort. Als vervolgens in een nieuwe Juridische regel diezelfde omgevingsnorm wordt gebruikt, wordt in die Juridische regel volstaan met een verwijzing naar het betreffende al bestaande Omgevingsnorm-object, en wordt verwezen naar de Locatie die bij de nieuwe Juridische regel hoort. Op deze manier is van iedere afzonderlijke Juridische regel over die omgevingsnorm te zien welke Locatie er bij hoort en is ook zichtbaar welke Locaties horen bij de specifieke Omgevingsnorm. Een Omgevingsnorm heeft dus altijd met 1 of meer Juridische regels een relatie.

6.4.7.5 Toepassing presentatiemodel

Zoals hiervoor is toegelicht zorgt het attribuut *groep* er voor dat de Locaties van een bepaalde groep omgevingsnormen worden gepresenteerd op een kaart.

Een voorbeeld van een omgevingsnorm is 'leefoppervlakte overdekt dierenverblijf'. De omgevingsnorm 'leefoppervlakte overdekt dierenverblijf' behoort tot de groep Maatvoering bouwwerken, één van de waarden van de waardelijst Omgevingsnormgroep. Wanneer regels over de omgevingsnorm 'leefoppervlakte overdekt dierenverblijf' worden geannoteerd met de groep Maatvoering bouwwerken zorgt de symboolcode van deze groep voor presentatie van een transparant vlak begrensd met een middeldikke onderbroken lijn. Door deze methodiek worden de Locaties van omgevingsnormen die behoren tot de Omgevingsnormgroep Maatvoering bouwwerken door middel van het attribuut *groep* en de waarde Maatvoering bouwwerken met een transparant vlak en een begrenzing bestaande uit een middeldikke onderbroken lijn op het kaartbeeld gepresenteerd, zie Figuur 15.

Figuur 15 Voorbeeldpresentatie omgevingsnorm Leefoppervlakte overdekt dierenverblijf op kaartbeeld d.m.v. attribuut Omgevingsnormgroep, waarde Maatvoering bouwwerken

6.4.8 Objecttype Gebiedsaanwijzing

6.4.8.1 Toelichting op de toepassing

In omgevingsdocumenten zullen over veel verschillende gebiedstypen regels gesteld worden respectievelijk beleidsuitspraken gedaan worden. Voor het vastleggen van die gebieden kent IMOW het generieke objecttype Gebiedsaanwijzing. Gebiedsaanwijzing is een modelmatig constructie die het mogelijk maakt allerlei typen gebieden te gebruiken zonder steeds een nieuw object aan het model toe te hoeven voegen. Per type gebied kent Gebiedsaanwijzing een specialisatie. Voorbeelden van typen Gebiedsaanwijzing zijn Functie en Beperkingengebied. Deze zijn beide niet relevant voor de AMvB en MR, daarentegen zijn thematische typen gebieden relevant voor de AMvB en MR. Voorbeelden van thematische typen gebieden zijn 'Water en watersysteem', 'Verkeer', 'Mijnbouw', 'Defensie', 'Energievoorziening', 'Externe veiligheid', 'Geluid', 'Leiding', etc. etc.

6.4.8.2 Definitie

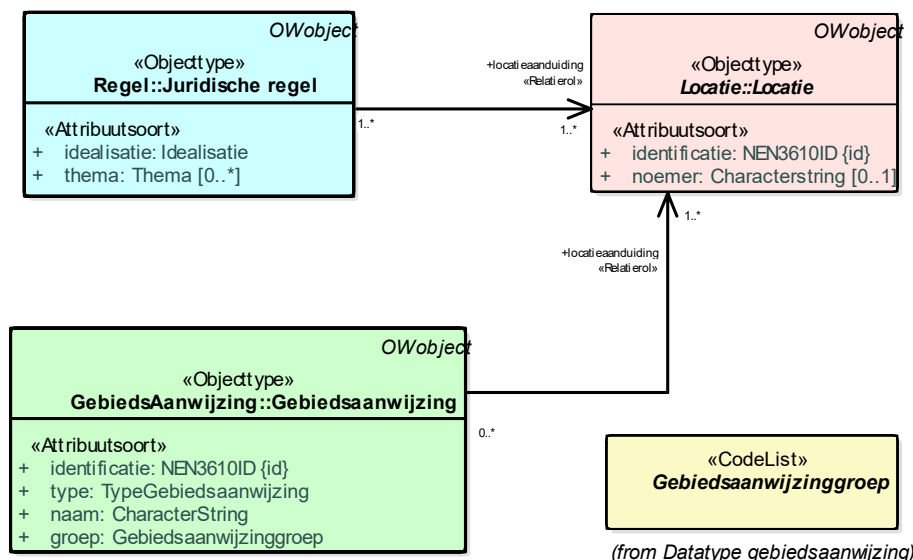
Gebiedsaanwijzing is een type gebied, aangewezen door een Juridische regel.

6.4.8.3 Norm

Om dit deel van het TPOD AMvB en MR goed beheerbaar te houden, is het generieke IMOW-diagram gebruikt. Dit generieke diagram wijkt op de volgende punten af van de AMvB en MR:

1. Voor AMvBs en de MR is de typegebiedsaanwijzing "functie" niet relevant. Er worden geen functies vastgesteld in de AMvB en MR. Daarom kan de typegebiedsaanwijzing "functie" genegeerd worden in het diagram.

2. Voor AMvBs en de MR is de typegebiedsaanwijzing "beperkingengebied" niet relevant. Daarentegen zullen thema-gerichte typen gebiedsaanwijzingen worden gebruikt. Daarom kan de typegebiedsaanwijzing "beperkingengebied" genegeerd worden in het diagram.

Figuur 16 IMOW-afbeelding objecttype Gebiedsaanwijzing

Gebiedsaanwijzing kent de volgende attributen:

- *identificatie*: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *type*: het type Gebiedsaanwijzing. Te kiezen uit de gesloten waardelijst 'TypeGebiedsaanwijzing'. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *naam*: de naam van de specifieke variant van een bepaald type Gebiedsaanwijzing. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de naam. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *groep*: de categorie waartoe de Gebiedsaanwijzing behoort, te kiezen uit de voor het betreffende type Gebiedsaanwijzing van toepassing zijnde gesloten waardelijst 'Gebiedsaanwijzinggroep'. Verplicht attribuut.

6.4.8.4 Toelichting op de attributen en de waardelijsten

- *type*: zoals gezegd is Gebiedsaanwijzing een generiek objecttype dat gespecificeerd wordt naar type Gebiedsaanwijzing. Het type wordt vastgelegd met het attribuut Type. De typen die gebruikt kunnen worden zijn opgenomen in de gesloten waardelijst 'TypeGebiedsaanwijzing'. Vooralsnog kent IMOW drie typen gebiedsaanwijzing: Functie, Beperkingengebied en Natuur. Wanneer de waardelijst 'TypeGebiedsaanwijzing' gereed is worden de overige typen toegevoegd.
- *naam*: door het bevoegd gezag zelf te kiezen, er is geen waardelijst voor de naam van de gebiedsaanwijzingen. Het gaat hier om de naam van een specifiek voorkomen van een bepaald type gebiedsaanwijzing, bijvoorbeeld 'Centrumgebied' als voorkomen van het Gebiedsaanwijzingtype Functie. *groep*: om een groot aantal verschillende gebiedsaanwijzingen van een bepaald type op een kaartbeeld te kunnen weergeven op een manier die voor het menselijk oog voldoende onderscheidend is, wordt ieder type Gebiedsaanwijzingen gebundeld in groepen. De groep vormt dus het kenmerk waarop de symboliek (kleur,

arcering, lijnstijl) van de weergave wordt georganiseerd. Ieder type Gebiedsaanwijzing heeft een eigen, gesloten, waardelijst voor de groepen. Afhankelijk van het type wordt de bijbehorende waardelijst gekozen. Een voorbeeld van het Gebiedsaanwijzingtype Functie om het gebruik van Gebiedsaanwijzing te verduidelijken: De functie Supermarkt (*naam*) hoort tot de functiegroep Detailhandel (*groep*) van het gebiedsaanwijzingtype Functie (*type*).

6.4.8.5 *Toepassing presentatiemodel*

Het presentatiemodel kent geen specifieke weergave voor Gebiedsaanwijzing, wel voor de verschillende typen Gebiedsaanwijzing.

6.4.9 **Gebiedsaanwijzingtype Functie**

Deze paragraaf is niet van toepassing op dit TPOD.

6.4.10 **Gebiedsaanwijzingtype Beperkingengebied**

Deze paragraaf is niet van toepassing op dit TPOD.

6.4.11 **Gebiedsaanwijzingtype Natuur**

6.4.11.1 *Toelichting op de toepassing*

De Omgevingswet verplicht er toe om bepaalde gebieden en landschappen aan te wijzen. Het gaat dan om Natura 2000-gebieden, gebieden behorend tot het natuurnetwerk Nederland, nationale parken, bijzondere nationale en provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen. Doelen van die aanwijzingen zijn het behoud of herstel van dier- en plantensoorten,

van hun biotopen en (natuurlijke) habitats en de preventie en beheersing van de introductie en verspreiding van invasieve uitheemse soorten. Deze gebieden zullen worden aangewezen bij specifieke aanwijzingsbesluiten respectievelijk bij omgevingsverordening. In de omgevingsvisies van het Rijk en de provincies zullen de beleidsuitgangspunten en doelstellingen voor de aanwijzing van die gebieden beschreven worden. Hiervoor kan gebruik gemaakt worden van het IMOW-object Natuur, van het type Gebiedsaanwijzing. Ook voor andere gebieden zal, ter bescherming van de natuur, beleid geformuleerd worden en regels gesteld worden. Dat doen in ieder geval Rijk en provincie, maar ook gemeenten zullen in omgevingsvisie en omgevingsplan beleid en regels over natuur opnemen.

Om de geometrische begrenzing van Natuur te kunnen vastleggen en de verschillende gebieden van dit type op een kaartbeeld weer te geven is het noodzakelijk om de annotatie Natuur te gebruiken. Op voorhand is niet te zeggen hoeveel en welke gebieden van het Gebiedsaanwijzing-type Natuur in de verschillende omgevingsdocumenten begrensd zullen worden, het is mogelijk dat het er veel verschillende zullen zijn. Er is geen symboliek (kleur, arcering, lijnstijl) voorhanden die een grote hoeveelheid verschillende gebieden van het type Natuur kan weergeven op een manier waarbij voor het menselijk oog voldoende onderscheid is tussen de verschillende gebieden. Daarom is er ten behoeve van de weergave voor gekozen om Natuur in groepen in te delen. De Natuurgroepen die gebruikt kunnen worden, zijn opgenomen in een gesloten waardelijst. Iedere groep heeft een eigen symboliek. Door te werken met het IMOW-object Natuur met het attribuut groep en de juiste waarde van de waardelijst Natuurgroep kunnen de werkingsgebieden van alle gebieden van het Gebiedsaanwijzing-type Natuur in een (interactieve) viewer worden weergegeven op een kaart. Het is

dan mogelijk om een integraal beeld van de locaties van alle gebieden van het Gebiedsaanwijzing-type Natuur weer te geven, maar ook om de locaties van alle gebieden van het Gebiedsaanwijzing-type Natuur van een bepaalde groep weer te geven.

6.4.11.2 *Definitie*

Gebied dat is aangewezen door regels of beleid, gericht op de bescherming van natuur en landschap.

6.4.11.3 *Norm*

Natuur kent de volgende attributen:

- identificatie: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Identificatie conform datatype NEN3610-ID. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- type: de soort Gebiedsaanwijzing. Te kiezen uit de gesloten waardelijst 'TypeGebiedsaanwijzing'. In dit geval altijd Natuur. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- naam: de naam van het gebied dat met het Gebiedsaanwijzing-type Natuur wordt aangewezen. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de naam van Natuur. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- groep: de categorie waartoe het gebied van het Gebiedsaanwijzing-type Natuur behoort. Te kiezen uit de gesloten waardelijst 'Natuurgroep'. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- locatieaanduiding: de verwijzing van een specifiek gebied van het Gebiedsaanwijzing-type Natuur naar (de identificatie van) de bijbehorende Locatie; attribuut waarmee de Locatie wordt aangeduid waar deze annotatie Natuur van toepassing is. Verplicht attribuut. Natuur heeft één of meer Locaties en één of meer locatieaanduiding-relaties met Locatie. De locatieaanduiding van een Gebiedsaanwijzing mag alleen verwijzen naar gebieden of gebiedengroepen.

6.4.11.4 *Toelichting op de attributen en waardelijsten*

- type: attribuut dat aangeeft van welk type deze specifieke Gebiedsaanwijzing is. In dit geval wordt uit de gesloten waardelijst 'TypeGebiedsaanwijzing' altijd Natuur gekozen. Zie voor verdere toelichting paragraaf 6.4.8.
- naam: door het bevoegd gezag zelf te kiezen. De naam van het gebied van het type Natuur mag dezelfde zijn als de naam van de Natuurgroep.
- groep: om een groot aantal verschillende gebieden van het Gebiedsaanwijzing-type Natuur op een kaart te kunnen weergeven op een manier die voor het menselijk oog voldoende onderscheidend is, worden ze gebundeld in groepen. De groep vormt dus het kenmerk waarop de symboliek (kleur, arcering, lijnstijl) van de weergave wordt georganiseerd. De groepen die gebruikt kunnen worden zijn opgenomen in de gesloten waardelijst 'Natuurgroep'. Om het mogelijk te maken ook gebieden van het Gebiedsaanwijzing-type Natuur te annoteren die nu nog niet voorzien zijn, is de groep 'overig' aan de waardelijst toegevoegd.
- locatieaanduiding: het attribuut dat de verwijzing bevat naar de identificatie van de specifieke Locatie die bij dit gebied van het Gebiedsaanwijzing-type Natuur hoort én aangeeft wat de betekenis van Locatie is voor het object waar het bijhoort; in dit geval voor Natuur. Dit attribuut legt dus vast dat deze Locatie de locatie is waar het gebied van het Gebiedsaanwijzing-type Natuur van toepassing is.

De eerste keer dat een specifieke vorm van het Gebiedsaanwijzing-type Natuur (bij voorbeeld natuurnetwerk Nederland) in een omgevingsdocument in een Juridische regel voorkomt, wordt deze met het IMOW-object Natuur geannoteerd, met een verwijzing naar de Locatie die bij die Juridische regel behoort. Als vervolgens in een nieuwe Juridische regel dezelfde vorm van het Gebiedsaanwijzing-type Natuur wordt gebruikt, wordt in die Juridische regel volstaan met een verwijzing naar het betreffende al bestaande Natuur-object, en wordt verwezen naar de Locatie die bij die andere Juridische regel hoort. Op deze manier is van iedere afzonderlijke Juridische regel over die specifieke vorm van het Gebiedsaanwijzing-type Natuur te zien welke Locatie er bij hoort en is ook zichtbaar welke Locaties horen bij de specifieke vorm van het Gebiedsaanwijzing-type Natuur. Natuur heeft dus altijd met 1 of meer Juridische regels een relatie.

6.4.11.5 *Toepassing presentatiemodel*

Zoals hiervoor is toegelicht zorgt het attribuut groep er voor dat de Locaties van een bepaalde groep van het Gebiedsaanwijzing-type Natuur worden weergegeven op een kaart.

Een voorbeeld van een specifieke vorm van het Gebiedsaanwijzing-type Natuur is Gelderse Poort. Dit gebied behoort tot de groep Nationaal Landschap, één van de waarden van de waardelijst Natuurgroep. Wanneer regels over het gebied Gelderse Poort worden geannoteerd met de groep Nationaal Landschap zorgt de symboolcode van deze Natuurgroep voor presentatie van een lichtgrijze lijnarcering van linksboven naar rechtsonder op de kaart. Door deze methodiek worden de Locaties van het Gebiedsaanwijzing-type Natuur die behoren tot de Natuurgroep Nationaal Landschap door middel van het attribuut groep en de waarde Nationaal Landschap met een lichtgrijze lijnarcering van linksboven naar rechtsonder op het kaartbeeld gepresenteerd.

6.5 **Het niveau van annoteren**

Een annotatie kan -in inhoudelijke zin- betrekking hebben op een hele Regeltekst of een Juridische regel, en indien gewenst zelfs op een onderdeel daarvan. In de technische uitwerking worden annotaties gepositioneerd op het niveau van de Regeltekst: iedere annotatie verwijst naar de identificatie van de Regeltekst. De annotatie die inhoudelijk gaat over een onderdeel van een Regeltekst verwijst dus niet exact naar het opsommingsonderdeel of het stukje tekst waarop de annotatie van toepassing is (dat heeft namelijk geen identificatie), maar naar (de identificatie van) de Regeltekst, oftewel het artikel of lid, waarin de annotatie voorkomt. Gevolg daarvan is dat DSO-LV bij een bevraging het hele artikel of het hele lid toont en niet alleen de Juridische regel of het stukje tekst waar de annotatie inhoudelijk betrekking op heeft. Dat is ook wenselijk omdat op die manier de volledige context wordt getoond.

6.6 **Standaardfrase als verbinding tussen regeltekst, werkingsgebied en waarden**

In omgevingsdocumenten met regels zullen veel normen voorkomen die in verschillende gebieden verschillende waarden hebben. Het is mogelijk om in de regeltekst van het omgevingsdocument voor iedere norm zoveel regels op te nemen als er gebieden zijn, dan wel als

er waarden zijn die de norm kan aannemen. Figuur 17 laat een stukje regeltekst zien waarin deze systematiek is toegepast:

Grondwaterlichamen				Omgevingswaarde voor krw-verontreinigende stoffen					
Code	Omschrijving	Type		Cl mg/l	Ni µg/l	As µg/l	Cd µg/l	Pb µg/l	P-tot mg/l
NLGW0001	Zand Eems	Zand	Zoet	160	20	13,2	0,35	7,4	2,0
NLGW0008	Zout Eems	Zout	Brak&zout		20	18,7	0,35	7,4	6,9
NLGW0002	Zand Rijn-Noord	Zand	Zoet	160	20	13,2	0,35	7,4	2,0
NLGW0007	Zout Rijn-Noord	Zout	Brak&zout		20	18,7	0,35	7,4	6,9
NLGW0009	Deklaag Rijn-Noord	Deklaag	Zoet	160	20	13,2	0,35	7,4	2,0
NLGW0015	Wadden Rijn-Noord	Duin	Zoet	160	20	13,2	0,35	7,4	2,0
NLGW0004	Zand Rijn-Midden	Zand	Zoet	160	20	13,2	0,35	7,4	2,0
NLGW0003	Zand Rijn-Oost	Zand	Zoet	160	20	13,2	0,35	7,4	2,0
NLGW0010	Deklaag Rijn-Oost	Deklaag	Zoet	160	20	13,2	0,35	7,4	2,0
NLGW0005	Zand Rijn-West	Zand	Zoet	160	20	13,2	0,35	7,4	2,0
NLGW0011	Zout Rijn-West	Zout	Brak&zout		20	18,7	0,35	7,4	6,9

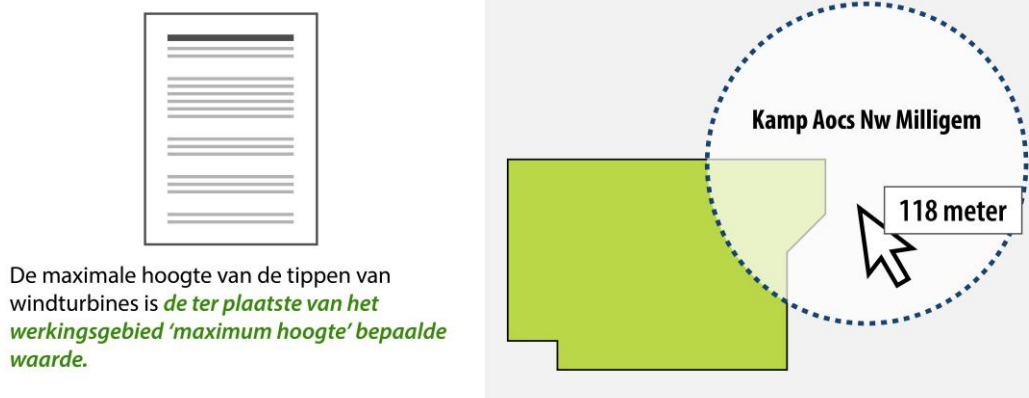
Figuur 17 Beschrijving van de gebieden waar de norm geldt én de waarden zijn in de regeltekst opgenomen

Om de leesbaarheid en raadpleegbaarheid te vergroten is het ook mogelijk om de Locaties waar regels gelden en de waarden die normen op de verschillende Locaties hebben, op een kaartbeeld weer te geven.

Voor die tweede methode biedt het model de mogelijkheid om de norm zodanig te formuleren dat deze voor de mens leesbaar en begrijpelijk is én de verbinding legt met het werkingsgebied en alle waarden die de betreffende norm op de afzonderlijke locaties van het werkingsgebied heeft. Hiertoe wordt in de norm een standaardfrase opgenomen. De standaardfrase is een in algemene bewoording geformuleerde verwijzing naar het werkingsgebied. Het presentatiemodel zorgt er vervolgens voor dat de waarden voor de betreffende norm op een kaartbeeld wordt getoond. Zoals in de paragrafen over de annotaties omgevingswaarde en omgevingsnorm is aangegeven kunnen de waarden numeriek zijn, maar ook in woorden worden beschreven. Het presentatiemodel maakt van beide het weergeven mogelijk.

Een voorbeeld van een norm met een standaardfrase die in de regeling kan voorkomen: "De maximumhoogte van de tippen van een windturbine is *de ter plaatse van het werkingsgebied 'maximum bouwhoogte woning' bepaalde waarde.*" In dit voorbeeld is de standaardfrase in cursieve tekst aangegeven. Afhankelijk van de plaats die wordt geraadpleegd, wordt de op die plaats geldende waarde op het kaartbeeld getoond. Bijvoorbeeld:

- Resultaat van bevraging van gebied 1: De waarde 118 meter wordt op de kaart weergegeven.
- Resultaat van bevraging van gebied 2: De waarde 127 meter wordt op de kaart weergegeven.
- Et cetera.

Figuur 18 Standaardfrase en weergave waarden van een norm op kaart

6.7 Verplichte en onverplichte onderdelen van de standaard en hun juridische status

In het voorgaande deel van dit hoofdstuk is de modellering van AMvB en MR beschreven: de tekststructuur en de toepassing van IMOW. Een deel hiervan is verplicht, een deel is niet verplicht en keuzes daarin hebben juridische gevolgen. Die worden in deze paragraaf besproken.

Het deel van de AMvB en MR dat de tekst van de regels bevat kent een Artikelstructuur. Het is verplicht om hierop het STOP-tekstmodel voor de Artikelstructuur toe te passen. Iedere regeltekst, dus een artikel of een lid, moet een werkingsgebied hebben. Dit werkingsgebied moet worden vastgelegd door middel van een verwijzing naar de Locatie van de regeltekst dan wel naar de Locaties van de juridische regels in die regeltekst. Het toepassen van de specificaties voor locatie (zie hiervoor paragraaf 6.4.3) is verplicht (voor zover van toepassing). Het is verplicht om Locatie vast te leggen in de vorm van een geografisch informatieobject met een noemer met in de regeltekst een verwijzing naar het geografisch informatieobject te maken door daarin de noemer op te nemen. Door deze wijziging in de regeltekst krijgt het geografisch informatieobject juridische status.

Voor de bekendmaking van een besluit tot vaststelling of wijziging van de AMvB en MR in het officiële publicatieblad volstaat het, naast uiteraard het toepassen van een aantal algemene verplichtingen die uit STOP voortvloeien, om aan bovenstaande verplichtingen te voldoen. Zoals in paragraaf 6.2.5 gezegd: een computer weet met deze methode dat regeltekst en werkingsgebied bij elkaar horen maar kan geen verdere betekenis aan die relatie geven en kan het werkingsgebied ook niet op een voor de mens betekenisvolle manier op een kaart weergeven. De mogelijkheden van DSO-LV worden met deze methode niet benut en het dienstverleningsniveau voor de gebruiker van de AMvB en MR is beperkt tot het niveau van de bekendmaking in het officiële publicatieblad.

Het is alleen mogelijk het afgesproken dienstverleningsniveau van DSO-LV te bereiken door aan de regeltekst en de werkingsgebieden extra informatie toe te voegen door het annoteren met de IMOW-objecten Activiteit, Omgevingswaarde, Omgevingsnorm en de verschillende typen Gebiedsaanwijzing. Daarnaast kan het attribuut *gerelateerde regeltekst* worden toegevoegd. Door het gebruik van het relevante type Juridische regel wordt informatie over de beoogde doelgroep voor de Juridische regel toegevoegd. Deze annotaties zorgen er voor dat de

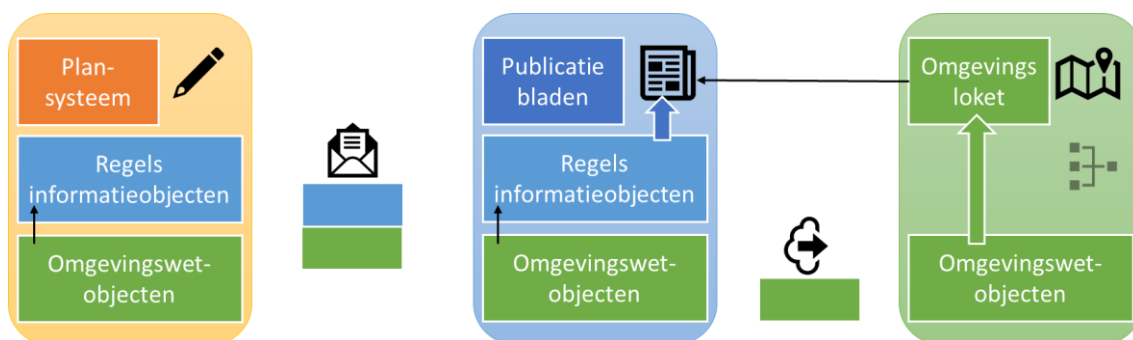
regelteksten gestructureerd bevroagbaar zijn en dat de locaties waar die annotaties van toepassing zijn op een kaart kunnen worden gepresenteerd. Deze vorm van annoteren is niet verplicht gesteld. In principe vormen de annotaties met IMOW-objecten geen onderdeel van het besluit en hebben ze geen juridische betekenis.

Wanneer het bevoegd gezag bepaalde normen op verschillende plekken verschillende waarden wil geven kan dat op twee manieren. De eerste manier is door alle adressen of locaties in de tekst te benoemen en alle waarden in de tekst van de regel op te nemen. Er is dan geen relatie met kaart of werkingsgebied. Met deze methode staan de waarden en de adressen of locaties waar die waarden gelden in de (mensleesbare) tekst en vormen ze rechtstreeks onderdeel van het besluit. Ze hebben daarmee juridische werking. Als het bevoegd gezag de gebruiker makkelijker inzicht wil geven in de specifieke waarden voor verschillende locaties door middel van interactie met de kaart, dan kiest het bevoegd gezag voor de tweede manier: het annoteren met het IMOW-object omgevingsnorm of omgevingswaarde. In dat geval moeten de locaties en de bij de omgevingsnorm of omgevingswaarde behorende waarden in een geografisch informatieobject worden vastgelegd. In de tekst van de regel wordt met behulp van de noemer naar het geografisch informatieobject verwezen. Door het vastleggen van de waarden in geografische informatieobjecten en daarnaar door middel van een noemer te verwijzen krijgen de waarden juridische werking en zijn ze onderdeel van het besluit.

7 Van plan tot publicatie

7.1 Het aanleverproces

Het bevoegd gezag levert via het digitale kanaal het digitale besluit aan via het bronhouders-koppelvlak. Het digitale besluit bestaat uit een generiek formeel deel met daarin de artikelen en informatieobjecten en een Omgevingswetdeel met specifieke objecten vanuit dit domein. In het geval van een wijzigingsbesluit levert het bevoegd gezag de consolidatie-instructies ten behoeve van het consolideren van het wijzigingsbesluit in de regeling. Beide delen vormen een gevalideerd consistent geheel. De LVBB verzorgt de publicatie van het formele deel van het besluit in het digitale publicatieblad van het bevoegde gezag op officiëlebekendmakingen.nl en consolideert het besluit in de regeling. De IMOW-objecten worden gedistribueerd naar DSO-LV ten behoeve van het Omgevingsloket.

Figuur 19 Aanleverproces

7.2 Raadplegen

7.2.1 Raadplegen in het officiële publicatieblad

Op officiëlebekendmakingen.nl wordt het besluit formeel bekend gemaakt in het digitale publicatieblad van het bevoegde gezag. Het authentieke tekstdeel van het besluit wordt in PDF-formaat weergegeven en er is een zogeheten landingspagina voor de informatieobjecten. Tevens is er een web-versie van het besluit.

Daarnaast worden de consolidatie-instructies verwerkt in de geldende regeling van dat moment. Dit resulteert in een documentgerichte weergave van de regeling van waaruit de informatieobjecten kunnen worden benaderd. De informatieobjecten worden afzonderlijk getoond in een interactieve viewer en kunnen vanuit daar ook worden gedownload.

Raadplegen is alleen mogelijk per document of regeling en dus ook alleen van één bevoegd gezag. Er is geen integraal overzicht van alle regels voor de leefomgeving.

7.2.2 Raadplegen in DSO-LV

DSO-LV ontvangt de IMOW-objecten. In het Omgevingsloket zijn diverse functies beschikbaar voor de gebruiker. Het biedt de mogelijkheid tot het oriënteren op de integrale regels over de fysieke leefomgeving via de kaart. Met een klik op de kaart zijn de daar geldende regels te raadplegen. De locaties uit de diverse regelgeving worden via een legenda gesymboliseerd op de kaart. De regels en kaart geven ook selectiemogelijkheden, bijvoorbeeld het

tonen van regeltekst en locaties voor een specifieke activiteit of het uitsluitend tonen van regels die voor iedereen gelden. De getoonde regels komen uit de geconsolideerde Regelingen vanuit de officiële publicatiebladen.

Tot slot vormen de IMOW-objecten de basis voor de toepasbare regels (vragenbomen) in het Omgevingsloket, indien van toepassing. De locaties zijn gekoppeld aan de activiteiten in de vragenboom. De vragenbomen zelf worden via een apart kanaal aangeleverd.

C Bijlagen

Bijlage 1 Begrippenlijst

De lijst met de in deze standaard gebruikte begrippen en hun definities is te vinden via deze link:

<https://www.geonovum.nl/geo-standaarden/omgevingswet/STOPTPOD>

of direct:

<https://geonovum.github.io/TPOD/Begrippenlijst/STOPTPOD%20Begrippenlijst%20v0.98-kern.pdf>

Bijlage 2 Ontwerpkeuzen

Voor de AMvB en MR zijn geen 'van de standaard' afwijkende ontwerpkeuzen van toepassing.
